

DIREKTORATET FOR
NATURFORVALTNING

UTREDNING

DN-Utredning 2013-9

Supplerende kartlegging av biologisk mangfold i jordbrukets kulturlandskap, inn- og utmark i Troms

med en vurdering av kunnskapsstatus

Nasjonalt program for kartlegging og overvåking av biologisk mangfold

Supplerende kartlegging av biologisk mangfold i jordbrukets kulturlandskap, inn- og utmark i Troms med en vurdering av kunnskapsstatus

DN-utredning 2013-9

Utgiver:

Direktoratet for naturforvaltning

Dato: Juni 2013

Antall sider: 74

Emneord:

Biologisk mangfold, jordbrukets kulturlandskap, prioriterte naturtyper, truede vegetasjonstyper, rødlistearter, nasjonalt program, kartlegging

Keywords:

Biodiversity, cultural landscape, selected nature types, threatened types of vegetation, Red listed species, National programme for biodiversity mapping and monitoring

Bestilling:

Direktoratet for naturforvaltning

7485 Trondheim

Telefon: 73 58 05 00

Telefaks: 73 58 05 01

www.dirnat.no/publikasjoner

Refereres som:

Alm, T. og Often, A. 2013. Supplerende kartlegging av biologisk mangfold i jordbrukets kulturlandskap, inn- og utmark i Troms, med en vurdering av kunnskapsstatus. Direktoratet for naturforvaltning, DN-Utredning 2013-9.

Foto framside:

Tørrbakker dunhavrebakker under Vetten, Karlsøy.

Foto: Anders Often.

ISBN (Trykt): 978-82-8284-111-5

ISBN (PDF): 978-82-8284-112-2

ISSN (Trykt): 0804-1504

ISSN (PDF): 1891-4616

Layout og produksjon:

Skipnes Kommunikasjon AS

EKSTRAKT:

Det ble utført en supplerende kartlegging av biologisk mangfold i jordbrukets kulturlandskap i Troms 2008-2009. Undersøkelsen omfatter 35 lokaliteter; 4 med verdi A (svært viktig), 25 med verdi B (viktig) og 6 med verdi C (lokal verdi).

Hele 2/3 av lokalitetene i denne undersøkelsen er beitemark. Mange steder er beite av sau og geit den eneste gjenværende formen for tradisjonell bruk av inn- og utmark. I Troms er det knapt tradisjonell slåttemark igjen som fortsatt blir slått – restene holdes nesten uten unntak i hevd som beitemark.

Troms har beskjedne innslag av østlige arter sammenlignet med Finnmark, hvor de dels gir opphav til særegne vegetasjonstyper i kulturlandskapet. Samtidige mangler mange arter som er noe varmekrevende, og har nordgrense lenger sør. Like fullt har en rekke svakt varmekjære arter sine nordgrenser innen fylket, noe som har interesse i en tid med klimaendringer.

Til sammen dekker «Nasjonale registrering av verdifulle kulturlandskap» på 1990-tallet, noen spredte senere befaringer, og denne supplerende kartleggingen, et stort antall lokaliteter i Troms, med vid spredning over fylket. Selv om noen veiløse områder på kysten ikke er dekket, er materialet stort nok til å kunne blinke ut noen områder som i botanisk henseende har særlig verdifulle kulturlandskap. Noen lokaliteter prioriteres mer av landskapsmessige eller kulturhistoriske grunner enn av hensyn til biologisk mangfold.

Seks områder utpeker seg som "stjerneområder", dvs. representative, helhetlige kulturlandskap med store botaniske verdier. Disse er: Åkerøya (Harstad), Trondenes (Harstad), Sørrollnes (Ibestad), Vinje og Berg (Dyrøy), Senja familiepark (Lenvik) og Karlsøya (Karlsøy).

ABSTRACT:

As part of a national programme for biodiversity mapping and monitoring, habitats in the cultural landscape of special importance for biodiversity were recorded in the county of Troms in 2008 and 2009.

Altogether 35 important localities were recorded, of which 4 were valued as nationally important, 25 as regionally important and 6 as locally important. Most of the localities were found in semi natural pastures.

Based on this and previous surveys, 6 representative, large areas were selected as outstanding and having special interest.

Forord fra DN

Jordbrukets kulturlandskap har endret seg siste århundre, både i inn- og utmark. Dette skjer fortsatt, som følge av arealinngrep og endringer i jordbrukets bruksstruktur og driftsformer. Når det skal gjøres tiltak er det derfor stort behov for kunnskap om hvor viktige områder for biologisk mangfold i jordbrukets kulturlandskap fins.

Flere kulturpåvirkede naturtyper i kulturlandskapet er i sterk tilbakegang. Naturindeksen for åpent lavland viser at tilstanden for det biologiske mangfoldet er dårlig (Nybø 2010). Ca. 44 prosent av trua arter på rødlista er knyttet til naturtyper som er helt eller delvis kulturbetinget.

Nasjonalt program for kartlegging og overvåking av biologisk mangfold startet i 2003 og er et ledd i oppfølgingen av Konvensjonen om biologisk mangfold. Programmet skal bidra til mer kunnskap om naturen og til å koordinere innsatsen i flere departement. Satsinga spenner over flere hovednaturtyper, fremmede arter og truede arter og naturtyper. Målet med arbeidet er å fremskaffe kunnskap om stedfestet informasjon og verdiklassifisering av viktige områder for biologisk mangfold og endringer i tilstanden.

For naturtyper i kulturlandskapet fulgte et arbeidsutvalg opp den supplerende kartleggingen. Dette bestod av Akse Østebrøt (DN), Ann Norderhaug (Bioforsk), Harald Bratli (Skog og Landskap) og Laila Nilsen (Statens landbruksforvaltning).

Kartleggingen i jordbrukets kulturlandskap ble lagt opp fylkesvis. I denne rapporten blir resultatene fra Supplerende kartlegging av biologisk mangfold i jordbrukets kulturlandskap i Troms presentert. I rapporten inngår også en vurdering av kunnskapsstatus. I tillegg blir det presentert noen få utvalgte representative og helhetlige kulturlandskap med stor verdi for det biologiske mangfoldet, kalt "stjerneområder". Kunnskapen som nå fins om viktige kulturmarker og verdifulle kulturlandskap er svært sentral i det videre arbeidet med å etablere drift og skjøtselstiltak som ivaretar det biologiske mangfoldet.

Trondheim, juni 2013

Yngve Svarte
Direktør Artsforvaltningsavdelingen

Forord

Som en del av *Supplerende kartlegging av biologisk mangfold i jordbrukets kulturlandskap* (under Nasjonalt program for kartlegging og overvåking av biologisk mangfold) er det i 2008 og 2009 gjennomført undersøkelser av biologisk mangfold i jordbrukets kulturlandskap i Troms. Undersøkelsene omfatter i alt 35 lokaliteter, og tar sikte på å fylle geografiske hull i undersøkelsene på 1990-tallet. Åkerøya i Harstad er beskrevet på bakgrunn av undersøkelser foretatt i annen sammenheng (i 2000), og en enkelt lokalitet (Forhamn i Harstad) er føyd på i 2010.

Prosjektleder har vært Torbjørn Alm. Sammen med Anders Often har han planlagt arbeidet, hatt ansvar for datainnsamling og fremdrift, og skrevet rapporten.

Følgende personer har vært involvert i feltregistreringene i 2008-2010:

Torbjørn Alm, Tromsø museum.

Unni R. Bjerke Gamst, Tromsø.

Anders Often, NINA Oslo.

Svein-Erik Sloreid har, sammen med Odd Stabbetorp, begge NINA Oslo, digitalisert lokalitetene på kart, slik at de skal bli gjort tilgjengelige via DNs Naturbase.

Undersøkelsene ligger allerede et halvt tiår tilbake i tid. Utviklingen i etterkant har vist at det haster med å finne virkemidler som gjør det mulig å ta vare på de mest verdifulle kulturlandskapene i Troms. Nedleggingen i jordbruket har fortsatt i rask takt, og i skrivende stund ser det ut til at det gjenværende jord- og beitebruket på Karlsøya er i ferd med å bli helt avviklet. I så fall er det fare for at et av de flotteste og mest verdifulle kulturlandskapene i Troms vi bli rammet av den samme skjebnen som så mange andre områder: gjengroing.

Tromsø og Oslo, 22. mai 2013

Torbjørn Alm

Vibekke Vange

Innhold

Forord fra DN	1
Forord	2
Innhold	3
Bilder	4
1. Innledning	9
2. Feltarbeid	9
3. Flora	9
4. Gjengroing og invasjonarter	10
5. Lokalitetsbeskrivelser	12
Bjarkøy kommune.....	12
Harstad kommune.....	15
Ibestad kommune.....	18
Lavangen kommune.....	20
Salangen kommune.....	21
Dyrøy kommune	23
Tranøy kommune	28
Torsken kommune	32
Berg kommune	33
Lenvik kommune.....	36
Bardu og Målselv kommuner	40
Balsfjord kommune	41
Trømsø kommune.....	42
Karlsøy kommune.....	49
Storfjord kommune.....	55
Lyngen kommune	57
Kåfjord kommune.....	58
Skjærvøy kommune	62
Nordreisa kommune.....	63
6. Diskusjon og "stjerneområder"	66
7 Litteratur	68

Lok. 9: Dyrøy – Faksfjord (B)
Åsen ved Faksfjorden i Dyrøy,
med tidligere og nå for en stor
del gjengrodd beite- og slåtte-
mark i de stupbratte liene, bl.a.
med nordgrense for løkurt *Al-
liaria petiolata*.
Foto: Anders Often.

Lok. 10: Vinje, Dyrøya
Dyrøy kommune. Utsnitt av det
småkuperte beitelandskapet bak
gårdene. Tørrbakker med rikelig
dunhavre. Beitebakker med verdi:
«svært viktig» (A).

Lok. 10: Vinje, Dyrøya
Dyrøya, Dyrøy kommune. Utsnitt
av det småkuperte beitelandska-
pet bak gårdene. Tørrbakker med
rikelig dunhavre. Beitebakker
med verdi: «svært viktig» (A).
Foto: Anders Often

Lok. 10: Vinje, Dyrøya
Dyrøy kommune. Litt av bygda sett ovenfra.
Foto: Anders Often

Berg, Dyrøya
Dyrøy kommune. På kjerreveien mot de fra-
flyttede gårdene.
Foto: Anders Often

Lok. 11: Berg, Dyrøya
Dyrøy kommune. Beitemark på tidligere slåttemark. Ovenfor
gårdene på Berg, ca 100 moh. Beitemark på tidligere slåtteng
med verdi «viktig» (B).
Foto: Anders Often

Lok. 18: Grønnlihaugen – Nattmålsfjell på Senja, Lenvik kommune, med beitebakker og beitemark på kalkgrunn i og like over skoggrensene. Foto: Anders Often.

Lok. 21: Balsfjord: indre Fiskeløsvann
Oppsprukne kalkberg inne på området til Senja familiepark i Lenvik kommune. Som følge av det harde beitet, var flere arter i området innskrenket til disse kalksprekkene, hvor beitedyr vanskelig kommer til – her bl.a. brunrot *Scrophularia nodosa*. Kalkbergene inngår i et areal med beitemark/parkbjørkeskog med verdi «svært viktig» (A). Foto: Anders Often.

Lok. 21 Senja familiepark i Gressmyrbotn på Senja, Lenvik kommune. Parklandskap fullstendig frisert av beitedyr, i en grad og utforming man nå sjelden ser. Beitemark/parkbjørkeskog med verdi «svært viktig» (A). Senere undersøkelser har vist at denne lokaliteten også omfatter et stort mangfold av beitemark-sopp. Foto: Anders Often.

Lok. 28: Karlsøy –
under Vetten
Beitebakker på og under Vetten
på Karlsøya, Karlsøy kommune.
Foto: Anders Often

Lok. 29: Karlsøya
Dunhavre-eng på kirkestedet
på Karlsøya i Karlsøy kommune.
Nordgrenseforekomsten av
loppestarr *Carex pulicaris* er i det
samme området, som inngår i
det varierte og svært verdifulle
kulturlandskapet på Karlsøya
(lok. 28-30, med samlet vurdering
som «svært viktig».)
Foto: Anders Often.

Lok. 30: Sandvika, Karlsøya,
Karlsøy kommune.
Geiter i gang med å opprettholde
beitesjikt i skogen. Beitemark/
parkbjørkeskog med verdi «svært
viktig (A).
Foto: Anders Often.

Karlsøya.
Kirkestedet med det lave eidet
midt på øya i bakgrunnen.
Foto: Anders Often

Loppestarr *Carex pulicaris*
fra den nyoppdagete nord-
grense- og utpostforekomsten
i kulturlandskapet på Karlsøy.
Foto: Anders Often

1. Innledning

I forbindelse med "Nasjonal registrering av verdifulle kulturlandskap" ble det utført en god del feltarbeid i Troms på 1990-tallet. Mens nabofylket Finnmark ble håndtert av én arbeidsgruppe (se Alm 1994, Alm *et al.* 1994a, 1994b, 1994c), har en rekke personer vært involvert i arbeidet i Troms. May-Britt Eriksen Norberg utførte botaniske undersøkelser på en rekke lokaliteter i årene 1992-1994; 22 av disse er beskrevet hos Norberg (1995). Jenny Mikalsen besøkte 60 lokaliteter med vid spredning over fylket i 1992. Rapporten for disse undersøkelsene (Mikalsen & Often 1993) inneholder i tillegg mer utfyllende botaniske beskrivelser av 11 lokaliteter, basert på registreringer utført av Anders Often. Torbjørn Alm, Kari Anne Bråthen og Vibekke Vange besøkte drygt 40 lokaliteter i 1995, med hovedvekten på den sørvestlige delen av fylket (særlig Kvæfjord og Skånland) og Nord-Troms (Lyngen, Nordreisa og Kvænangen). I denne rapporten (Bråthen *et al.* 1996) er det også med korte beskrivelser av en rekke lokaliteter i Karlsøy og Skjervøy, basert på tidligere botaniske undersøkelser ved Arve Elvebakk, Jan-Thomas Schwenke m.fl.

En ulempe ved at registreringene i Troms ble spredt på mange personer, er at det ikke finnes noen enhetlig sammenfatning av resultatene, i rapportform eller på annet vis. De er i stedet spredt på en rekke mer eller mindre omfangsrike enkeltbidrag, med vekslende fremstillingsform og ulik vektlegging av botaniske og kulturhistoriske aspekter. Dette gjør det er vanskelig å få noe godt overblikk.

I etterkant av kulturlandskapsundersøkelsene i Nord-Norge ble det laget et eget Ottar-hefte om kulturlandskap. I dette har Norberg (1996a) en kortfattet, populær fremstilling av resultatene fra Troms. Noen få, utvalgte lokaliteter er beskrevet: Borkenes og Voktor i Kvæfjord (Norberg & Svensson 1996), Blåfjell i Skånland (Norberg & Granmo 1996), Sørröllnes i Ibestad (Jensen 1996), Finnesletta i Gratangen (Norberg & Often 1996), Stangnes i Tranøy (Norberg 1996b), Leikvik og Årberg i Torsken (Norberg 1996c), Iselvdalen i Målselv (Norberg 1996d), og Vågen i Kvænangen (Bråthen & Alm 1996).

Noen mindre områder er undersøkt siden den tid. Det gjelder bl.a. Skipsfjorden på Vanna i Karlsøy (Vange & Alm 2001), og Brensholmen-Sommarøy-området på yttersiden av Kvaløya i Tromsø (Vange 2001).

2. Feltarbeid i 2008-2009

Til tross for at et stort antall lokaliteter ble besøkt og beskrevet på 1990-tallet, har undersøkelsene klare hull og svakheter. De har f.eks. ikke med Karlsøya, som etter vår syn har et av de mest verdifulle kulturlandskapene i fylket.

De supplerende undersøkelsene vi har utført i 2008-2009 bygger minst like mye på vårt eget kjennskap til fylket som på tidligere undersøkelser. I praksis har vi lagt hovedvekten på de områdene vi hadde minst kjennskap til, og for en stor del styrt unna områder og lokaliteter vi besøkte i forbindelse med registreringene på 1990-tallet (f.eks. i Kvæfjord, Skånland og Kvænangen).

Vi har følgelig ikke gjort noe forsøk på å dekke hele fylket. Hovedtyngden av arbeidet er lagt på Senja og tilgrensende fjordstrøk på fastlandet sørover til Ibestad, deler av Karlsøy, og østlige deler av Nord-Troms fra Ullsfjorden i Tromsø nordover til og med Nordreisa. Det finnes fortsatt mange veiløse og avsidet lokaliteter på ytterkysten som kan være verdt et besøk.

Beskrivelser av 23 lokaliteter i Troms er lagt inn i DNs Naturbase. Denne rapporten inneholder korte omtaler av noen flere lokaliteter, dels basert på eldre undersøkelser.

3. Flora

Troms er trolig det best kartlagte av de nordnorske fylkene med hensyn på karplanteflora. Benum (1958) laget en detaljrik og fortsatt meget verdifull lokalflora. Supplementet hos Engelskjøn & Skifte (1995) gir en stikkordspreget oversikt over nyere funn.

Noen generelle trekk ved floraen i Troms kan være verdt å påpeke her:

(1) En rekke karplantearter har sine nordligste kjente forekomster i Troms. Det gjelder også en del arter som er knyttet til tradisjonelle kulturlandskap. Samtidig tynner innslaget av sørlige, noe varmekrevende

arter raskt ut nordover. Mange arter har nordgrense i Nordland (dels på Helgeland, dels i Salten, og dels i Lofoten og Vesterålen), og mangler i Troms. I så måte utmerker kulturlandskapene i Troms seg på sett og vis like mye ved fravær som tilstedeværelse av slike arter.

Mest markert i Troms er et eget element av arter med nordgrense ved Vågsfjorden i sørfylket, kalt villin-typen hos Vorren (1976:138). Noen av artene stanser på sørsiden av Vågsfjorden, i Harstad, Bjarkøy og lbestad, mens andre så vidt når over til nordsiden, særlig på Senja (i Tranøy) og dels til Dyrøy. Flere av artene i dette elementet hører til i kulturlandskap.

- * Vårskrinneblom (*Arabidopsis thaliana*)
- * Fingerstarr (*Carex digitata*)
- * Bråtestarr (*Carex pilulifera*)
- * Loppestarr (*Carex pulicaris*) – til Tranøy, men også med en nyoppdaget utpostforekom i Karlsøy.
- * Vill-lin (*Linum catharticum*)
- * Pors (*Myrica gale*) – til Bjarkøy
- * Stor nøkkerose (*Nymphaea alba*)

Flere andre kulturlandskapsarter hører på sett og vis med i dette elementet, selv om de har noen spredte forekomster (dels av ung dato) eller isolerte utposter lenger nord, som rødknapp (*Knautia arvensis*).

Vorren (1976:139) skiller i tillegg ut to noe videre utbredte elementer av sørlige arter i Troms; skogsvinerot-typen (med nordgrense i Målselv eller Tromsø), og guldå-typen, som forekommer i hele fylket, og ofte (dels bare så vidt) når inn i Finnmark. Det siste elementet rommer mange arter som gjerne vokser i kulturlandskap, som

- * Vill-løk (*Allium oleraceum*)
- * Rundskolm (*Anthyllis vulneraria*)
- * Sandarve (*Arenaria serpyllifolia*)
- * Markjordbær (*Fragaria vesca*)
- * Maurarve (*Moehringia trinervia*)
- * Åkerforglemmegei (*Myosotis arvensis*)
- * Gjeldkarve (*Pimpinella saxifraga*)
- * Sølvzure (*Potentilla argentea*)
- * Gul frøstjerne (*Thalictrum flavum*)
- * Gjerdevikke (*Vicia sepium*)

(2) Innslaget av østlige arter i floraen er langt mer beskjedent i Troms enn i Finnmark. I nabofylket er østlige arter et vanlig og fremtredende innslag i kulturlandskap, og gir dels opphav til vegetasjonstyper som knapt forekommer ellers i landet. Storparten av de aktuelle artene, som russekjeks (*Conioselinum tataricum*), silkenellik (*Dianthus superbus*), tanatimian (*Thymus serpyllum* ssp. *tanaensis*) og finnmarksfrøstjerne (*Thalictrum simplex* ssp. *boreale*) og storveronika (*Veronica longifolia*), mangler eller er svært sjeldne i Troms. Lappflokk (*Polemonium acutiflorum*) har en viss utbredelse i innlandet (Nordreisa, Storfjord og Målselv), dvs. i strøk hvor kulturlandskap i botanisk forstand bare finnes i tilknytning til samiske melkeplasser for rein og lignende, sterkt avgrensede lokaliteter. I motsetning til det som er tilfelle i Finnmark, utgjør de østlige planteartene knapt noe vegetasjonsdannende element i kulturlandskap i Troms. Sibirgressløk (*Allium schoenoprasum* ssp. *sibiricum*) utgjør et unntak, men den er til gjengjeld så vanlig på fuktig eng og annen kulturmark i Troms (sml. Benum 1958:93-95, kart 50, Engelskjøn & Skifte 1995) at forekomstene i kulturlandskap knapt kan sies å tilføre en enkeltstående lokalitet noen stor botanisk verdi.

(3) Troms har en av de rikeste fjellfloraene i landet. De sjeldne og kravfulle artene er i hovedsak innskrenket til de høye, ofte kalkrike fjellene i innlandet, og kommer bare helt unntaksvis inn i kulturlandskap.

4. Gjengroings- og invasjonarter

Omfattende om- og nedlegging i jordbruket har gjort at store områder med forhenværende jordbruksmark nå ligger brakk. Gjengroingen går langt raskere i Troms enn i Finnmark. Tidligere beitemark er mange steder omdannet til tette bjørkekratt, mens gamle innmarksarealer nå mange steder er helt dominert av hundekjeks (*Anthriscus sylvestris*), geiterams (*Chamerion angustifolium*) eller mjødurt (*Filipendula ulmaria*). Disse artene hører i det minste til den lokale floraen. Sterkt tuete enger dominert av sølvbunke (*Deschampsia cespitosa*) er et vanlig syn.

Tabell 1.

Kulturlandskapslokaliteter i Troms undersøkt i 2008-2010 – og noen tilleggslomaliteter fra eldre og nyere undersøkelser (TA: Torbjørn Alm, URBG: Unni R. Bjerke Gamst, AO: Anders Often, HP: Helga Perander).

Lokalitet	Dato for besøk	Undersøkt av	Naturtype	Verdi
1. Bjarkøy: Bjarkøya: Lia	29.06.2009	TA	Beitebakke (og gruvelandskap)	B
2. Bjarkøy: Bjarkøya: beitebakke ved Øvergård	29.06.2009	TA	Beitebakke	B
3. Bjarkøy: Bjarkøya: Østnes, under Ramnfløya	29.06.2009	TA	Beitebakke	B
4. Harstad: Åkerøya	15.07. & 14.08.2000	TA, URBG, HG	Beitebakker/ tørrbakker	A
5. Harstad: Forhamn	24.-25.06.2010	TA & URBG	Brakke slåttenger	B
	30.09.-01.10.2010	TA & URBG		
6. Ibestad: Andørja: Årbostad	04.09.2008	TA & AO	Beitebakke	C
7. Lavangen: beitebakke ved Gamvik	04.09.2008	TA & AO	Beitebakke	B
8. Salangen: Reite	05.09.2008	TA & AO	Beitebakker (og skog)	B
9. Dyrøy: Faksfjorden: Åsen	03.09.2008	TA & AO	Forhenværende slåttemark	B
10. Dyrøy: Dyrøya: Vinje	04.09.2008	TA & AO	Beitebakker	A
11. Dyrøy: Dyrøya: Berg	04.09.2008	TA & AO	Beitemark på tidligere slåttemark	B
12. Tranøy: Senja: beitebakker ved Frovåg	16.08.2008	TA, URBG & AO	Beitemark/ parkbjørkeskog	B
13. Tranøy: Senja: Gammelsæter	16.08.2008	TA, URBG & AO	Slåtteng	B
14. Tranøy: Senja: Solli	22.08.2008	TA, URBG & AO	Slåtteng	C
15. Torsken: Senja: Sifjord	17.08.2008	TA, URBG & AO	Beitebakke	B
16. Berg: Senja: Bøvær	24.08.2008	TA, URBG & AO	Slåtteng (dynehei)	C
17. Berg: Senja: Ersfjord, under Tebbeltuva	24.08.2008	TA & AO	Beitebakker	B
18. Lenvik: Senja: Grønnlihaugen – Nattnålshøgda	23.08.2008	TA, URBG & AO	Beitebakker	B
19. Lenvik: Senja: Senja familiepark, Gressmyrbotn	17.08.2008	TA, URBG & AO	Beitemark/ parkbjørkeskog	A
20. Lenvik: Malangen: beitebakke ved Kveldro	02.09.2008	TA & AO	Beitemark	B
21. Balsfjord: indre Fiskeløsvann	02.09.2008	TA & AO	Beitemark	B
22. Tromsø: Tønsvikdalen: under Henrikheia	13.09.2008	TA & URBG	Beitebakke	C
23. Tromsø: Rebbenesøya: Løksfjord	07.09.2008	TA, URBG & AO	Beitebakke	B
24. Tromsø: Rebbenesøya: Finnkirka	07.09.2008	TA, URBG & AO	Beitemark/ parkbjørkeskog	C
25. Tromsø: Sørfjorden: ytre Holmbukt	19.08.2008	TA & AO	Beitemark	B
26. Tromsø: Ullsfjorden: Mækken	19.08.2008	TA & AO	Beitemark/beitet hei	B
27. Karlsøy: Ringvassøya: Dåfjordbotn	07.09.2008	TA, URBG & AO	Beitet strandeng og hei rundt pollandskap i elveos	B
28. Karlsøy: Karlsøya: beitebakker på og under Veten	06.09.2008	TA, URBG & AO	Beitemark	A
29. Karlsøy: Karlsøya: dunhavre-eng på kirkestedet	06.09.2008	TA, URBG & AO	Brakk slåtteng	B
30. Karlsøy: Karlsøya: Lågmyra til Sandvika	06.09.2008	TA, URBG & AO	Beitemark/ parkbjørkeskog	A
31. Storfjord: beitebakke nord for Kjeledalen	21.08.2008	TA & AO	Beitebakker	B
32. Lyngen: beitebakke nord for Pollelva	21.08.2008	TA & AO	Beitebakke	B
33. Kåfjord: Manndalen: Ruovdašsæter	20.08.2008	TA & AO	Beitemark	B
34. Kåfjord: Manndalen: beitebakke ved Kjerringdalen	20.08.2008	TA & AO	Beitebakke	B
35. Kåfjord: beitebakke sørøst av Skogheim	20.08.2008	TA & AO	Beitebakke	C
36. Nordreisa: Sletta	21.08.2008	TA & AO	Beitemark	B
37. Nordreisa: Sørnesodden	21.08.2008	TA & AO	Beitet hei	B

På samme vis som lenger sør, har floraen i Troms i løpet av de siste 150 år fått tilført en rekke fremmede arter gjennom menneskelig virksomhet, ikke minst fra hager. Flere av disse opptrer som invasjon- og gjengroingsarter på gammel kulturmark. Tromsøpalme (*Heracleum persicum*) er kanskje den best kjente, men særlig i den sørlige delen av fylket er mange enger i ferd med å bli helt omdannet av andre gjengroingsarter. Særlig venusvogn (*Aconitum napellus*) kan lokalt danne vidstrakte bestander. Andre arter kan bli problemer på lengre sikt, slik det fremgår av en omfattende kartlegging av kulturspredte arter i Harstad og Bjarkøy (Alm 2010) og Tromsø (Alm *et al.* 2004a, 2004b).

5.Lokalitets- beskrivelser

BJARKØY KOMMUNE (LOK. 1-3)

Bjarkøy er en liten øykommune i Sør-Troms (74 km²). Dagens bosetning er i hovedsak innskrenket til Bjarkøya, Sandsøya og den delen av Grytøya som tilhører kommunen. Bare Bjarkøya og Grytøya er besøkt i denne omgang.

Bjarkøya har flere gårder i drift. Bare beitemarkene har noen botanisk interesse. Øya har en rekke øst- til sørvendte berg, skrenter og bakker ovenfor gårdene, særlig i området mellom Vestnes og Nergården. Tilstanden veksler sterkt, men flere delområder har typiske beitebakker, i vekslende tilstand fra god hevd og aktiv bruk til sterk gjengroing. Tre lokaliteter er beskrevet under.

Lok. 1. Bjarkøy: Bjarkøya: Lia

Kartblad:	1332 IV (Harstad).
UTM:	WS 610-615,545-547.
Høyde over havet:	40-80 moh.
Naturtype:	Beitebakke (og gruvelandskap).
Vegetasjonssone:	Nordboreal.
Vegetasjonsseksjon:	Svakt oseanisk.
Undersøkt:	29.06.2009.
Inventert av:	Torbjørn Alm.
Verdi:	B.

Områdebeskrivelse: Tørr, sørøstvendt beitebakke i østskrenten av Lia (125 moh.), dels oppbrutt av grusbakker, grusrygger og små og store berg.

Naturtype/kulturmarkstype: Beitebakke/tørrbakke.

Kulturspor: Det har vært en jerngruve i lia. Fra denne står det igjen en gruvegang, rester av et jernbaneanlegg, og steinmasser/ur fra driften. Sporene er imidlertid så gamle og beskjedne at de nå glir inn i landskapet.

Botanisk beskrivelse/vegetasjon: Nokså mager beitebakke/tørrbakke i en sørvendt skrent. Den er for en stor del gjengrodd med einerkratt, men har også noe bjørkeskog og (i sørvest) holt av storvokst silkeselje (*Salix caprea* ssp. *sphacelata*). Vegetasjonsutformingen har dels preg av gressrik hei, med mye fjellmarikåpe (*Alchemilla alpina*), engkvein (*Agrostis capillaris*) og fjellgulaks (*Anthoxanthum nipponicum*).

Flora: Relativt artsrik, med noen artsforekomster av interesse, bl.a. olavsskjegg (*Asplenium septentrionale*) og sølvmure (*Potentilla argentea*) på bergene i bakken. Nevnes kan også vill-løk (*Allium oleraceum*) og vill-lin (*Linum catharticum*).

Tilstand: Klart preget av gjengroing, særlig med einerkratt.

Bruk: Aktivt sauebeite.

Inngrep: Det er plantet noe gran i området.

Vurdering: Botanisk interessant tørrbakke/beitebakke, som dessverre er preget av gjengroing og forfall.

Anmerkning: Det går en sti/turløype langs foten av

bakken, som er lett tilgjengelig fra denne.

Floraliste, beitebakke ved Lia på Bjarkøya, Bjarkøy (* angir herbariebelegg i TROM).

Achillea millefolium – ryllik, *Agrostis capillaris* – engkvein, *Alchemilla alpina* – fjellmarikåpe, *Allium oleraceum* – vill-løk*, *Antennaria dioica* – kattefot, *Anthoxanthum nipponicum* – fjellgulaks*, *Anthriscus sylvestris* – hundekjeks, *Asplenium septentrionale* – olavsskjegg*, *Atocion rupestre* – småsmelle*, *Avenella flexuosa* – smyle, *Betula pubescens* – bjørk, *Calluna vulgaris* – røsslyng, *Campanula rotundifolia* – blåklokke, *Cerastium alpinum* ssp. *lanatum* – ullarve, *Cerastium fontanum* – vanlig arve, *Chamaepericlymenum suecicum* – skrubbær, *Cystopteris fragilis* – skjørlok, *Dryopteris filix-mas* – ormetelg, *Empetrum nigrum* coll. – krekling, *Equisetum pratense* – engsnelle, *Equisetum sylvaticum* – skogsnelle, *Festuca rubra* – rødsvingel, *Festuca vivipara* – geitsvingel, *Galium boreale* – hvitmaure, *Juniperus communis* – einer, *Linum catharticum* – vill-lin, *Lotus corniculatus* – tiriltunge, *Melampyrum sylvaticum* – småmarimjelle, *Nardus stricta* – finnskjegg, *Oxalis acetosella* – gjøkesyre, *Poa glauca* – blårapp, *Polypodium vulgare* – sisselrot, *Potentilla argentea* – sølvmore*, *Potentilla crantzii* – flekkmore, *Potentilla erecta* – tepperot, *Ranunculus acris* – engsoleie, *Rumex acetosa* – engsyre, *Rumex acetosella* ssp. *acetosella* – småsyre, *Sagina nodosa* – knopparve*, *Sagina procumbens* – tunarve, *Salix caprea* ssp. *sphacelata* – silkeselje, *Saxifraga cespitosa* – tuesildre, *Saxifraga nivalis* – snøsildre, *Sedum acre* – bitter bergknapp, *Sedum annuum* – småbergknapp, *Sorbus aucuparia* – rogn, *Stellaria graminea* – gresstjerneblom, *Taraxacum* sp. – løvetann, *Trientalis europaea* – skogstjerne, *Trifolium pratense* – rødkløver, *Trifolium repens* – hvitkløver, *Urtica dioica* ssp. *dioica* – stornesle, *Vaccinium myrtillus* – blåbær, *Vaccinium uliginosum* – blokkebær, *Vaccinium vitis-idaea* – tyttebær, *Veronica officinalis* – legeveronika, *Vicia cracca* – fuglevikke, *Viola biflora* – fjellfiol, *Viola canina* ssp. *nemoralis* – lifiol, *Viola riviniana* – skogfiol.

Lok. 2. Bjarkøy: Bjarkøya: beitebakke ved Øvergård

Kartblad:	1332 IV (Harstad).
UTM:	WS 609-611,544-545.
Høyde over havet:	40-60 moh.
Naturtype:	Beitebakke.
Vegetasjonssone:	Nordboreal.
Vegetasjonsseksjon:	Svakt oseanisk.
Undersøkt:	29.06.2009.
Inventert av:	Torbjørn Alm.
Verdi:	B.

Områdebeskrivelse: Engbakke/beitebakke i en sørvendt, jevn bakke ved foten av Lia. Den ligger i samme skrent som foregående lokalitet, men godt adskilt fra denne, og har et helt annet preg.

Naturtype/kulturmarkstype: Hardt beitet gressbakke med beitebakke-preg. Den er så jevn at det er rimelig å anta at den tidligere er blitt ryddet og slått, men i dag er det beitedyr som sørger for å holde området åpent. Ved besøket var vegetasjonen så snaubeitet at den knapt egnet seg for botanisering.

Kulturspor: Ingen i selve bakken.

Kulturspor: Bakken ligger rett opp av det som tradisjonelt er antatt å være det gamle høvdingesetet på Bjarkøy. I dag er det flere gårdsbruk her, med våningshus og fjøs. Ett av husene er vernet.

Botanisk beskrivelse/vegetasjon: Jevn engbakke med nedbeitet vegetasjon.

Flora: Ikke undersøkt. Bakken var godt inngjerdet, med flere hester m.v. på beite ved besøket.

Tilstand: Hardt beitet til nokså snaubeitet.

Bruk: Aktivt beite av hest og andre dyr.

Inngrep: Ingen i selve bakken.

Vurdering: Beitebakken ligger slik til at den ut fra tilknytningen til det gamle høvdingesetet må sies å ha en viss kulturhistorisk interesse. Den fremstod imidlertid som nærmest nedbeitet ved besøket. Topografisk hører den naturlig sammen med foregående lokalitet.

Lok. 3. Bjarkøy: Bjarkøya: Østnes, under Ramfløya

Kartblad:	1332 IV (Harstad).
UTM:	WS 6230-6260,5320-5340.
Høyde over havet:	15-30 moh.
Naturtype:	Beitebakke.
Vegetasjonssone:	Nordboreal.
Vegetasjonsseksjon:	Svakt oseanisk.
Undersøkt:	29.06.2009.
Inventert av:	Torbjørn Alm.
Verdi:	B.

– småsmelle, *Avenella flexuosa* – smyle*, *Avenula pubescens* – dunhavre*, *Carum carvi* – karve, *Deschampsia cespitosa* ssp. *cespitosa* – sølvbunke, *Galium boreale* – hvitmaure*, *Juniperus communis* – einer, *Linum catharticum* – vill-lin*, *Lotus corniculatus* – tiriltunge*, *Luzula spicata* – aksfrytle, *Pimpinella saxifraga* – gjeldkarve*, *Potentilla crantzii* – flekkmure, *Ranunculus acris* – engsoleie, *Rhinanthus minor* – småengkall, *Rumex acetosa* – engsyre, *Stellaria graminea* – gresstjerneblom*, *Trifolium pratense* – rødkløver, *Vaccinium vitis-idaea* – tyttebær, *Veronica fruticans* – bergveronika*, *Veronica officinalis* – legeveronika*.

Områdebeskrivelse: Tørrbakke/beitebakke i en vestvendt helning ved foten av Ramnfløya på Østnes.

Naturtype/kulturmarkstype: Tørrbakke/beitebakke.

Kulturspor: Ingen i selve bakken.

Botanisk beskrivelse/vegetasjon: Beitebakke på skredmark, med sterkt tørrbakkepreg og arter som ryllik (*Achillea millefolium*), karve (*Carum carvi*), hvitmaure (*Galium boreale*), gjeldkarve (*Pimpinella saxifraga*) m.v.

Flora: Ikke særskilt artsrik, men med et nokså typisk artsutvalg for typen. Innslaget av rundskolm (*Anthyllis vulneraria*), vill-lin (*Linum catharticum*) og bergveronika (*Veronica fruticans*) antyder et visst kalkinnhold i grunnen.

Tilstand: I god hevd.

Bruk: Noe sauebeite.

Inngrep: Ingen.

Vurdering: Liten beitebakke av en viss botanisk interesse, mest i lokal sammenheng.

Anmerkning: –

Floraliste, beitebakke under Ramnfløya, Østnes på Bjarkøy, Bjarkøy (* angir herbariebelegg i TROM).

Achillea millefolium – ryllik, *Alchemilla alpina* – fjellmarrikåpe, *Anthyllis vulneraria* – rundskolm*, *Arabis hirsuta* – bergskrinneblom, *Atocion rupestre*

HARSTAD KOMMUNE (LOK. 4-5)

Harstad (372 km²) omfatter nordøstdelen av Hinnøya, storparten av Grytøya, og noen mindre øyer i Vågsfjorden og Tjeldsundet. En rekke lokaliteter ble besøkt i forbindelse med kartlegging av biologisk mangfold i kommunen tidlig på 2000-tallet (Alm & Perander 2001). Av de besøkte områdene var det særlig Åkerøya som skilte seg ut ved å ha et verdifullt kulturlandskap. En kort beskrivelse er tatt med her. I tillegg er en lokalitet på Hinnøya verdt en omtale.

Lok. 4. Harstad: Åkerøya

Kartblad:	1332 IV (Harstad)
UTM:	WS 675-685, 422-426.
Høyde over havet:	5-20 moh.
Naturtype:	Beitebakker/tørrbakker.
Vegetasjonssone:	Nordboreal.
Vegetasjonsseksjon:	Svakt oseanisk.
Undersøkt:	15.07. & 14.08.2000.
Inventert av:	Torbjørn Alm, Unni R. Bjerke Gamst & Helga Perander (15.07.2000); Torbjørn Alm & Unni R. Bjerke Gamst (14.08.2000).

Verdi: A.

Områdebeskrivelse: Åkerøya er en liten (2.2 km²) og nokså lavlendt øy i Vågsfjorden, rett øst for Grytøya. På sørdelen av øya består berggrunnen av marmor. Her har det vært flere gårdsbruk, som alle er ute av drift, og bare i bruk som sommerhus. Langs sjøkanten nedenfor disse, mellom Halshoggneset og Storvika, og videre mot nordøstenden av øya, er det slake tørrbakker og kalkstrandberg med en svært rik flora.

De gamle slåttene og innmarksarealet på gårdene ligger på et slakt lavland litt lenger inne, hovedsaklig fordi områdene langs sjøkanten har tynt jordsmonn. Engene har dels vært gjødslet, og var for ti år siden sterkt preget av gjengroing med store urter og gress. For å bremse gjengroingen, har det de siste årene vært ført beitedyr ut på øya. Effekten av dette er ikke undersøkt.

Naturtype/kulturmarkstype: Tørrbakker og kalkstrandberg på marmorgrunn.

Kulturspor: Gårdene har våningshus, fjøs, naust m.v.

Botanisk beskrivelse/vegetasjon: Langs sjøkanten er det lange, sammenhengende strekk med kalkrike strandberg og tørrbakker. Innover i landet går de dels over i kratt, og dels i små rikmyrer. Beskrivelsen under er hentet fra Alm & Perander (2001):

Tørrbakkene er særlig pent utviklet på sørvest- og vestdelen av øya, med glidende overganger mot

kalkstrandberg. De har en typisk Vågsfjord-utforming, med rikelig dunhavre (*Avenula pubescens*), noe loppestarr (*Carex pulicaris*), karve (*Carum carvi*), vill-lin (*Linum catharticum*), tiriltunge (*Lotus corniculatus*), gjeldkarve (*Pimpinella saxifraga*), legeveronika (*Veronica officinalis*) og stemorsblom (*Viola tricolor*). I sør opptrer vill-lin i uvanlig store mengder. Interessant er også forekomsten av hårsveve-arten nordlands-sveve (*Hieracium hyperboreum* – rikelig). Bustnype (*Rosa villosa*) opptrer både her og i neste type.

Kalkstrandberg er pent utviklet på denne delen av øya. De fineste utformingene finnes nær sørenden, og langs østsiden fra Storvika nordover til øyas nordspiss (Neset). Nærmest sjøen har bergene rikelig bitter bergknapp (*Sedum acre*). I noe større avstand fra sjøen overtar en meget artsrik kalkflora. Den består dels av varmekrevende, noe sørlige arter, men har også et stort innslag av kalkkrevende fjellplanter. Vill-lin (*Linum catharticum*) og fingerstarr (*Carex digitata*) er typiske representanter for det første elementet.

Av kalkkrevende fjellplanter kan nevnes fjellrundskolm (*Anthyllis vulneraria* ssp. *lapponica*), skredarve (*Arenaria norvegica*), fjellbakkestjerne (*Erigeron borealis*), fjellnøkleblom (*Primula scandinavica*), gulsildre (*Saxifraga aizoides*), skåresildre (*Saxifraga adscendens*) og rikelig brudespore (*Gymnadenia conopsea*). Knopparve (*Sagina nodosa*) hører nærmest til et strandberg-element. Et uvanlig trekk i utformingen er innslaget av store mengder blåtopp (*Molinia caerulea*), særlig langs østsiden av øya.

Flora: Svært artsrik, med innslag av en rekke kalkkrevende arter, se over.

Tilstand: Beskjeden gjengroing som følge av det tynne jordsmonnet.

Bruk: Usikker, men beliggenheten tett opp til gårdene tilsier at det i sin tid har vært et visst beite, kanskje helst av sau. Området er nå på ny i bruk som beiteland.

Inngrep: Ingen av betydning.

Vurdering: Pent utformete, artsrike og botanisk verdifulle tørrbakker og kalkstrandberg.

Anmerkning: En oversikt over floraen på Kjøtta, Kjöttakalven og Åkerøya finnes hos Alm et al. (2001).

Lok. 5. Harstad: Forhamn

Kartblad: 1332 III (Tjeldsundet).

UTM: WS 640-647,246-256.

Høyde over havet: 0-60 moh.

Naturtype: Brakke slåttenger.

Vegetasjonssone: Nordboreal.

Vegetasjonsseksjon: Svakt oseanisk.

Undersøkt: 25.06.2000, 24.-25.06.2010, 30.09.-01.10.-2010.

Inventert av: Torbjørn Alm & Unni R. Bjerke Gamst.

Verdi: B.

Områdebeskrivelse: Forhamn er et gammelt handelssted på en halvøy mellom Kilbotn og Vågsfjorden. En god og skjermet havn, kombinert med en strategisk plassering ved seilingsleden, gjorde at det i over 200 år var et viktig lokalt sentrum for handel (Lysaker 1956: 253). Her som ellers førte overgangen til bruk av større skip på slutten av 1800-tallet til at grunnlaget for handelen falt bort. I dag er det bare tufter igjen av handelsstedet.

Det ligger en enkelt gård (med stående våningshus og fjøs) på eidet mellom to bukter som skjærer inn i Forhamneset fra vest og øst. Terrenget er småkupert, med mange hauger og rygger. I søkk mellom disse er det en rekke gamle innmarksteiger.

Naturtype/kulturmarkstype: Gamle slåttenger.

Kulturspor: Det er mange kulturminner i området, mest etter handelsstedet. Det lå på østsiden av Forhamneset, med en lun havn i en kile som skjærer inn fra øst. Her er det rester av kaianlegg og større bygninger. Bak anlegget er det nå et helt skogholt av balsampoppel (*Populus balsamifera*), med flere hundre trær. Arten er opplagt blitt plantet inn mens handelsstedet var i drift. Det samme gjelder to digre (15-20 m høye) asketrær nær en av tuftene.

Området utmerker seg også ved pent anlagte, oppmurte veier på begge sider av kilen ved handelsstedet. En gammel kjerrevei går inn langs vestsiden av Forhamnåsen, rundt Barnvikkjosen, og derfra til Kilbotn. Under Forhamnåsen er det et større

engareal, med et steingjerde og rester av en port mot utmarksarealet lenger sør. Den gjenstående gården har et gammelt og relativt velholdt våningshus, med tradisjonell maling – hvit front mot sjøsiden i vest og øst, og umalte tømmervegger mot sør og nord. Like ved våningshuset er det rester av en større brønn.

Botanisk beskrivelse/vegetasjon: Engteigene er i all hovedsak preget av hard berggrunn (granitt). Det aller meste av arealet er dominert av noe fuktige og tuete sølvbunke-enger, som nå i stor grad er i gjengroing med bringebær (*Rubus idaeus*) og asp (*Populus tremula* – små skudd). Selve handelsstedet lå i en sørvendt bakke, og engene her har trolig opprinnelig vært tørre og nokså magre, med innslag av bl.a. dunhavre (*Avenula pubescens*). Det gjenstår nå bare små rester av denne utformingen. Gjødning og annen påvirkning har endret det meste av arealet rundt hustuftene til frodige, overgrodde enger med kratt av bringebær (*Rubus idaeus*). Lokalt er det også mye skvallerkål (*Aegopodium podagraria*).

Sørøst i området, ved Karvevika, står det et gammelt, tostammet setervier-tre (*Saxifraga myrsinifolia* ssp. *borealis*) som ut fra vekstformen synes å ha vært styvet.

Flora: Relativt artsrik, og sikkert med flere arter enn de som er kommet med her; krysslisten gjelder i hovedsak området rundt ruinene av handelsstedet.

Tilstand: Slåttengene (og hele arealet) er i rask gjengroing.

Bruk: Tidligere slåttemark, nå noe beite (av sau og rein).

Inngrep: Det er noen hytter i området, men de ligger slik til at de ikke forstyrrer inntrykket av et pent og helhetlig kulturlandskap.

Vurdering: Forhamn har et svært pent og variert kulturlandskap, med tallrike og tydelige kulturspor. Verdien ligger først og fremst i landskapet. Det fortjener å bli tatt vare på, slik at kultursporene ikke forsvinner i kratt og skog. Botanisk er området mindre interessant.

Anmerkning: Området er et populært turmål.

Floraliste, Forhamn (* angir herbariebelegg i TROM).

Achillea millefolium – ryllik, *Achillea ptarmica* – nyseryllik, *Actaea spicata* – trollbær*, *Aegopodium podagraria* – skvallerkål*, *Agrostis capillaris* – engkvein,

Alchemilla subcrenata – engmarikåpe, *Alchemilla wichurae* – skarmarikåpe, *Allium oleraceum* – vill-løk, *Antennaria dioica* – kattefot, *Anthoxanthum nipponicum* – fjellgulaks, *Anthriscus sylvestris* – hundekjeks, *Arctostaphylos uva-ursi* – melbær*, *Argentina anserina* – gåsemure, *Athyrium filix-femina* – skogburkne, *Atocion rupestre* – småsmelle, *Atriplex prostrata* – tangmelde, *Avenella flexuosa* – smyle, *Avenula pubescens* – dunhavre*, *Betula pubescens* – bjørk, *Bistorta vivipara* – harerug, *Calamagrostis phragmitoides* – skogrørkvein, *Calluna vulgaris* – røsslyng, *Caltha palustris* – soleihov, *Campanula rotundifolia* – blåklokke, *Carex brunnescens* – seterstarr, *Carex nigra* var. *nigra* – slåttestarr, *Carex nigra* var. *juncea* – stolpestarr, *Carum carvi* – karve, *Chamaepericlymenum suecicum* – skrubbe, *Cirsium heterophyllum* – hvitbladtistel, *Cystopteris fragilis* – skjørlok, *Dactylis glomerata* – hundegress*, *Deschampsia cespitosa* ssp. *cespitosa* – sølvbunke, *Dryopteris expansa* – sauetelg, *Dryopteris filix-mas* – ormetelg, *Elymus caninus* var. *caninus* – hundekveke, *Elytrigia repens* – kveke, *Empetrum nigrum* ssp. *hermaphroditum* – fjellkrekling, *Equisetum pratense* – engsnelle, *Equisetum sylvaticum* – skogsnelle, *Erysimum strictum* – berggull, *Festuca rubra* – rødsvingel, *Filipendula ulmaria* – mjødurt, *Fragaria vesca* – jordbær, *Fraxinus excelsior* – ask (plantet), *Galeopsis tetrahit* – kvassdå, *Galium aparine* – klengemaure*, *Galium boreale* – hvitmaure, *Galium uliginosum* – sumpmaure*, *Geranium robertianum* – stankstorkenebb*, *Geranium sylvaticum* – skogstorkenebb*, *Geum rivale* – enghumleblom, *Glaux maritima* – strandkryp, *Gymnocarpium dryopteris* – fugletelg, *Heracleum sibiricum* – sibirbjørnekjeks, *Hierochloë odorata* – marigress*, *Juniperus communis* – einer, *Lathyrus pratensis* – gulskolm, *Leymus arenarius* – strandrug, *Ligusticum scoticum* – strandkjeks, *Lotus corniculatus* – tiriltunge*, *Luzula multiflora* ssp. *multiflora* – engfrytle, *Luzula pilosa* – hårfrytle, *Melampyrum pratense* – stormarimjelle, *Melampyrum sylvaticum* – småmarimjelle, *Montia fontana* – kildeurt*, *Myosotis decumbens* – fjellforglemmegei, *Oxalis acetosella* – gjøkesyre, *Phegopteris connectilis* – hengeving, *Phleum pratense* – timotei, *Picea abies* – gran (plantet), *Pinus sylvestris* – furu, *Plantago maritima* – strandkjempe, *Pinus sylvestris* – furu, *Poa glauca* – blårapp, *Poa nemoralis* – lundrapp, *Poa pratensis* ssp. *alpigena* – seterrapp, *Poa pratensis* ssp. *subcaerulea* – smårapp, *Polypodium vulgare* – sisselrot, *Polystichum lonchitis* – taggbregne, *Populus balsamifera* – balsampoppel* (plantet), *Populus tremula* – asp, *Potentilla crantzii* – flekkmure,

Puccinellia maritima – fjæresaltgress, *Ranunculus acris* – engsoleie, *Ranunculus auricomus* coll. – nyresoleie, *Ranunculus repens* – krypsoleie, *Rhinanthus minor* – småengkall, *Ribes spicatum* – villrips*, *Rubus idaeus* – bringebær, *Rubus saxatilis* – teiebær, *Rumex acetosa* – engsyre, *Rumex acetosella* ssp. *acetosella* – småsyre, *Rumex longifolius* – høymol, *Sagina procumbens* – tunarve, *Salix caprea* ssp. *sphacelata* – silkeselje, *Salix myrsinifolia* ssp. *borealis* – setervier, *Schedonorus pratensis* – engsvingel*, *Sedum acre* – bitter bergknapp, *Sedum annuum* – småbergknapp, *Silene dioica* – rød jonsokblom, *Silene uniflora* – strandsmelle, *Solidago virgaurea* – gullris, *Sorbus aucuparia* – rogn, *Stellaria crassifolia* – saftstjerneblom, *Stellaria graminea* – gress-stjerneblom, *Stellaria media* – vassarve, *Stellaria nemorum* – skogstjerneblom, *Tanacetum vulgare* – reinfann*, *Taraxacum* seksj. Ruderalia – ugressløvetann, *Trientalis europaea* – skogstjerne, *Trifolium pratense* – rødkløver, *Trifolium repens* – hvitkløver, *Triglochin maritima* – fjæresauløk, *Trollius europaeus* – ballblom, *Urtica dioica* ssp. *dioica* – stornesle, *Vaccinium myrtillus* – blåbær*, *Vaccinium uliginosum* – blokkebær, *Vaccinium vitis-idaea* – tyttebær, *Valeriana sambucifolia* – vendelrot, *Veronica officinalis* – legeveronika, *Veronica serpyllifolia* – snauveronika, *Vicia cracca* – fuglevikke, *Vicia sepium* – gjerdevikke, *Viola canina* coll. – eng/lifiol.

IBESTAD KOMMUNE (LOK. 6)

Ibestad (241 km²) er en ren øykommune, som omfatter to store og fjellrike øyer, Rolløya og Andørja. Den første har verdifulle kulturlandskap knyttet til bygda Sørrollnes (se Jensen 1996, Alvestad 1997), et område som er grundig undersøkt av Christin Jensen m.fl. (sml. Jensen *et al.* 2001, Jensen & Eilertsen 1993; mye av materialet er ennå upublisert).

Vi besøkte bare Andørja (hovedveien rundt øya fra Mjøsundbrua til Årbostad, med en avstikker opp til Vasskaret). Øya lot ikke til å ha særlig mye å by på i form av botanisk interessante kulturlandskap. En lokalitet ved veienden er beskrevet under.

Lok. 6. Ibestad: Andørja: Årbostad

Kartblad:	1332 I (Andørja).
UTM:	WS 954-957,472-474.
Høyde over havet:	5-100 moh.
Naturtype:	Beitebakke.
Vegetasjonssone:	Nordboreal.
Vegetasjonsseksjon:	Svakt oseanisk.
Undersøkt:	04.09.2008.
Inventert av:	Torbjørn Alm & Anders Often.
Verdi:	C.

Områdebeskrivelse: Lokaliteten ligger ved veienden nordøst på Andørja. Øst for denne er det store, åpne beitebakker i den nedre, skogbare delen av lia under Årbostadtinden. Det undersøkte området har en trekantet form som følge av et bratt berg som skrår oppover fra øst mot vest. Langs sjøkanten går det et påbegynt veianlegg på en terrasse.

Naturtype/kulturmarkstype: Beitebakke.

Kulturspor: Det er et gårdsbruk like vest for lokaliteten, med inngjerdet innmark.

Botanisk beskrivelse/vegetasjon: Bratte, noe steinete engbakker/gressbakker, som for det meste er dominert av sølvbunke (*Deschampsia cespitosa*), dels også engkvein (*Agrostis capillaris*). Høyere oppe i lia er det også noen bregnebestander, bl.a. av strutseving (*Matteuccia struthiopteris*).

Flora: Måtelig artsrik, bl.a. med litt vill-løk (*Allium oleraceum*). Bergene har i det minste spor av kalk, og dette gir grunnlag for noen litt mer krevende fjellplanter i bergveggen og på grunnlendte steder i engene, særlig opp mot og under bergfoten.

Tilstand: Beitebakke-preget er i behold. Det er ingen spor av krattoppslag.

Bruk: Tidligere sikkert slått; nå beitet. Det er flere sauegroper og noen sauestier i bergfoten, dels med rikelig vassarve (*Stellaria media*).

Inngrep: En kraftledning krysser bakken; ellers ikke noe av betydning.

Vurdering: Stor beitebakke i relativt god hevd, men uten noen større botaniske verdier.

Anmerking: –

Floraliste, beitebakke ved Årbostad (* angir herbariebelegg i TROM).

Achillea millefolium – ryllik, *Agrostis capillaris* – engkvein, *Alchemilla wichurae* – skarmarikåpe, *Allium oleraceum* – vill-løk, *Angelica sylvestris* – sløke, *Anthoxanthum nipponicum* – fjellgulaks, *Artemisia vulgaris* – burrot, *Athyrium filix-femina* – skogburkne, *Avenula pubescens* – dunhavre, *Betula pubescens* – bjørk, *Bistorta vivipara* – harerug, *Campanula rotundifolia* – blåklokke, *Capsella bursa-pastoris* – gjetertaske, *Carex rupestris* – bergstarr, *Carum carvi* – karve, *Cerastium alpinum* ssp. *lanatum* – ullarve, *Cerastium fontanum* – vanlig arve, *Cirsium heterophyllum* – hvitbladtistel, *Cystopteris fragilis* – skjørlok, *Deschampsia cespitosa* ssp. *cespitosa* – sølvbunke, *Elymus caninus* var. *caninus* – hundekveke, *Epilobium collinum* – bergmjølke, *Epilobium montanum* – krattmjølke, *Equisetum arvense* ssp. *arvense* – åkersnelle, *Erigeron acer* ssp. *politus* – blankbakkestjerne, *Euphrasia wettsteinii* – fjelløyentrøst, *Festuca rubra* – rødsvingel, *Festuca vivipara* – geitsvingel, *Galium boreale* – hvitmaure, *Gentianella aurea* – bleiksøte, *Gymnocarpium dryopteris* – fugletelg, *Hieracium* seksj. *Foliosa* – bladsveve, *Hieracium* seksj. *Vulgata* – beitesveve, *Leontodon autumnalis* – følblom, *Lepidotheca suaveolens* – tunbalderbrå, *Lotus corniculatus* – tiriltunge, *Luzula multiflora*

coll. – eng/seterfrytle, *Matteuccia struthiopteris* – strutseving, *Parnassia palustris* – jåblom, *Phleum pratense* – timotei, *Plantago major* – groblad, *Poa alpina* var. *alpina* – fjellrapp, *Poa annua* – tunrapp, *Poa pratensis* ssp. *alpigena* – seterrapp, *Potentilla crantzii* – flekkmure, *Rhinanthus minor* – småengkall, *Rhodiola rosea* – rosenrot, *Rumex acetosa* – engsyre, *Rumex acetosella* ssp. *acetosella* – småsyre, *Sagina procumbens* – tunarve, *Sagina saginoides* – seterarve, *Salix hastata* – bleikvier, *Salix reticulata* – rynkevier, *Saussurea alpina* – fjelltistel, *Saxifraga aizoides* – gulsildre, *Saxifraga oppositifolia* – rødsildre, *Silene acaulis* – fjellsmelle, *Stellaria media* – vassarve, *Stellaria nemorum* – skogstjerneblom, *Taraxacum* seksj. *Ruderalia* – ugressløvetann, *Thalictrum alpinum* – fjellfrøstjerne, *Trifolium pratense* – rødkløver, *Trifolium repens* – hvitkløver, *Trollius europaeus* – ballblom, *Tussilago farfara* – hestehov, *Urtica dioica* ssp. *dioica* – stornesle, *Valeriana sambucifolia* – vendelrot, *Vicia cracca* – fuglevikke, *Viola biflora* – fjellfiol.

LAVANGEN KOMMUNE (LOK. 7)

Lavangen (302 km²) er en av flere små fjordkommuner på fastlandet i Sør-Troms. Vi undersøkte én lokalitet i de bratte skrentene langs nordsiden av fjorden. Det kan være lokaliteter av interesse videre inn langs den veiløse delen av Lavangens nordside. Botanisk er det særlig et tungt tilgjengelig parti ved Elvenesfjellet, like øst for kommunegrensen (mot Salangen) som utmerker seg. Her har det vært isolerte gårdsbruk, og flere interessante artsforekomster, bl.a. vaid (*Isatis tinctoria*) og legesteinfro (*Lithospermum officinale*) er kjent fra de bratte liene ovenfor. Vaid vokser fortsatt her (Sætra 1992).

Sørøst i kommunen kunne Spansdalen, med sine i hovedsak samiske gårder, være verdt en nærmere undersøkelse.

Lok. 7. Lavangen: beitebakke ved Gamvik.

Kartblad:	1432 IV (Salangen).
UTM:	XS 103-105,330-333.
Høyde over havet:	5-40 m.
Naturtype:	Beitebakke.
Vegetasjonssone:	Nordboreal.
Vegetasjonsseksjon:	Svakt oseanisk.
Undersøkt:	05.09.2008.
Inventert av:	Torbjørn Alm & Anders Often.
Verdi:	B.

Områdebeskrivelse: Lokaliteten er en bratt, sørvendt beitebakke på en løsmasserygg like øst for Gamvikelva, i foten av de høye og minst like bratte liene under Skavneskollen (1196 moh.) og Rødåsen.

Naturtype/kulturmarkstype: Beitebakke.

Kulturspor: Det går en gammel og velbrukt sti (nå

turløype) opp langs ryggen.

Botanisk beskrivelse/vegetasjon: Løsmasse-ryggen har tørr og kortvokst beitebakke-vegetasjon dominert av små urter og gress, særlig hvitmaure (*Galium boreale*), men det er også rikelig vill-løk (*Allium oleraceum*), og innslag av prestekrage (*Leucanthemum vulgare*), engsmelle (*Silene vulgaris* m.v., og noen fjellplanter som setermjelt (*Astragalus alpinus*) og bergveronika (*Veronica fruticans*).

Over tørrbakken, særlig i øst/nordøst, er det frodigere engvegetasjon dominert av sølvbunke (*Deschampsia cespitosa*) og andre gress. Denne delen av lia har utvilsomt tidligere vært slått, men ligger nå brakk. Kratt av bringebær (*Rubus idaeus*) er i ferd med å spre seg ut på engene.

Flora: Relativt artsrik, arealet tatt i betraktning.

Tilstand: Den tørre delen av beitebakken har bevart sitt gamle preg.

Bruk: Trolig noe beite.

Inngrep: Det er plantet gran og noe lerk i overkant av beitebakken. De første er for lengst blitt til store trær, og har skygget ut bunnvegetasjonen i deler av lia.

Vurdering: Pent utformet tørrbakke/beitebakke med typisk vegetasjon. Den er lett tilgjengelig, og ligger ved starten av en velbrukt turløype. Granplantingen i overkant trekker ned.

Anmerkning: –

Floraliste, beitebakke ved Gamvik, Lavangen (* angir herbariebelegg i TROM).

Achillea millefolium – ryllik, *Agrostis capillaris* – engkvein, *Alchemilla alpina* – fjellmarikåpe, *Alchemilla wichuræ* – skarmarikåpe, *Allium oleraceum* – vill-løk*, *Antennaria dioica* – kattefot, *Anthoxanthum nipponicum* – fjellgulaks, *Arabis hirsuta* var. *hirsuta* – bergskrinneblom, *Arenaria serpyllifolia* – sandarve*, *Artemisia vulgaris* – burot, *Astragalus alpinus* – setermjelt, *Betula pubescens* – bjørk, *Campanula rotundifolia* – blåklokke, *Carum carvi* – karve, *Cerastium fontanum* – vanlig arve, *Cirsium heterophyllum* – hvitbladtistel, *Deschampsia cespitosa* ssp. *cespitosa* – sølvbunke, *Elytrigia repens* – kveke, *Equisetum pratense* – engsnelle, *Erigeron acer* ssp. *acer* – bakkestjerne, *Euphrasia wettsteinii* – fjelløyentrost, *Festuca rubra* – rødsvingel, *Filipendula ulmaria* – mjødurt, *Fragaria vesca* – markjordbær, *Galium boreale* – hvitmaure, *Hieracium* seksj. *Caesia* –

blåsveve*, *Hieracium* seksj. *Vulgata* – beitesveve, (*Larix decidua* – lerk*), *Leucanthemum vulgare* – prestekrage*, *Phleum pratense* – timotei, *Poa pratensis* ssp. *alpigena* – seterrapp, *Polygonatum verticillatum* – kranskonvall*, *Potentilla crantzii* – flekkmure, *Ranunculus acris* – engsoleie, *Rhinanthus minor* – småengkall, *Rubus saxatilis* – teiebær, *Rumex acetosa* – engsyre, *Rumex acetosella* ssp. *acetosella* – småsyre, *Sedum acre* – bitter bergknapp, *Silene vulgaris* – engsmelle, *Stellaria graminea* – gresstjerneblom, *Taraxacum* seksj. *Ruderalia* – ugressløvetann, *Urtica dioica* ssp. *dioica* – stornesle, *Veronica fruticans* – bergveronika*, *Vicia cracca* – fuglevikke, *Viola canina* ssp. *canina* – engfiol.

SALANGEN KOMMUNE (LOK. 8)

Salangen (458 km²) består i likhet med Lavangen i hovedsak av en større fjord (Salangen) og landet og dalførene som grenser til denne. Av kommunikasjonsmessige grunner omfatter kommunen imidlertid også nordsiden av Lavangens ytre del. Den eneste lokaliteten vi fant det verdt å se nærmere på (Reite), ligger i dette siste området.

Lok. 8. Salangen: Reite

Kartblad:	1432 IV (Salangen).
UTM:	XS 024-027,365-369.
Høyde over havet:	0-50 moh. (undersøkt del).
Naturtype:	Beitebakker (og skog).
Vegetasjonssone:	Nordboreal.
Vegetasjonsseksjon:	Svakt oseanisk.
Undersøkt:	05.09.2008.
Inventert av:	Torbjørn Alm & Anders Often.
Verdi:	B.

Områdebeskrivelse: Reite er en liten og forlengst fraflyttet grend på nordsiden av Lavangen. De for-dums innmarkene ligger på slakt skrånende mark ved foten av de mektige Reitetindan. De stiger svært bratt bak bygda, med topper opp i 1089 moh. Lia under fjellet er skogkledt opp til 300-400 moh., men har også store, åpne beitebakker. Lokalkjente frarådte oss sterkt å besøke disse, på grunn av stor rasfare.

Naturtype/kulturmarkstype: Slåtteng og beitebakker.

Kulturspor: Tallrike tufter og noen stående bygninger, bl.a. en gammel tømmerstue, flere steingjerder, og et stort tuntre (bjørk), plantet i 1875.

Botanisk beskrivelse/vegetasjon: Gårdene på Reite har hatt et relativt stort innmarksareal på slakt skrånende mark. Engene er svært frodige, og

bærer preg av gjengroing. De er nå dominert av store stauder som mjødukt (*Filipendula ulmaria*) og geiterams (*Chamerion angustifolium*), men har også mye bringebær (*Rubus idaeus*). To innførte arter er i ferd med å spre seg ut på engene, nemlig venusvogn (*Aconitum napellus*) og reinfann (*Tanacetum vulgare*). Innmarkene er brutt opp av små skogholt og treklynger. Nær sjøen er det fortsatt noen små potetland i drift. Ovenfor engene er det jungelaktig oreskog.

Flora: Ikke spesielt artsrik.

Tilstand: Engene er sterk preget av gjengroing på tidligere gjødslet mark. Beitebakkene oppe i fjellsiden har trolig mye av sitt gamle preg i behold, men virket ikke spesielt lovende på (trygg) avstand.

Bruk: Bortsett fra at eierne driver litt potetdyrking m.v. i tilknytning til sine sommerhus, ligger hele dette store området brakt.

Inngrep: Ingen av betydning.

Vurdering: Fraflyttet bygd med gammel kulturmark som er sterkt preget av gjengroing.

Anmerking: Områder med tilsvarende beitebakkepreg finnes flere steder i liene videre inn langs fjorden, dvs. over en strekning på mer enn 10 kilometer.

Floraliste, Reite i Salangen (* angir herbariebelegg i TROM).

Achillea millefolium – ryllik, *Achillea ptarmica* – nyseryllik*, *Aconitum napellus* – venusvogn, *Agrostis capillaris* – engkvein, *Allium oleraceum* – vill-løk, *Alnus incana* – gråor, *Artemisia vulgaris* – burot*, *Athyrium filix-femina* – skogburkne, *Calamagrostis phragmitoides* – skogrørkvein, *Carduus crispus* – krusetistel*, *Carum carvi* – karve, *Cerastium fontanum* – vanlig arve, *Crepis paludosa* – sumphaukeskjegg, *Deschampsia cespitosa* ssp. *cespitosa* – sølvbunke, *Draba norvegica* – bergrubloom*, *Dryopteris expansa* – saueteig, *Dryopteris filix-mas* – ormetelg, *Elymus caninus* var. *caninus* – hundekveke, *Elytrigia repens* – kveke, *Epilobium ciliatum* ssp. *ciliatum* – amerikamjølke*, *Equisetum arvense* ssp. *arvense* – åkersnelle, *Filipendula ulmaria* – mjødukt, *Fragaria vesca* – markjordbær, *Galium boreale* – hvitmaure, *Galium palustre* – myrmaure, *Geranium sylvaticum* – skogstorkenebb, *Geum rivale* – enghumbleblom, *Gymnocarpium dryopteris* – fugleteig, *Juncus bufonius* – paddesiv, *Juniperus communis* – einer, *Lepidotheca suaveolens* – tunbalderbrå, *Leucanthemum vulgare* – prestekrage, *Matteuccia*

struthiopteris – strutseving, *Melampyrum sylvaticum* – småmarimjelle, *Myosotis arvensis* – åkerforglemmegei, *Oxalis acetosella* – gjøkesyre, *Paris quadrifolia* – firblad, *Phleum pratense* – timotei, *Poa annua* – tunrapp, *Poa pratensis* ssp. *alpigena* – seterrapp, *Polygonatum verticillatum* – kranskonvall, *Polypodium vulgare* – sisselrot, *Rheum rhabarbarum* – rabarbra (gjenstående fra dyrking), *Rhinanthus minor* – småengkall, *Rubus idaeus* – bringebær, *Rumex acetosa* – engsyre, *Rumex acetosella* ssp. *acetosella* – småsyre, *Salix myrsinifolia* ssp. *borealis* – setervier, *Sedum acre* – bitter bergknapp, *Sorbaria sorbifolia* – rognspirea (gjenstående fra dyrking), *Sorbus aucuparia* – rogn, *Stachys sylvatica* – skogsvinerot*, *Stellaria nemorum* – skogstjerneblom, *Taraxacum* seksj. Ruderalia – ugressløvetann, *Trientalis europaea* – skogstjerne, *Trifolium pratense* – rødkløver, *Trifolium repens* – hvitkløver, *Trollius europaeus* – ballblom, *Veronica officinalis* – legeveronika, *Vicia cracca* – fuglevikke, *Viola riviniana* – skogfiol.

DYRØY KOMMUNE

Dyrøy (289 km²) omfatter Dyrøya og sund- og fjordlandet på fastlandet øst for denne, ved Dyrøysundet og Faksfjorden. Vi besøkte alle veitilgjengelige deler, og fant verdifulle kulturlandskap både ved Faksfjorden (lok. 9) og på Dyrøya (lok. 10 og 11).

Lok. 9. Dyrøy: Faksfjorden: Åsen

Kartblad:	1432 IV (Salangen).
UTM:	XS 001-002,543-545 (undersøkt del).
Høyde over havet:	20-80 moh. (undersøkt del).
Naturtype:	Forhenværende slåttemark.
Vegetasjonssone:	Nordboreal.
Vegetasjonsseksjon:	Svakt oseanisk.
Undersøkt:	03.09.2008.
Inventert av:	Torbjørn Alm & Anders Often.
Verdi:	B.

Områdebeskrivelse: Faksfjorden er en kort og bred fjord på østsiden av Dyrøysundet. På nordsiden reiser Kastnesåsen (251 moh.) seg som en stupbratt kolle. Sørsiden av denne danner en drygt 200 meter høy vegg mot fjorden, med stort varmekfang. Dette gir er klart sørbergspreg, og området er kjent for utpostforekomster av sørlige og varmekjære arter, bl.a. vaid (*Isatis tinctoria*), sml. Benum (1940, Alm et al. 1989) – et typisk eksempel på at innførte arter kan finne livsgrunnlag og bli naturalisert i sørberg og ur (sml. Holmboe 1921). Mens vaid fortsatt finnes på en lignende lokalitet ved Lavangen (Sætra 1992), er den ikke gjenfunnet ved Faksfjorden etter andre verdenskrig, til tross for flere ettersøkinger.

Vi undersøkte et mindre delareal lengst sørvest på Kastnesåsen (lokalt bare kalt Åsen). Også her gir åsen ved første øyekast inntrykk av å være nokså utilgjengelig, med unntak av de bratte skogbakkene nederst. Ifølge en eldre mann på stedet gikk det

imidlertid en gammel sti rett opp skrenten. I hans ungdom var alle tilgjengelige partier blitt slått, og høyet lempet utfor skrenten – som da var nærmest fri for trær. I så måte er Kastnesåsen et talende eksempel på at også svært bratte områder har gjort tjeneste for innhøsting av fôr. Det var også omfattende beite her opp til ca. 1970.

Naturtype/kulturmarkstype: Sørberg/sørskrent med forhenværende lislåtter.

Kulturspor: Ingen i selve skrenten. Det er flere gamle engteiger, en kjerrevei og noen buer ved foten av denne.

Botanisk beskrivelse/vegetasjon: Nede ved veien er det en overveldende frodig og overgrodd engteig med høyvokst mjødukt (*Filipendula ulmaria*) og stornesle (*Urtica dioica*). Bak denne er det tett skog og kratt inn mot lifoten. Skrenten består av en rekke små og store berg, dels nærmest vertikale, med skredmark i underkant. Nederst er den for en stor del skogkledd, men det er også partier med naken ur, og finere skredmark med engpreget vegetasjon opp mot berggrøttene. De partiene som (i dagens utforming) utmerker seg som egnet for slått, har nå dels tette bestander av strandrør (*Phalaris arundinacea*).

Flora: Artsrik, med flere varmekrevende arter. Vi fant bl.a. løkurt (*Alliaria petiolata*) på ny nordgrense, på berghylle, 65 moh., i posisjon XS 00299,54443 (Alm & Often 2010). Vindelslirekne (*Fallopia convolvulus*), på ur litt lenger nordvest, kan likeens regnes som en kulturrelikt. Av noe varmekrevende arter forøvrig kan nevnes stankstorkenebb (*Geranium robertianum*), brunrot (*Scrophularia nodosa*) og skogsvinerot (*Stachys sylvatica*). Av arter med videre utbredelse i Troms fant vi trollbær (*Actaea spicata*), vill-løk (*Allium oleraceum*), murburkne (*Asplenium ruta-muraria*) og olavsskjegg (*Asplenium septentrionale*).

Tilstand: Skrenten er nå opplagt sterkt gjengrodd sammenlignet med den gang det foregikk slått her. I dag ville høysekker som ble lempet utfor skrenten trolig uten unntak blitt hengende fast i trær og kratt på vei ned.

Bruk: Tidligere både utmarksslått og omfattende beite av bl.a. geit. I dag er det knapt noe beite her i det hele.

Inngrep: Ingen av betydning.

Vurdering: Sørskrenten av Kastnesåsen er et interessant og talende eksempel på hvor bratte

områder som tidligere har vært anvendt til fôr-høsting. Det som en gang var nakne skrenter, ur og engbakker er nå for en stor del dekket av skog og kratt. Området har like fullt klar botanisk interesse, ikke minst gjennom innslaget av varmekrevende arter og gamle kulturrelikter. Løkurt (*Alliaria petiolata*) har nordgrense her.

Anmerkning: Området er i ferd med å bli naturreservat. Ved forvaltning av dette bør det overveies å rydde deler av skrenten, ikke minst for å bevare utpostforekomstene av sørlige arter. Gjengroing og skyggelegging bak trærne kan ellers være en trussel for de mest varmekrevende artene. Det er mulig void allerede er forsvunnet av samme grunn.

Floraliste, sørberg/skrenter og gammel slåttemark under Kastnesåsen i Dyrøy (* angir herbariebelegg i TROM).

Actaea spicata – trollbær*, *Agrostis capillaris* – engkvein, *Alliaria petiolata* – løkurt*, *Allium oleraceum* – vill-løk*, *Alnus incana* – gråor, *Andromeda polifolia* – hvitlyng, *Angelica sylvestris* – sløke, *Anthoxanthum nipponicum* – fjellgulaks, *Anthriscus sylvestris* – hundekjeks, *Arabis hirsuta* v. *glabra* – bergskrinneblom, *Arenaria serpyllifolia* – sandarve, *Arrhenatherium elatius* – hestehavre*, *Asplenium ruta-muraria* – murburkne*, *Asplenium septentrionale* – olavsskjegg*, *Athyrium filix-femina* – skogburkne, *Avenella flexuosa* – smyle, *Avenula pubescens* – dunhavre, *Betula pubescens* – bjørk, *Calamagrostis phragmitoides* – skogrørkvein, *Campanula rotundifolia* – blåklokke, *Cerastium fontanum* – vanlig arve, *Chamerion angustifolium* – geiterams, *Circaea alpina* – trollurt, *Cirsium heterophyllum* – hvitbladtistel, *Cystopteris fragilis* – skjørlok*, *Deschampsia cespitosa* ssp. *cespitosa* – sølvbunke, *Dryopteris carthusiana* – broddtelg, *Dryopteris expansa* – sauetelg, *Elymus caninus* var. *caninus* – hundekveke, *Epilobium collinum* – bergmjølke, *Epilobium montanum* – krattmjølke, *Equisetum pratense* – engsnelle, *Erysimum strictum* – berggull, *Fallopia convolvulus* – vindelslirekne*, *Festuca ovina* – sauesvingel, *Festuca rubra* – rødsvingel, *Filipendula ulmaria* – mjødurt, *Fragaria vesca* – markjordbær, *Galeopsis bifida* – vrangdå*, *Galeopsis tetrahit* – kvassdå, *Galium boreale* – hvitmaure, *Geranium robertianum* – stankstorkenebb*, *Geranium sylvaticum* – skogstorkenebb, *Geum rivale* – enghumleblom, *Gymnocarpium dryopteris* – fugletelg, *Hieracium seksj. foliosa* – bladsveve, *Juniperus communis* – einer, *Lathyrus pratensis* – gulskolm, *Linnaea borealis* – linnea, *Lotus corniculatus* – tirltunge,

Melampyrum sylvaticum – småmarimjelle, *Melica nutans* – hengeaks, *Oxalis acetosella* – gjøkesyre, *Oxyria digyna* – fjellsyre, *Paris quadrifolia* – firblad, *Phalaris arundinacea* – strandrør, *Poa glauca* – blårapp, *Poa nemoralis* – lundrapp, *Poa pratensis* ssp. *alpigena* – seterrapp, *Polemonium caeruleum* – fjellflokk, *Polygonatum verticillatum* – kranskonvall, *Polypodium vulgare* – sisselrot*, *Populus tremula* – asp, *Potentilla crantzii* – flekkmure, *Prunus padus* ssp. *padus* – hegg, *Ranunculus repens* – krypsoleie, *Rhinanthus minor* – småengkall, *Rhodiola rosea* – rosenrot, *Ribes spicatum* – rips, *Rosa villosa* – bustnype*, *Rubus idaeus* – bringebær, *Rubus saxatilis* – teiebær, *Rumex acetosa* – engsyre, *Rumex longifolius* – høymol, *Salix caprea* ssp. *caprea* – selje, *Scrophularia nodosa* – brunrot*, *Sedum acre* – bitter bergknapp, *Silene dioica* – rød jonsokblom, *Solidago virgaurea* – gullris, *Sorbus aucuparia* – rogn, *Stachys sylvatica* – skogsvinerot*, *Stellaria graminea* – gresstjerneblom, *Stellaria nemorum* – skogstjerneblom, *Tanacetum vulgare* – reinfann*, *Taraxacum* g. *Ruderalia* – ugressløvetann, *Trientalis europaea* – skogstjerne, *Urtica dioica* ssp. *sondenii* – linesle, *Vaccinium myrtillus* – blåbær, *Valeriana sambucifolia* ssp. *sambucifolia* – vendelrot, *Vicia cracca* – fuglevikke, *Viola biflora* – fjellfiol, *Viola riviniana* – skogfiol*, *Woodsia ilvensis* – lodnebrege*.

Lok. 10. Dyrøy: Dyrøya: Vinje

Kartblad:	1333 II (Stonglandet).
UTM:	WS 945-950,574-576.
Høyde over havet:	50-120.
Naturtype:	Beitebakker.
Vegetasjonssone:	Nordboreal.
Vegetasjonsseksjon:	Svakt oseanisk.
Undersøkt:	03.09.2008.
Inventert av:	Torbjørn Alm & Anders Often.
Verdi:	A.

Områdebeskrivelse: Vinje er en grend i et dalføre på vestsiden av Dyrøya. Gårdene og innmarksarealet ligger nede i den slake dalbunnen, mens det er beitebakker opp mot og på ryggen som skjermer grenda mot nord. Beskrivelsen gjelder disse.

Naturtype/kulturmarkstype: Pene og klassisk utformede beitebakker, med spredt tresetting, einerklynger og vidstrakte, åpne partier. En bratt skrent gir en naturlig avgrensning mot nord.

Kulturspor: Det er en tuft oppe på ryggen, kanskje etter en sommerfjøs.

Botanisk beskrivelse/vegetasjon: Ryggen nord for gårdene har et stort areal med beitebakker. De viser adskillig topografisk variasjon, i et småkupert landskap med noen dypere søkk, små berg m.v. Det meste av området er hardt beitet, og bærer preg av det – på godt og vondt. Vegetasjonen er dominert av små urter og gress, med ryllik (*Achillea millefolium*), skarmarikåpe (*Alchemilla wicheruae*), blåklokke (*Campanula rotundifolia*), fjelløyentrøst (*Euphrasia wettsteinii*), tiriltunge (*Lotus corniculatus*), hvitmaure (*Galium boreale*), rødkløver (*Trifolium pratense*) og smårapp (*Poa pratensis* ssp. *subcaerulea*) som vanlige arter. Større urter og gress overlever nesten bare gjemt inne i einerkrattene. En bratt skrent i vestkant av området skiller seg ut, og viser kanskje den opprinnelige vegetasjonsutformingen, i form av en ubeitet tørrbakke med dominerende hvitmaure (*Galium boreale*) og store mengder vill-løk (*Allium oleraceum*). I beitebakkene er det bare spredte trær,

bl.a. storvokst asp (*Populus tremula*), mens det er noen større treklynger oppe på åsryggen.

Flora: Middels artsrik som følge av hardt beite og sur berggrunn. Noen dårlig utviklede planter som kan ha tilhørt krattfiol (*Viola mirabilis*) ble funnet oppe på ryggen, i så fall på ny nordgrense. Denne (mulige) forekomsten bør sjekkes nærmere.

Tilstand: Meget velholdt som beitelandskap, og i aktiv bruk.

Bruk: Beite av sau og hest, kanskje også kyr (selv om de ved vårt besøk befant seg på innmarksarealet nedenfor).

Inngrep: Ingen av betydning. Beitebakkene er inngjerdet (med strømgjerder).

Vurdering: Særdeles pent utformet og klassisk beitelandskap, med botanisk interessante beitebakker tilknyttet en aktiv jordbruksgrend.

Anmerkning: Vinje bør kanskje ses i sammenheng med Berg. De to områdene utfyller hverandre.

Floraliste, beitebakker ved Vinje, Dyrøy (* angir herbariebelegg i TROM).

Achillea millefolium – ryllik, *Agrostis capillaris* – engkvein, *Alchemilla alpina* – fjellmarikåpe, *Alchemilla wicheruae* – skarmarikåpe, *Allium oleraceum* – vill-løk*, *Antennaria dioica* – katterot, *Anthriscus sylvestris* – hundekjeks, *Avenula pubescens* – dunhavre, *Betula pubescens* – bjørk, *Bistorta vivipara* – harerug, *Campanula rotundifolia* – blåklokke, *Carex vaginata* – slirestarr, *Carum carvi* – karve, *Cerastium fontanum* – vanlig arve, *Chamerion angustifolium* – geiterams, *Deschampsia cespitosa* ssp. *cespitosa* – sølvbunke, *Draba incana* – lodnerubloom, *Dryopteris expansa* – saueteig, *Elymus caninus* var. *caninus* – hundekveke, *Elytrigia repens* – kveke, *Equisetum pratense* – engsnelle, *Euphrasia wettsteinii* – fjelløyentrøst, *Festuca ovina* – sauevingel, *Festuca vivipara* – geitsvingel, *Filipendula ulmaria* – mjødur, *Galium boreale* – hvitmaure, *Geranium sylvaticum* – skogstorkenebb, *Geum rivale* – enghumbleblom, *Gymnocarpium dryopteris* – fugleteig, *Hieracium* seksj. *Foliosa* – bladsveve, *Hieracium* seksj. *Hieracium* – skogsveve, *Juncus filiformis* – trådsiv, *Juniperus communis* – einer, *Leontodon autumnalis* – følblom, *Lotus corniculatus* – tiriltunge, *Montia fontana* – kildeurt, *Poa pratensis* ssp. *subcaerulea* – smårapp, *Potentilla crantzii* – flekkmure, *Prunus padus* – hegg, *Ranunculus acris* – engsoleie, *Ribes spicatum* – rips, *Rosa villosa* – bustnype, *Rubus idaeus* – bringebær,

Rubus saxatilis – teiebær, *Rumex acetosa* – engsyre, *Rumex acetosella* ssp. *acetosella* – småsyre, *Rumex longifolius* – høymol, *Salix caprea* ssp. *sphacelata* – silkeselje, *Salix myrsinifolia* ssp. *borealis* – setervier, *Saussurea alpina* – fjelltistel, *Saxifraga nivalis* – snøsøte, *Schedonorus pratensis* – engsvingel, *Sedum acre* – bitter bergknapp, *Sedum annuum* – småbergknapp, *Sorbus aucuparia* – rogn, *Stellaria graminea* – gresstjerneblom, *Stellaria media* – vassarve, *Trientalis europaea* – skogstjerne, *Trifolium pratense* – rødkløver, *Trifolium repens* – hvitkløver, *Urtica dioica* ssp. *dioica* – stornesle, *Valeriana sambucifolia* ssp. *sambucifolia* – vendelrot, *Vicia cracca* – fuglevikke, *Viola biflora* – fjellfiol, (?*Viola mirabilis* – krattfiol – mulig forekomst).

Lok. 11. Dyrøy: Dyrøya: Berg

Kartblad:	1333 II (Stonglandet).
UTM:	WS 938-946,594-597.
Høyde over havet:	0-160 moh.
Naturtype:	Beitemark på tidligere slått-eng.
Vegetasjonssone:	Nordboreal.
Vegetasjonsseksjon:	Svakt oseanisk.
Undersøkt:	04.09.2008.
Inventert av:	Torbjørn Alm & Anders Often.
Verdi:	B.

Områdebeskrivelse: Berg er en liten, fraflyttet grend på vestsiden av Dyrøya. De gamle innmarkene omfatter en sør- til sørvestvendt li under Håmannen, et større platå ca. 100 moh., og et lite dalføre sør for dette, ved elva fra Bergsvannet. Hele området utgjør et stort og helhetlig kulturlandskap, og er lett synlig på mange kilometers hold, f.eks. fra Stonglandet på motsatt side av Tranøyfjorden.

Naturtype/kulturmarkstype: Beitebakker og brakk eng/slåttemark.

Kulturspor: Mange og varierte spor etter bosetning og drift. Det står igjen våningshus, fjøs og buer på flere av gårdene, dels nokså forfalne, samt naust nede ved sjøen. Området har også rydningsrøyser, kunstige terrasser (på plataet), steingjerder, brønner m.v. En gammel utmarksvei fører opp langs elva.

Botanisk beskrivelse/vegetasjon: Det gamle innmarksarealet har nå i hovedsak gressdominerte enger med mye sølvbunke (*Deschampsia cespitosa*). Under bergene som skjermer området mot nord er det små, tørre og varme skrenter og beitebakker med innslag av varmekjære arter.

Flora: Middels artsrik. Engarealet er knapt særskilt spennende i botanisk henseende, mens de tørre skrentene og bergene nord for dette har rikelig bustnype (*Rosa villosa*) og en nordlig utpostforekomst av sølvmore (*Potentilla argentea*).

Tilstand: Det gamle innmarksarealet er fortsatt i

all hovedsak skogbart, men beitet er neppe hardt nok til å holde bjørkeskogen unna på lengre sikt.

Bruk: Tidligere innmark og slåtteng; nå hovedsaklig i bruk som sauebeite.

Inngrep: Ingen av betydning.

Vurdering: Berg utmerker seg først og fremst ved å være et stort og helhetlig kulturlandskap uten moderne inngrep. Det har er rikt uvalg av kulturspor i form av stående bygninger, tufter og spor av tidligere bruk, og utgjør samtidig et attraktivt turmål, som er lett tilgjengelig til fots takket være veien fra Vinje i sør. Området rommer også botaniske verdier i form av artsforekomster.

Anmerking: *

Floraliste, Berg i Dyrøy (* angir herbariebelegg i TROM).

Achillea millefolium – ryllik, *Achillea ptarmica* – nyseryllik, *Agrostis capillaris* – engkvein, *Agrostis mertensii* – fjellkvein, *Alchemilla alpina* – fjellmarikåpe, *Alchemilla wichurae* – skarmarikåpe, *Allium oleraceum* – vill-løk, *Alopecurus pratensis* ssp. *pratensis* – engreverumpe, *Antennaria dioica* – kattefot, *Arabis hirsuta* var. *hirsuta* – bergskrinneblom, *Arenaria serpyllifolia* – sandarve*, *Argentina anserina* – gåsemure, *Astragalus alpinus* – setermjelt*, *Athyrium filix-femina* – skogburkne, *Atocion rupestre* – småsmelle, *Avenella flexuosa* – smyle, *Avenula pubescens* – dunhavre, *Bartsia alpina* – svarttopp, *Betula pubescens* – bjørk, *Bistorta vivipara* – harerug, *Botrychium lunaria* – marinøkkel, *Calamagrostis phragmitoides* – skogørkvein, *Caltha palustris* – soleihov, *Campanula rotundifolia* – blåklokke, *Carduus crispus* – krusetistel, *Carex aquatilis* ssp. *aquatilis* – nordlandsstarr, *Carex atrata* – svartstarr, *Carex brunnescens* – seterstarr, *Carex capillaris* – hårstarr, *Carex pallens* – bleikstarr, *Carex vaginata* – slierstarr, *Carum carvi* – karve, *Cerastium fontanum* – vanlig arve, *Chamaepericlymenum suecicum* – skrubbær, *Cystopteris fragilis* – skjørlok, *Dactylis glomerata* – hundegress*, *Deschampsia cespitosa* ssp. *cespitosa* – sølvbunke, *Draba incana* – lodnerubom, *Dryopteris expansa* – sauetelg, *Dryopteris filix-mas* – ormetelg, *Elymus caninus* var. *caninus* – hundekveke, *Elytrigia repens* – kveke*, *Empetrum nigrum* ssp. *hermaphroditum* – fjellkrekling, *Erigeron acer* ssp. *acer* – bakkestjerne, *Erysimum strictum* – berggull, *Euphrasia wettsteinii* – fjelløyentrøst, *Festuca rubra* – rødsvingel, *Festuca vivipara* – geitsvingel, *Filipendula ulmaria* – mjødurt,

Galeopsis bifida – vrangdå, *Galium boreale* – hvitmaure, *Geranium sylvaticum* – skogstorkenebb, *Geum rivale* – enghumleblom, *Hieracium seksj. Foliosa* – bladsveve, *Hieracium seksj. Vulgata* – beitesveve, *Hierochloë odorata* – marigress, *Juniperus communis* – einer, *Lepidotheca suaveolens* – tunbaldbrå*, *Ligusticum scoticum* – strandkjeks, *Lotus corniculatus* – tiriltunge*, *Luzula multiflora* coll. – eng/seterfrytle, *Luzula spicata* – aksfrytle, *Melica nutans* – hengeaks, *Parnassia palustris* – jåblom, *Phalaris arundinacea* – strandrør, *Phegopteris connectilis* – hengeving, *Poa alpina* var. *alpina* – fjellrapp, *Poa annua* – tunrapp, *Poa glauca* – blårapp, *Poa pratensis* ssp. *alpigena* – seterrapp, *Poa pratensis* ssp. *subcaerulea* – smårapp, *Polygonum aviculare* – tunrapp, *Polypodium vulgare* – sisselrot, *Populus tremula* – asp, *Potentilla argentea* – sølvmore*, *Potentilla crantzii* – flekkmore, *Prunus padus* – hegg, *Rhodiola rosea* – rosenrot, *Ribes spicatum* – rips, *Rosa villosa* – bustnype*, *Rubus saxatilis* – teiebær, *Rumex acetosella* ssp. *acetosella* – småsyre, *Rumex longifolius* – høymol, *Sagina procumbens* – tunarve, *Salix caprea* ssp. *caprea* – selje, *Salix caprea* ssp. *sphacelata* – silkeselje, *Salix myrsinifolia* ssp. *borealis* – setervier, *Saussurea alpina* – fjelltistel, *Saxifraga aizoides* – gulsildre, *Saxifraga oppositifolia* – rødsildre, *Schedonorus pratensis* – engsvingel, *Sedum acre* – bitter bergknapp, *Sedum annuum* – småbergknapp, *Selaginella selaginoides* – dvergjamne, *Stellaria graminea* – gresstjerneblom*, *Stellaria media* – vassarve, *Tanacetum vulgare* – reinfann, *Thalictrum alpinum* – fjellfrøstjerne, *Trifolium pratense* – rødkløver, *Trifolium repens* – hvitkløver, *Urtica dioica* ssp. *dioica* – stornesle, *Vaccinium myrtillus* – blåbær, *Vaccinium uliginosum* – blokkebær, *Vaccinium vitis-idaea* – tyttebær, *Vicia cracca* – fuglevikke, *Viola canina* ssp. *canina* – engfiol, *Viola tricolor* – stemorsblom.

TRANØY KOMMUNE

Tranøy (524 km²) omfatter sørvestdelen av Senja og noen mindre øyer og vær. Vi besøkte de veitilgjengelige delene mellom Solli i øst og Skrolsvik i vest, med avstikkere til Rødsand, Stonglandseidet, Skatvika og Vangsvik. Tre lokaliter i dette området er beskrevet.

Lok. 12. Tranøy: Senja: beitebakker ved Frovåg

Kartblad:	1333 II (Stonglandet).
UTM:	WS 8213-8216,6467-6480.
Høyde over havet:	5-40 moh.
Naturtype:	Beitemark/parkbjørkeskog.
Vegetasjonssone:	Nordboreal.
Vegetasjonsseksjon:	Suboseanisk.
Undersøkt:	16.08.2008.
Inventert av:	Torbjørn Alm, Unni R. Bjerke Gamst & Anders Often.
Verdi:	B.

Områdebeskrivelse: Frovåg er en noe skjermet bukt på sørsiden av Senja, vis-a-vis Stonglandet. I nordøst fører den over i et lite dalføre, med to gårdsbruk. Lokaliteten består av beitebakker ovenfor en flat engteig i dalbunnen.

Naturtype/kulturmarkstype: Beitebakker i småkupert terreng.

Kulturspor: –

Botanisk beskrivelse/vegetasjon: Sørvendte beitebakker ovenfor et areal med eng i drift. De har spredt tresetting, og noen einerklynger. Bakkenes grenser opp mot skog i overkant og i øst. Vegetasjonsutformingen i beitebakkene veksler. En god del av arealet er grunnlendt og tørt (på sand), med tørrbakke-preg, og vegetasjonen er dominert av småvokste gress og urter, med mye blåklokke (*Campanula rotundifolia*), skogstorkenebb (*Geranium*

sylvaticum) og gressstjerneblom (*Stellaria graminea*). Lokalt er det svært mye mose i bunnsjiktet. Noen mindre felter er helt dominert av fjellgulaks (*Anthoxanthum nipponicum*) og marigress (*Hierochloë odorata*). Den nedre delen er noe mindre tørr. Her er det en mer engpreget utforming, med sølvbunke (*Deschampsia cespitosa*), ryllik (*Achillea millefolium*) og blåklokke (*Campanula rotundifolia*) som dominerende arter.

Flora: Måtelig artsrik.

Tilstand: Det gamle beitebakkepreget er i behold.

Bruk: Usikker; kanskje noe beite.

Inngrep: Det er plantet gran ovenfor beitebakkene.

Vurdering: Lett tilgjengelig og relativt variert beitebakke-areal, med mye av det gamle preget i behold, men uten noen store botaniske verdier.

Anmerkning: –

Floraliste, beitebakker ved Frovåg i Tranøy (* angir herbariebelegg i TROM).

Achillea millefolium – ryllik, *Achillea ptarmica* – nyseryllik, *Agrostis capillaris* – engkvein, *Alchemilla wichuræ* – skarmarikåpe, *Anthoxanthum nipponicum* – fjellgulaks, *Anthriscus sylvestris* – hundekjeks, *Avenella flexuosa* – smyle, *Betula pubescens* – bjørk*, *Bistorta vivipara* – harerug, *Caltha palustris* – soleihov, *Campanula rotundifolia* – blåklokke, *Carex nigra* ssp. *juncea* – stolpestarr, *Carex vaginata* – slirestarr, *Chamaepericlymenum suecicum* – skrubbær, *Chamerion angustifolium* – geiterams, *Comarum palustre* – myrhatt, *Deschampsia cespitosa* ssp. *cespitosa* – sølvbunke, *Empetrum nigrum* ssp. *hermaphroditum* – fjellkreking*, *Equisetum arvense* ssp. *arvense* – åkersnelle, *Equisetum sylvaticum* – skogsnelle, *Galeopsis bifida* – vrangdå, *Galium boreale* – hvitmaure, *Geranium sylvaticum* – skogstorkenebb, *Hieracium* seksj. *Pilosa* – hårsveve, *Hierochloë odorata* – marigress, *Juniperus communis* – einer, *Leontodon autumnalis* – følblom, *Lotus corniculatus* – tiriltunge, *Luzula pilosa* – hårfrytle, *Melampyrum pratense* – stormarimjelle, *Phleum pratense* – timotei, *Pinus sylvestris* – furu, *Poa pratensis* ssp. *alpigena* – seterrapp, *Poa pratensis* ssp. *subcaerulea* – smårapp, *Polygonatum verticillatum* – kranskonvall, *Potentilla crantzii* – flekkmure, *Prunus padus* – hegg, *Ranunculus acris* – engsoleie, *Rhinanthus minor* – småengkall, *Ribes spicatum* – rips, *Rubus idaeus* – bringebær, *Rubus saxatilis* – teiebær, *Rumex acetosa* – engsyre, *Rumex acetosella* ssp. *acetosella*

– småsyre, *Rumex longifolius* – høymol, *Salix caprea* ssp. *caprea* – selje, *Salix myrsinifolia* ssp. *borealis* – setervier, *Solidago virgaurea* – gullris, *Sorbus aucuparia* – rogn, *Stellaria graminea* – gresstjerneblom, *Trientalis europaea* – skogstjerne, *Trifolium pratense* – rødkløver, *Trifolium repens* – hvitkløver, *Vaccinium vitis-idaea* – tyttebær, *Veronica officinalis* – legeveronika, *Viola canina* ssp. *canina* – engfiol.

Lok. 13. Tranøy: Senja: Gammelsæter

Kartblad:	1333 II (Stonglandet).
UTM:	WS 9555-9562,7499-7509.
Høyde over havet:	0-5 m.
Naturtype:	Slåtteng.
Vegetasjonssone:	Nordboreal.
Vegetasjonsseksjon:	Svakt oseanisk.
Undersøkt:	16.08.2008.
Inventert av:	Torbjørn Alm & Anders Often.
Verdi:	B.

Områdebeskrivelse: Gammelsæter ligger ved munningen av Ånderdalen, like nord for utløpet av Ånderelva. Den sørligste gården har et inngjerdet, nokså slakt engareal med tørr og kortvokst eng.

Naturtype/kulturmarkstype: Slåtteng.

Kulturspor: Bygningen på gården (våningshus, fjøs) står på indre del av engarealet. På sjøsiden av (og øst for) veien er det dessuten et naust.

Botanisk beskrivelse/vegetasjon: Det inngjerdet innmarksarealet har ugjødslet slåtteng av "gam-meldags" type, tørr, mager og kortvokst. Den er dominert av engkvein (*Agrostis capillaris*), smyle (*Avenella flexuosa*) og gullris (*Solidago virgaurea*) på et stort og nokså homogent areal.

Flora: Artsfattig, slik vegetasjonstypen tilsier, men blant annet med rikelig gulfrøstjerne (*Thalictrum flavum*) på en tilgrensende engteig øst for veien, ved naustene. Her er det også en liten bestand av hybrid mellom kveke og strandrug (*Elytrigia repens* × *Leymus arenarius*).

Tilstand: Pent og velholdt areal med mager, ugjødslet eng. En begynnende gjengroing gjør seg foreløpig bare utslag i form av et beskjedent innslag av lyng. I kanten er det også noen einerklynger.

Bruk: Sannsynligvis ingen.

Inngrep: Veien skiller det inngjerdete arealet fra en smal engstripe langs sjøkanten.

Vurdering: Pent og velholdt gårdsmiljø med innmark

(ugjødset og mager eng) av et slag man sjelden ser i dag.

Anmerkning: –

Floraliste, Gammelsæter (* angir herbariebelegg i TROM).

Achillea millefolium – ryllik, *Achillea ptarmica* – nyseryllik, *Agrostis capillaris* – engkvein, *Anthoxanthum nipponicum* – fjellgulaks, *Avenella flexuosa* – smyle, *Betula pubescens* – bjørk, *Campanula rotundifolia* – blåklokke, *Chamaepericlymenum suecicum* – skrubbær, *Chamerion angustifolium* – geiterams, *Deschampsia cespitosa* ssp. *cespitosa* – sølvbunke, *Elytrigia repens* × *Leymus arenarius* – kveke × strandrug*, *Festuca rubra* – rødsvingel, *Galeopsis tetrahit* – kvassdå, *Galium boreale* – hvitmaure, *Juniperus communis* – einer, *Leontodon autumnalis* – følblom, *Phleum pratense* – timotei, *Poa pratensis* ssp. *subcaerulea* – smårapp, *Ranunculus acris* – engsoleie, *Rhinanthus minor* – småengkall, *Rumex acetosa* – engsyre, *Rumex acetosella* ssp. *acetosella* – småsyre, *Solidago virgaurea* – gullris, *Sorbus aucuparia* – rogn, *Stellaria graminea* – gressstjerneblom, *Thalictrum flavum* – gul frøstjerne*, *Trientalis europaea* – skogstjerne, *Vaccinium myrtillus* – blåbær, *Vaccinium uliginosum* – blokkebær, *Vaccinium vitis-idaea* – tyttebær, *Valeriana sambucifolia* – vendelrot, *Viola canina* ssp. *nemoralis* – lifiol.

Lok. 14. Tranøy: Senja: Solli.

Kartblad:	1433 III (Finnsnes).
UTM:	XS 132-135,752-756.
Høyde over havet:	40-100 moh.
Naturtype:	Slåtteng.
Vegetasjonssone:	Nordboreal.
Vegetasjonsseksjon:	Svakt oseanisk.
Undersøkt:	22.08.2008.
Inventert av:	Torbjørn Alm, Unni R. Bjerke Gamst & Anders Often.
Verdi:	C.

Områdebeskrivelse: Solli er den vestligste av flere gårder i den lille Solberg-grenda, ved veienden øst for Russevåg, sørøst på Senja. Gårdene her ligger i en antydning dalsenkning, med bratte åsfronter i vest, nord og øst. Det gamle innmarks- og engarealet er for en stor del nokså bratt, og vender sør til sørøst-over mot Solbergfjorden.

Naturtype/kulturmarkstype: Slåtteng.

Kulturspor: Gammelt, tradisjonelt våningshus, et sommerfjøs og fjøs i ruiner. En gammel og nå overgrodd vei fører oppover bakkene. Engarealet har også noen rydningsrøyser.

Botanisk beskrivelse/vegetasjon: Frodig, urterik eng, med store urter og stauder, og mye hvitmaure (*Galium boreale*). Partivis er det også mye gress, dels sølvbunke (*Deschampsia cespitosa*) og dels strandrør (*Phalaris arundinacea*). Engene stiger bratt mot åsen ovenfor, og er her delvis brutt opp av skog.

Flora: Relativt artsrik. Gjødsling og gjengroing har imidlertid trengt ut det som måtte ha vært av mindre vanlige arter. I dag gjenstår bare små rester av det som opprinnelig nok har vært et betydelig tørrbakkeelement, bl.a. hvitmaure (*Galium boreale*) og litt vill-løk (*Allium oleraceum*), bleiksøte (*Gentianella aurea*) og bakkesøte (*G. campestris*).

Tilstand: Sterkt preget av tidligere gjødsling – og begynnende gjengroing.

Bruk: Ingen.

Inngrep: Knapt noen av betydning.

Vurdering: Lokaliteten har store områder med bugnende, frodig eng på sørvendte bakker, hvor beliggenhet og ekposisjon kunne tilsi et interessant planteliv. Området bærer imidlertid sterkt preg av gjengroing og forfall, og har i dagens tilstand begrenset botanisk verdi.

Anmerkning: –

Floraliste, Solli i Tranøy.

Achillea millefolium – ryllik, *Agrostis capillaris* – engkvein, *Alchemilla glomerulans* – kildemarikåpe, *Alchemilla wicherurae* – skarmarikåpe, *Allium oleraceum* – vill-løk, *Alnus incana* – gråor, *Anthoxanthum nipponicum* – fjellgulaks, *Anthriscus sylvestris* – hundekjeks, *Athyrium filix-femina* – skogburkne, *Avenula pubescens* – dunhavre, *Betula pubescens* – bjørk, *Bistorta vivipara* – harerug, *Campanula rotundifolia* – blåklokke, *Carduus crispus* – krusetistel, *Carex capillaris* – hårtstarr, *Carex pallescens* – bleikstarr, *Carum carvi* – karve, *Cerastium fontanum* – vanlig arve, *Chamaepericlymenum suecicum* – skrubnbær, *Chamerion angustifolium* – geiterams, *Cicerbita alpina* – turt, *Cirsium heterophyllum* – hvitbladtistel, *Cystopteris fragilis* – skjørlok, *Dactylis glomerata* – hundegress, *Deschampsia cespitosa* ssp. *cespitosa* – sølvbunke, *Dryopteris expansa* – sauetelg, *Dryopteris filix-mas* – ormetelg, *Elytrigia repens* – kveke, *Epilobium collinum* – bergmjølke, *Epilobium montanum* – krattmjølke, *Equisetum arvense* ssp. *arvense* – åkersnelle, *Equisetum pratense* – engsnelle, *Euphrasia wettsteinii* – fjelløyentrøst, *Festuca rubra* – rødsvingel, *Fragaria vesca* – markjordbær, *Galeopsis bifida* – vrangdå, *Galium boreale* – hvitmaure*, *Galium palustre* – myrmaure, *Gentianella aurea* – bleiksøte*, *Gentianella campestris* – bakkesøte*, *Geranium sylvaticum* – skogstorkenebb, *Geum rivale* – enghumleblom, *Hieracium* seksj. *Foliosa* – bladsveve, *Hieracium* seksj. *Vulgata* – beitesveve, *Juniperus communis* – einer, *Lathyrus pratensis* – gulskolm, *Leontodon autumnalis* – følblom, *Lotus corniculatus* – tiriltunge, *Matteuccia struthiopteris* – strutseving, *Melampyrum pratense* – stormarimjelle, *Melica nutans* – hengeaks, *Myosotis arvensis* – åkerforglemmegei, *Myosotis decumbens* – fjellforglemmegei, *Paris quadrifolia* – firblad, *Parnassia palustris* – jåblom, *Phalaris arundinaceae* – strandrør, *Phleum pratense* – timotei, *Plantago major* – groblad, *Poa alpina* var. *alpina* – fjellrapp, *Poa nemoralis* – lundrapp, *Poa pratensis* ssp. *alpigena* – seterrapp, *Polemonium caeruleum* – fjellflokk, *Polygonatum*

verticillatum – kranskonvall, *Polypodium vulgare* – sisselrot, *Potentilla crantzii* – flekkmure, *Ranunculus acris* – engsoleie, *Rhinanthus minor* – småengkall, *Ribes spicatum* – rips, *Rubus idaeus* – bringebær, *Rumex acetosa* – engsyre, *Rumex acetosella* ssp. *acetosella* – småsyre, *Rumex longifolius* – høymol, *Sedum acre* – bitter bergknapp, *Sedum annuum* – småbergknapp, *Silene dioica* – rød jonsokblom, *Solidago virgaurea* – gullris, *Sorbus aucuparia* – rogn, *Stellaria nemorum* – skogstjerneblom, *Tanacetum vulgare* – reinfann, *Taraxacum* seksj. *Ruderalia* – ugressløvetann, *Trifolium pratense* – rødkløver, *Trollius europaeus* – ballblom, *Urtica dioica* ssp. *dioica* – stornesle, *Vaccinium myrtillus* – blåbær, *Valeriana sambucifolia* – vendelrot, *Veronica fruticans* – bergveronika, *Veronica officinalis* – legeveronika, *Vicia cracca* – fuglevikke, *Vicia sepium* – gjerdevikke, *Viola biflora* – fjellfiol.

TORSKEN KOMMUNE

Torsken er en relativt liten (243 km²) kommune på yttersiden av Senja. Vi besøkte den midtre og nordlige delen, langs veistrekningene til Sifjord – Grunnfarnes, Gryllefjord og Torsken. Den eneste lokaliteten vi fant det verdt å se nærmere på, var beitebakkene ovenfor bygda Sifjord (lok. 15). Grunnfarnes er tidligere beskrevet som en verdifull kulturlandskapslokalitet, men det bygger mer på landskap, bebyggelse og andre kulturminner enn på botaniske kvaliteter.

Lok. 15. Torsken: Senja: Sifjord

Kartblad:	1333 I (Gryllefjord).
UTM:	WS 848-883,879-886.
Høyde over havet:	20-180 moh.
Naturtype:	Beitebakke.
Vegetasjonssone:	Nordboreal.
Vegetasjonsseksjon:	Suboseanisk.
Undersøkt:	17.08.2008.
Inventert av:	Torbjørn Alm, Unni R. Bjerke Gamst & Anders Often.
Verdi:	B.

Områdebeskrivelse: Bygda Sifjord ligger innerst i fjorden av samme navn, under en drygt 300 m høy, sør- til sørøstvendt fjellvegg. I lia under denne er det store, åpne beitebakker, med spredte treklynger og skogholt, særlig oppunder bergrottene. De strekker seg langsetter nesten hele lia ovenfor bygda. Lengst i vest går de over i mer steinete mark og ur, hvor rikelig hestespreng (*Cryptogramma crista*) gjenspeiler den sure berggrunnen. Her er det dels tette tepper av einer (*Juniperus communis*). Noen tørrere rygger innimellom har blåbærhei eller gresshei.

Naturtype/kulturmarkstype: Beitebakker.

Kulturspor: Ingen av betydning.

Botanisk beskrivelse/vegetasjon: Frodige beitebakker i en bratt og dels nokså steinete li, med engvegetasjon på de åpne partiene. Her er det bare spredt tresetting, mest av rogn (*Sorbus aucuparia*), men også noe bjørk (*Betula pubescens*). Feltsjiktet er dominert av store urter som mjøduert (*Filipendula ulmaria*), hvitbladtistel (*Cirsium heterophyllum*), skogstorkenebb (*Geranium sylvaticum*) og vendelrot (*Valeriana sambucifolia*). Øverst i skrenten er det gjerne tette bestander av strandrør (*Phalaris arundinacea*), eller frodig og noe fuktig bjørkeskog med mye skogburkne (*Athyrium filix-femina*).

Flora: Relativt artsrik, med et klart sørberg-preg, og innslag av noe krevende arter som fjellflokk (*Polemonium caeruleum*) og brunrot (*Scrophularia nodosa*).

Tilstand: Ganske sikkert i begynnende gjengroing, selv om beitebakken fortsatt er åpen.

Bruk: Tidligere trolig både slått og beite, nå ingen hevd.

Inngrep: Ingen av betydning.

Vurdering: Stort beitebakke-areal i en sørvendt li. Den utgjør en viktig del av landskapet i Sifjord, men rommer knapt noen store botaniske verdier.

Anmerkning: –

Floraliste, beitebakke i Sifjord, Torsken (* angir herbariebelegg i TROM).

Achillea millefolium – ryllik, *Achillea ptarmica* – nyseryllik, *Actaea spicata* – trollbær*, *Agrostis capillaris* – engkvein*, *Ajuga pyramidalis* – jonsokkoll*, *Alchemilla alpina* – fjellmarikåpe, *Alchemilla wicheruae* – skarmarikåpe, *Alnus incana* – gråor, *Angelica sylvestris* – sløke, *Antennaria dioica* – kattefot, *Anthoxanthum nipponicum* – fjellgulaks, *Anthriscus sylvestris* – hundekjeks, *Arrhenatherum elatius* hestehavre*, *Athyrium filix-femina* – skogburkne, *Atocion rupestre* – småsmelle*, *Avenella flexuosa* – smyle, *Betula pubescens* – bjørk, *Calamagrostis phragmitoides* – skogrørkvein, *Campanula rotundifolia* – blåklokke, *Carex pallescens* – bleikstarr, *Chamaepericlymenum suecicum* – skrubbær, *Chamerion angustifolium* – geiterams, *Cicerbita alpina* – turt, *Circaea alpina* – trollurt*, *Cirsium heterophyllum* – hvitbladtistel, *Crepis paludosa* – sumphaukeskjegg*, *Cryptogramma crista* – hestespreng*, *Cystopteris fragilis* – skjørlok, *Deschampsia cespitosa* ssp. *cespitosa* – sølvbunke, *Dryopteris expansa* – sauetelg, *Dryopteris filix-mas* – ormetelg*, *Elymus caninus* var. *caninus* – hundekveke, *Empetrum nigrum* ssp.

hermaphroditum – fjellkrekling, *Epilobium collinum* – bergmjølke*, *Epilobium montanum* – krattmjølke, *Equisetum pratense* – engsnelle, *Equisetum sylvaticum* – skogsnelle, *Euphrasia wettsteinii* – fjelløyentrøst, *Festuca rubra* – rødsvingel*, *Festuca vivipara* – geitsvingel*, *Filipendula ulmaria* – mjødukt, *Galeopsis bifida* – vrangdå*, *Galeopsis tetrahit* – kvassdå, *Galium boreale* – hvitmaure, *Geranium sylvaticum* – skogstorkenebb, *Geum rivale* – enghumleblom, *Gymnocarpium dryopteris* – fugletelg, *Hieracium* seksj. *Prenanthes* – salatsveve, *Hierochloë odorata* – marigress*, *Huperzia selago* coll. – lusegress*, *Juniperus communis* – einer, *Lathyrus pratensis* – gulskolm, *Lotus corniculatus* – tiriltunge*, *Luzula multiflora* coll. – eng/seterfrytle, *Luzula pilosa* – hårfrytle, *Luzula spicata* – aksfrytle, *Melampyrum pratense* – stormarimjelle, *Melampyrum sylvaticum* – småmarimjelle, *Melica nutans* – hengeaks, *Milium effusum* – myskegress, *Myosotis arvensis* – åkerforglemmegei, *Myosotis decumbens* – fjellforglemmegei, *Phalaris arundinaceae* – strandrør, *Phegopteris connectilis* – hengeving, *Pinus sylvestris* – furu, *Polemonium caeruleum* – fjellflokk, *Polygonatum verticillatum* – kranskonvall, *Polypodium vulgare* – sisselrot, *Potentilla erecta* – tepperot, *Prunus padus* – hegg, *Rhinanthus minor* – småengkall, *Rhodiola rosea* – rosenrot, *Rubus idaeus* – bringebær, *Rubus saxatilis* – teiebær, *Rumex acetosa* – engsyre, *Rumex acetosella* ssp. *acetosella* – småsyre, *Salix caprea* ssp. *sphacelata* – silkeselje, *Salix myrsinifolia* ssp. *borealis* – setervier, *Saxifraga nivalis* – snøsildre*, *Saxifraga stellaris* – stjernesildre, *Scrophularia nodosa* – brunrot*, *Sedum annuum* – småbergknapp*, *Solidago virgaurea* – gullris, *Sorbus aucuparia* – rogn, *Stellaria nemorum* – skogstjerneblom, *Tanacetum vulgare* – reinfann, *Trientalis europaea* – skogstjerne, *Urtica dioica* ssp. *sondenii* – linesle*, *Vaccinium myrtillus* – blåbær, *Vaccinium uliginosum* – blokkebær, *Vaccinium vitis-idaea* – tyttebær, *Valeriana sambucifolia* ssp. *sambucifolia* – vendelrot, *Veronica officinalis* – legeveronika, *Viola biflora* – fjellfiol, *Viola canina* ssp. *canina* – engfiol, *Viola riviniana* – skogfiol.

BERG KOMMUNE

Berg (287 km²) har mye av det samme preget som Torsken: en liten kommune på yttersiden av Senja, hvor landskapet er sterkt oppbrutt av fjorder. Vi besøkte alle veitilgjengelige deler, langs veistrekningene til Hamn i sør, Skaland og Bøvær på nordsiden av Bergsfjorden, i Steinsfjorden, Ersfjorden og Mefjorden.

Lok. 16. Berg: Senja: Bøvær

Kartblad:	1333 I (Gryllefjord).
UTM:	WT 873-87,083-085.
Høyde over havet:	0-10 m.
Naturtype:	Slåtteng (dynehei).
Vegetasjonssone:	Nordboreal.
Vegetasjonsseksjon:	Oseanisk.
Undersøkt:	24.08.2008.
Inventert av:	Torbjørn Alm, Unni R. Bjerke Gamst & Anders Often.
Verdi:	C.

Områdebeskrivelse: Bygda Bø ligger på nordsiden av Bergsfjorden, ved enden av veien som fører ut forbi Skaland. Her er det flere gårder langs sørdelen av en rundt kilometerlang og sterkt eksponert sandvik. I sør er så godt som hele dynefeltet omdannet til innmark, plen og tomter. I nord gjenstår det derimot et mindre areal med intakt dynehei.

Naturtype/kulturmarkstype: Frodig eng på slake sanddyner; tidligere slåttemark.

Kulturspor: Ingen av betydning på det gjenstående arealet; gårdsbruk i sør og sørøst.

Botanisk beskrivelse/vegetasjon: Frodig eng på sanddyner, med en del strandplanter og overgang til tangvoll i forkant.

Flora: Nokså artsfattig, men med rikelig dunhavre

(*Avenula pubescens*) og litt fjellflokk (*Polemonium caeruleum*).

Tilstand: Brakklagt slåtteng. Beliggenheten på den eksponerte ytterkysten av Senja har hindret gjengroing.

Bruk: Ingen. Et tilgrensende og tilsvarende areal i sør er klippet som plen.

Inngrep: Ingen på dette delarealet.

Vurdering: Gjenstående engareal i en naturskjønn sandvik, uten noen større botanisk interesse.

Anmerking: –

Floraliste, Bøvær i Berg (* angir herbariebelegg i TROM).

Achillea millefolium – ryllik, *Alchemilla wichurae* – skarmarikåpe, *Anthriscus sylvestris* – hundekjeks, *Atriplex prostrata* – tangmelde, *Avenula pubescens* – dunhavre*, *Bartsia alpina* – svarttopp, *Betula nana* – dvergbjørk, *Betula pubescens* – bjørk, *Cakile maritima* ssp. *edentula* – ishavsreddik, *Elytrigia repens* – kveke, *Festuca rubra* – rødsvingel*, *Geranium sylvaticum* – skogstorkenebb, *Geum rivale* – enghumbleblom, *Hieracium* sp. – sveve, *Phleum pratense* – timotei, *Polemonium caeruleum* – fjellflokk*, *Ranunculus acris* – engsoleie, *Rhinanthus minor* – småengkall*, *Rubus idaeus* – bringebær, *Rumex longifolius* – høymol, *Saussurea alpina* – fjelltistel, *Taraxacum* seksj. *Ruderalia* – ugressløvetann, *Trollius europaeus* – ballblom.

Lok. 17. Berg: Senja: Ersfjord, under Tebbeltuva

Kartblad: 1333 I (Gryllefjord),
1433 IV (Mefjordbotn).

UTM: WT 943-947,098-102.

Høyde over havet: ca. 10-100 moh.

Naturtype: Beitebakker.

Vegetasjonssone: Nordboreal.

Vegetasjonsseksjon: Oseanisk.

Undersøkt: 24.08.2008.

Inventert av: Torbjørn Alm & Anders Often.

Verdi: B.

Områdebeskrivelse: Ersfjorden er den nordlige armen av et todelt fjordsystem på yttersiden av Senja. Bygda Ersfjord ligger innenfor sandfeltet i fjordbunnen, omgitt av et vidstrakt innmarksareal. Nordøst for dette, under Tebbeltuva, er det høye, sørvestvendte beitebakker i underkant av store granittflåg.

Naturtype/kulturmarkstype: Beitebakker.

Kulturspor: Det er noen gjerder og gjerderester i lia.

Botanisk beskrivelse/vegetasjon: Den flate dalbunnen har sølvbunke-dominert eng, dels inngjerdet som kubeite. Inn mot fjellfoten er det også noe fukt-eng. Beitebakkene under Tebbeltuva har et helt annet preg. Vegetasjonen her har tre hovedutforminger:

(1) Frisk hei/blåbær-hei, som dels er brutt opp av ur og skredmark.

(2) Urterik eng, mest på raskjeglene, en frodig utforming med mye mjødurt (*Filipendula ulmaria*), hvitbladtistel (*Cirsium heterophyllum*) og sølvbunke (*Deschampsia cespitosa*). Andre vanlige arter er geiterams (*Chamerion angustifolium*), skogstorkenebb (*Geranium sylvaticum*), teiebær (*Rubus saxatilis*), ballblom (*Trollius europaeus*) og fuglevikke (*Vicia cracca*), og litt dunhavre (*Avenula pubescens*).

(3) De bratte skrentene oppunder granittflågene er dominert av store bestander av strandrør (*Phalaris arundinacea*).

Flora: Relativt artsrik, men preget av den harde berggrunnen (granitt). Av noe mer kravfulle arter forekommer fjellflokk (*Polemonium caeruleum*). Flågene ovenfor beitebakkene har også bergfrue (*Saxifraga cotyledon*) og litt rødsildre (*Saxifraga oppositifolia*).

Tilstand: Beitebakke-preget er i behold. Lia beites fortsatt, både av stor- og småfe. Den eksponerte beliggenheten på yttersiden av Senja begrenser uansett skogens evne til å slå opp. I dag har liene bare noen små rogneskudd, og de bærer klart preg av beite.

Bruk: Aktivt beite, selv om hovedtyngden av dyrene holdes inne på en avgrenset og inngjerdet del nederst i lia. Det var tydelig spor av tråkk og kukaker høyt opp i lia.

Inngrep: Ingen av betydning.

Vurdering: Ersfjord-bygda har et helhetlig kulturlandskap i imponerende omgivelser. Beitebakkene har bevart sitt gamle preg, men rommer isolert sett knapt noen store botaniske verdier.

Anmerkning: –

Floraliste, beitebakker under Tebbeltuva (* angir herbariebelegg i TROM).

Achillea millefolium – ryllik, *Achillea ptarmica* – nyseryllik*, *Agrostis capillaris* – engkvein*, *Alchemilla alpina* – fjellmarikåpe, *Alchemilla wichurae* – skarmarikåpe, *Angelica sylvestris* – sløke, *Anthoxanthum nipponicum* – fjellgulaks, *Anthriscus sylvestris* – hundekjeks, *Arrhenatherum elatius* hestehavre*, *Athyrium filix-femina* – skogburkne, *Avenella flexuosa* – smyle, *Avenula pubescens* – dunhavre, *Betula pubescens* – bjørk, *Bistorta vivipara* – harerug, *Calamagrostis phragmitoides* – skogrørkvein, *Caltha palustris* – soleihov, *Campanula rotundifolia* – blåklokke, *Carex pallescens* – bleikstarr, *Carex rostrata* – flaskestarr, *Carex vaginata* – slirestarr, *Cerastium fontanum* – vanlig arve, *Chamaepericlymenum suecicum* – skrubbær, *Chamerion angustifolium* – geiterams, *Cicerbita alpina* – turt, *Cirsium heterophyllum* – hvitbladtistel, *Comarum palustre* – myrhatt, *Crepis paludosa* – sumphaukeskjegg, *Cryptogramma crispa* – hestespreng, *Deschampsia cespitosa* ssp. *cespitosa* – sølvbunke, *Dryopteris expansa* – sauetelg, *Elymus caninus* var. *caninus* – hundekveke, *Empetrum nigrum* ssp. *hermaphroditum* – fjellkrekling, *Epilobium collinum* – bergmjølke, *Epilobium montanum* – krattmjølke, *Equisetum pratense* – engsnelle, *Equisetum*

sylvaticum – skogsnelle, *Euphrasia wettsteinii* – fjelløyentrøst, *Festuca rubra* – rødsvingel, *Festuca vivipara* – geitsvingel, *Filipendula ulmaria* – mjødurt*, *Galeopsis bifida* – vrangdå, *Galium palustre* – myrmaure, *Geranium sylvaticum* – skogstorkenebb, *Geum rivale* – enghumbleblom, *Hieracium seksj. Foliosa* – bladsveve, *Juniperus communis* – einer, *Luzula multiflora* coll. – engseterfrytle, *Montia fontana* – kildeurt, *Myosotis arvensis* – åkerforglemmegei, *Omalotheca norvegica* – setergråurt, *Phalaris arundinaceae* – strandrør, *Phegopteris connectilis* – hengeving, *Poa nemoralis* – lundrapp, *Poa pratensis* ssp. *alpigena* – seterrapp, *Polemonium caeruleum* – fjellflokk*, *Ranunculus acris* – engsoleie, *Ranunculus repens* – krypsoleie, *Rhinanthus minor* – småengkall*, *Rhodiola rosea* – rosenrot, *Rubus idaeus* – bringebær, *Rubus saxatilis* – teiebær, *Rumex acetosa* – engsyre, *Rumex acetosella* ssp. *acetosella* – småsyre, *Rumex longifolius* – høymol, *Salix caprea* ssp. *caprea* – selje, *Salix glauca* – sølvvier, *Saxifraga cotyledon* – bergfrue, *Saxifraga oppositifolia* – rødsildre, *Silene dioica* – rød jonsokblom, *Solidago virgaurea* – gullris, *Stellaria nemorum* – skogstjerneblom, *Tanacetum vulgare* – reinfann, *Taraxacum seksj. Ruderalia* – ugressløvetann, *Trientalis europaea* – skogstjerne, *Trollius europaeus* – ballblom, *Tussilago farfara* – hestehov, *Vaccinium myrtillus* – blåbær, *Valeriana sambucifolia* – vendelrot, *Veronica officinalis* – legeveronika, *Vicia cracca* – fuglevikke, *Viola biflora* – fjellfiol, *Viola canina* ssp. *nemoralis* – lifiol.

LENVIK KOMMUNE

Lenvik er den største av Senja-kommunene, både arealmessig (893 km²) og i folketall. Hele den østlige delen av Senja hører hit, og kommunen omfatter i tillegg det tilgrensende fastlandet i øst, med byen Finnsnes og de to store halvøyene mellom Gisundet, Rossfjorden og Målselv fjorden.

Lok. 18. Lenvik: Senja: Grønnlihaugen – Nattmåls-høgda

Kartblad:	1433 III (Finnsnes).
UTM:	XS 105-109,843-848.
Høyde over havet:	200-280 m.
Naturtype:	Beitebakker.
Vegetasjonssone:	Nordboreal.
Vegetasjonsseksjon:	Svakt oseanisk.
Undersøkt:	23.08.2008.
Inventert av:	Torbjørn Alm, Unni R. Bjerke Gamst & Anders Often.
Verdi:	B.

Områdebeskrivelse: Grønnlihaugen og Nattmåls-høgda danner en lav og avrundet åsrygg nord for gårdene i Grønnlia og Vasshauglia, som ligger ved Lakselva på østsiden av Senja. Berggrunnen består for en stor del av kalk. Opp mot og på ryggen er det et pent beitelandskap med beitebakker og beitet hei.

Om vi tar med bygdene i åsfoten i tillegg, rommer området som helhet et stort og variert kulturlandskap. Nederst er det vidstrakte engbakker (gammel slåttemark), som nå blir beitet. Dette har gitt opphav til mer eller mindre tuete sølvbunke-eng, dels med mye engkvein (*Agrostis capillaris*). I liene er det dels parkbjørkeskog, dessverre også med store granplantefelt, mens åsryggen har friske beitebakker/engbakker på kalk. De blir fortsatt beitet, men viser

lokalt tette oppslag av bjørk (*Betula pubescens*), som nå danner 0,5-2 m høye kratt.

Naturtype/kulturmarkstype: Beitebakker/beitemark på kalk.

Kulturspor: Ingen av betydning.

Botanisk beskrivelse/vegetasjon: Kalkrik beitevegetasjon i overgangen mellom subalpint og lavalpint belte. Vegetasjonen er for en stor del hei- og gresshei-preget, og dominert av ulike gressarter, særlig fjellgulaks (*Anthoxanthum nipponicum*), engkvein (*Agrostis capillaris*) og sølvbunke (*Deschampsia cespitosa*), dels sammen med blåbær (*Vaccinium myrtillus*). De fattigste delene har blåbær-finnskjeggehei. Et mindre delareal har moserik gresshei med mye følblom (*Leontodon autumnalis*). I åsfronten mot sør er det også noen små kalkberg med einerkratt.

Flora: Relativt artsrik, selv om fjellfloraeng som vanlig på kysten i all hovedsak består av vanlige og vidt utbredte arter. Området har flere typiske beitemarksarter, som snøsøte (*Gentiana nivalis*), bleiksøte (*Gentianella aurea*), bakkesøte (*Gentianella campestris*) og blåkoll (*Prunella vulgaris*).

Tilstand: Dels i god hevd som beitemark, men beitestrykket er nok nå i minste laget til å holde skog og kratt på avstand.

Bruk: Sauebeite.

Inngrep: Det er plantet mye gran i bakkene rett nord for det området vi har kartlagt. De tette og dels store granholtene bryter med inntrykket av det som ellers er et tradisjonelt kulturlandskap.

Vurdering: Pene beitebakker/beitemark på kalkrik grunn, som fortjener å bli holdt i hevd.

Anmerkning: –

Floraliste, Grønnlihaugen – Nattmåls-høgda, Lenvik (* angir herbariebelegg i TROM).

Agrostis capillaris – engkvein, *Alchemilla alpina* – fjellmarikåpe, *Alchemilla murbeckiana* – nyremarikåpe, *Alchemilla wichurae* – skarmarikåpe, *Antennaria dioica* – kattedot, *Anthoxanthum nipponicum* – fjellgulaks, *Anthriscus sylvestris* – hundekjeks, *Athyrium filix-femina* – skogburkne, *Avenella flexuosa* – smyle, *Betula pubescens* – bjørk, *Bistorta vivipara* – harerug, *Botrychium lunaria* – marinøkkel, *Campanula rotundifolia* – blåklokke, *Capsella bursa-pastoris* – gjeter-taske, *Carex norvegica* – fjellstarr, *Carex pallescens*

– bleikstarr, *Carex vaginata* – slirestarr, *Carum carvi*
 – karve, *Cerastium fontanum* – vanlig arve, *Chamaepericlymenum suecicum* – skrubbbær, *Chamerion angustifolium* – geiterams, *Circaea alpina* – trollurt, *Cystopteris fragilis* – skjørlok, *Deschampsia cespitosa* ssp. *cespitosa* – sølvbunke, *Draba incana* – lodnerubloom, *Dryopteris expansa* – sauetelg, *Empetrum nigrum* ssp. *hermaphroditum* – fjellkrekling, *Equisetum pratense* – engsnelle, *Euphrasia hyperborea* – tromsøyentrøst, *Euphrasia wettsteinii* – fjelløyentrøst*, *Festuca rubra* – rødsvingel, *Filipendula ulmaria* – mjødurt, *Gentiana nivalis* – snøsøte, *Gentianella aurea* – bleiksøte, *Gentianella campestris* – bakkesøte, *Geum rivale* – enghumleblom, *Gymnocarpium dryopteris* – fugletelg, *Juniperus communis* – einer, *Leontodon autumnalis* – følblom*, *Luzula multiflora* coll. – eng/seterfrytle, *Matteuccia struthiopteris* – strutseving, *Myosotis decumbens* – fjellforglemmegei, *Nardus stricta* – finnskjegg, *Plantago major* – groblad*, *Poa alpina* var. *alpina* – fjellrapp, *Poa annua* – smårapp, *Poa pratensis* ssp. *alpigena* – seterrapp, *Polygonum aviculare* – tungress, *Potentilla crantzii* – flekkmure, *Prunella vulgaris* – blåkoll, *Ranunculus acris* – engsoleie, *Ranunculus repens* – krypssoleie, *Rhinanthus minor* – småengkall, *Rumex acetosa* – engsyre, *Rumex acetosella* ssp. *acetosella* – småsyre, *Rumex longifolius* – høymol, *Sagina procumbens* – tunarve, *Sagina saginoides* – seterarve, *Sedum acre* – bitter bergknapp*, *Sibbaldia procumbens* – trefingerurt, *Stellaria graminea* – gresstjerneblom, *Stellaria media* – vassarve, *Taraxacum* seksj. *Borealia* – hornløvetann, *Taraxacum* seksj. *Ruderalia* – ugressløvetann, *Trientalis europaea* – skogstjerne, *Trifolium repens* – hvitkløver, *Urtica dioica* ssp. *sondenii* – linesle, *Vaccinium myrtillus* – blåbær, *Vaccinium vitis-idaea* – tyttebær, *Veronica fruticans* – bergveronika, *Veronica officinalis* – legeveronika, *Veronica serpyllifolia* ssp. *serpyllifolia* – snauveronika, *Vicia cracca* – fuglevikke, *Viola biflora* – fjellfiol, *Viola canina* ssp. *nemoralis* – lifiol.

Lok. 19. Lenvik: Senja: Senja familiepark, Gressmyrbotn

Kartblad:	1433 IV (Mefjordbotn).
UTM:	XS 144,889.
Høyde over havet:	20-100 moh.
Naturtype:	Beitemark/parkbjørkeskog.
Vegetasjonssone:	Nordboreal.
Vegetasjonsseksjon:	Svakt oseanisk.
Undersøkt:	17.08.2008.
Inventert av:	Torbjørn Alm, Unni R. Bjerke Gamst & Anders Often.
Verdi:	A.

Områdebeskrivelse: Senja familiepark omfatter innmark og et inngjerdet beiteareal på en av gårdene ved Gressmyrbotn på Senja. Hele lia under Neveråsen er hardt beitet av sau, kyr og noen mer kuriøse beitedyr, bl.a. et esel. Dette har gitt opphav til et særdeles velfrisert kulturlandskap.

Naturtype/kulturmarkstype: Beitet og åpen bjørkeskog på kalkrik grunn, med typisk parkpreg.

Kulturspor: Lokaliteten har opprinnelig vært et ordinært gårdsbruk. Våningshus og fjøs står ved foten av lia.

Botanisk beskrivelse/vegetasjon: Sterkt beitepreget, lysåpen bjørkeskog i en østvendt li, med lavvokste og nesten plenaktige enger i feltsjiktet. Det består for en stor del av små gress og urter, som her er svært kortvokste på grunn av det harde beitet. Dette gir også lys og rom for et stort innslag av moser og lav, bl.a. rikelig palmemose (*Climacium dendroides*) og bikkjenever (*Peltigera canina*).

Flora: Middels artsrik, men knapt med noen sjeldne karplantearter. Beitet er så hardt at det utvilsomt holder en rekke arter nede. Brunrot (*Scrophularia nodosa*) – som ellers sjelden er etterspurt av beitedyr – ble f.eks. bare funnet gjemt nede i karstsprekkeene på et lite kalkberg. Typiske beitemarksarter, som drar fordel av at de får stå i fred, er bl.a. snøsøte (*Gentiana nivalis*), bleiksøte (*Gentianella aurea*) og bakkesøte (*Gentianella campestris*). Området har trolig potensial for sjeldne beitemarkssopp.

Tilstand: Særdeles velholdt kulturlandskap, i en grad av hevd det knapt finnes maken til ellers i Troms.

Bruk: Familieparken er et tilbud for folk som vil ha ungene med ut på tur, og det er godt tilrettelagt for slik bruk. Det har knapt noen negative effekter for kulturlandskapet. Området er samtidig i full drift som innmarksbeite.

Inngrep: Knapt noen av betydning. Det er plantet noen bartrær i øverste del. Selv disse bar sterkt preg av beite.

Vurdering: Særdeles velholdt beitemark, som egner seg utmerket som eksempel (f.eks. på ekskursjoner) på hvordan tradisjonelle kulturlandskap har sett ut mens de ennå var gjenstand for intensiv bruk. Det skal godt gjøres å finne et område som er mer velholdt enn dette. At området i tillegg til gårdsdrift tjener som familiepark og turmål, har knapt noen betydning i så måte – tvert om gjør det at området er lett tilgjengelig for folk flest.

Familieparken grenser opp mot et større kulturbete, som strekker seg innover åsen i vest. Det beites av storfe, og kan være verdt en botanisk undersøkelse – selv om beitepreget her ikke er på langt nær så fremtredende som inne på området til Senja familiepark.

Anmerkning: En skogflått (*Ixodes ricinus*) ble observert under besøket – og levner ingen tvil om at arten er på vei nordover, slik en rekke funn også andre steder har vist.

Floraliste, beitet bjørkeskog på området til Senja familiepark (* angir herbariebelegg i TROM).

Achillea millefolium – ryllik, *Ajuga pyramidalis* – jonsokkoll, *Alchemilla alpina* – fjellmarikåpe, *Alchemilla wichurae* – skarmarikåpe, *Alopecurus geniculatus* – knereverumpe, *Anthriscus sylvestris* – hundekjeks*, *Arabis hirsuta* – bergskrinneblom, *Betula pubescens* – bjørk, *Bistorta vivipara* – harerug, *Capsella bursa-pastoris* – gjetertaske, *Carex vaginata* – slirestarr, *Carum carvi* – karve, *Cerastium fontanum* – vanlig arve, *Chamaepericlymenum sueticum* – skrubbær, *Cystopteris fragilis* – skjørlok, *Deschampsia cespitosa* ssp. *cespitosa* – sølvbunke, *Draba glabella* – skredrublomb, *Draba incana* – lodnerublomb, *Dryopteris filix-mas* – ormetelg, *Euphrasia hyperborea* – tromsøyentrøst, *Euphrasia wettsteinii* – fjelløyentrøst, *Festuca rubra* – rødsvingel, *Galeopsis bifida* – vrangdå, *Galium boreale* – hvitmaure, *Gentiana nivalis* – snøsøte, *Gentianella*

aura – bleiksøte, *Gentianella campestris* – bakkesøte, *Gymnocarpium dryopteris* – fugletelg, *Juncus bufonius* – paddesiv, *Juniperus communis* – einer, *Leontodon autumnalis* – følblom, *Lotus corniculatus* – tirlunge, *Oxalis acetosella* – gjøkesyre, *Phegopteris connectilis* – hengeving, *Plantago major* – groblad, *Poa alpina* var. *alpina* – fjellrapp, *Poa annua* – tunrapp, *Poa pratensis* ssp. *subcaerulea* – smårapp, *Poa trivialis* – markrapp, *Polygonum aviculare* – tungress, *Polystichum lonchitis* – taggbregne, *Potentilla crantzii* – flekkmure, *Prunella vulgaris* – blåkoll, *Ranunculus acris* – engsoleie, *Rhinanthus minor* – småengkall, *Rumex acetosa* – engsyre, *Rumex acetosella* ssp. *acetosella* – småsyre, *Sagina procumbens* – tunarve, *Salix caprea* ssp. *sphacelata* – silkeselje, *Scrophularia nodosa* – brunrot, *Sedum annuum* – småbergknapp, *Stellaria graminea* – gressstjerneblom, *Stellaria media* – vassarve, *Taraxacum* seksj. *Ruderalia* – ugressløvetann, *Trientalis europaea* – skogstjerne, *Trifolium repens* – hvitkløver, *Urtica dioica* ssp. *dioica* – stornesle, *Veronica fruticans* – bergveronika, *Veronica serpyllifolia* ssp. *serpyllifolia* – snauveronika, *Vicia cracca* – fuglevikke, *Viola biflora* – fjellfiol, *Viola canina* ssp. *nemoralis* – lifiol, *Viola riviniana* – skogfiol.

Lok. 20. Lenvik: Malangen: beitebakke ved Kveldro

Kartblad:	1433 I (Lenvik).
UTM:	CC 9607-9621,0361-0375.
Høyde over havet:	50-95 moh.
Naturtype:	Beitemark.
Vegetasjonssone:	Nordboreal.
Vegetasjonsseksjon:	Svakt oseanisk.
Undersøkt:	02.09.2008.
Inventert av:	Torbjørn Alm & Anders Often.
Verdi:	B.

Områdebeskrivelse: Kveldro ligger på østsiden av den store halvøya mellom Gisundet og Malangen/Rossfjorden. Gården ligger i østenden av et antydnet dalføre. Engene i dalbunnen dyrkes på moderne vis, med rundballer, mens det er tradisjonell beitemark (beitebakker) i skråningen innenfor, særlig i nordvest. I sørøst er det en rekke kildefremspring, og mye fuktigere mark. Beskrivelsen gjelder beitebakkene.

Naturtype/kulturmarkstype: Beitebakker på kalkrik grunn.

Kulturspor: En tradisjonell utmarksvei fører opp gjennom skogen nord for det dyrkede innmarksarealet.

Botanisk beskrivelse/vegetasjon: Beitebakkene er av vekslende utforming. Den tørreste delen (i nordvest, ovenfor kjerreveien), har meget pene tørrbakker, og skiller seg sterkt ut fra bakkene under, som er mer gressrike. De har sikkert tidligere vært slått, men ligger nå brakke. Selv om området er inngjerdet, blir det trolig fortsatt beitet, men ikke hardt nok. Tørrbakkene har opprettholdt et pent beitebakkepreg, men begynner nå å få oppslag av små bjørkeskudd (fra 10 cm til 1 m høye). Vegetasjonen på tørrbakkene veksler noe. Ryllik (*Achillea millefolium*) og flekkmure (*Potentilla crantzii*) er dominerende arter i den tørreste utformingen. På noe friskere grunn er fjellgulaks (*Anthoxanthum nipponicum*), lifiol (*Viola canina* ssp. *montana*) og blåbær (*Vaccinium myrtillus*) de dominerende artene. En mer engpreget utforming har mest engkvein (*Agrostis capillaris*) og engsoleie (*Ranunculus acris*).

Kildefremspringene i sørvest (CC 9604,0360) har rik kildevegetasjon og rikmyrdrag med hårstarr (*Carex capillaris*), gulstarr (*Carex flava*), breiull (*Eriophorum latifolium*), skogsiv (*Juncus alpinoarticulatus*), sump-haukeskjegg (*Crepis paludosa*), åkersnelle (*Equisetum arvense*), gulsildre (*Saxifraga aizoides*) og fjellfrøstjerne (*Thalictrum alpinum*). Engbakkene nedenfor disse har nå et kraftig oppslag av bjørk.

Flora: Artsrik, med flere kalkkrevende arter. Som vanlig på kysten er det uten unntak snakk om vanlige og vidt utbredte arter. Innslaget av typiske beitemarkarter er beskjedent. Bakkesøte (*Gentianella campestris*) forekom fåtallig på kjerreveien.

Tilstand: Beitebakken viser tegn til begynnende gjengroing.

Bruk: Usikker, men utformingen tyder på at det fortsatt går noen dyr (sauer?) på beite her, i hvert fall deler av sommeren.

Inngrep: Ingen av betydning. Det er derimot plantet noe gran utenfor gjerdene (på naboeiendommen?). Et bilvrak står igjen ved kjerreveien, men var i seg selv severdig på grunn av sterk påvekst av lav.

Vurdering: Pent utformet beitebakke på kalk, men med beskjedent areal, og mest av lokal verdi.

Anmerkning: –

Floraliste, beitebakke m.v. ved Kveldro, Lenvik (*angir herbariebelegg i TROM).

Achillea millefolium – ryllik, *Agrostis capillaris* – engkvein, *Alchemilla glomerulans* – kildemarikåpe, *Alchemilla wichurae* – skarmarikåpe, *Antennaria dioica* – kattefot, *Anthoxanthum nipponicum* – fjellgulaks, *Arabis hirsuta* – bergskrinneblom, *Athyrium filix-femina* – skogburkne, *Avenella flexuosa* – smyle, *Betula pubescens* – bjørk, *Bistorta vivipara* – harerug, *Campanula rotundifolia* – blåklokke, *Carex capillaris* – hårstarr, *Carex flava* – gulstarr, *Carum carvi* – karve, *Cerastium alpinum* ssp. *alpinum* – fjellarve, *Cerastium fontanum* – vanlig arve, *Chamaepericlymenum suecicum* – skrubbær, *Cirsium heterophyllum* – hvitbladtistel, *Crepis paludosa* – sumphaukeskjegg, *Deschampsia cespitosa* ssp. *cespitosa* – sølvbunke, *Dryopteris expansa* – sauetelg, *Dryopteris filix-mas* – ormetelg, *Elymus caninus* var. *caninus* – hundekveke, *Empetrum nigrum* ssp. *hermaphroditum* – fjellkrekling, *Equisetum pratense* – engsnelle, *Erigeron acer* ssp. *acer* – bakkestjerne, *Eriophorum latifolium* – breiull*, *Euphrasia wettsteinii* – fjelløyentrøst, *Fragaria vesca* – markjordbær, *Galium*

boreale – hvitmaure, *Gentianella campestris* – bakkesøte*, *Geranium sylvaticum* – skogstorkenebb, *Geum rivale* – enghumleblom, *Gymnocarpium dryopteris* – fugletelg, *Hieracium* seksj. *Vulgata* – beitesveve, *Juniperus communis* – einer, *Lathyrus pratensis* – gulskolm, *Leontodon autumnalis* – følblom, *Lotus corniculatus* – tiriltunge, *Luzula multiflora coll.* – engseterfrytle, *Phegopteris connectilis* – hengeving, *Phleum alpinum* – fjelltimotei, *Phleum pratense* – timotei, *Plantago major* – groblad, *Poa alpina* var. *alpina* – fjellrapp, *Poa pratensis* ssp. *alpigena* – seterrapp, *Poa pratensis* ssp. *subcaerulea* – smårapp, *Polygonatum verticillatum* – kranskonvall, *Polystichum lonchitis* – taggbregne, *Populus tremula* – asp, *Potentilla crantzii* – flekkmure, *Prunella vulgaris* – blåkoll, *Pyrola minor* – perlevintergrønn, *Ranunculus acris* – engsoleie, *Rhinanthus minor* – småengkall*, *Rubus saxatilis* – teiebær, *Rumex acetosa* – engsyre, *Rumex longifolius* – høymol, *Sagina saginoides* – seterarve, *Salix caprea* ssp. *sphacelata* – silkeselje, *Salix phylicifolia* – grønnvier, *Saussurea alpina* – fjelltistel, *Saxifraga aizoides* – gulsildre, *Selaginella selaginoides* – dvergjamne, *Solidago virgaurea* – gullris, *Sorbus aucuparia* – rogn, *Stellaria graminea* – gresstjerneblom, *Taraxacum* seksj. *Ruderalia* – ugressløvetann, *Trientalis europaea* – skogstjerne, *Trifolium repens* – hvitkløver, *Tussilago farfara* – hestehov, *Urtica dioica* ssp. *dioica* – stornesle, *Vaccinium myrtillus* – blåbær, *Vicia cracca* – fuglevikke, *Vicia sepium* – gjerdevikke, *Viola biflora* – fjellfiol, *Viola canina* ssp. *nemoralis* – lifiol.

BARDU OG MÅLSELV KOMMUNER

Bardu (2704 km²) og Målselv (3322 km²) er to av de største kommunene i Troms, hver for seg med større areal enn Vestfold fylke. Bardu har et høyst begrenset veinett, mens Målselv i tillegg til hoveddalføret omfatter en rekke sidedaler og sideveier. De ble etter måten grundig befart av May-Britt Norberg Eriksen. Hun fremhever Iselvdalen i Målselv som et godt eksempel på kulturlandskap knyttet til de gamle dølebygdene i Troms innland (Norberg 1996d).

Vi har i hovedsak bare ferdes langs hovedveistrekningen (E6) gjennom de to kommunene, og så ingen kulturlandskap av spesiell interesse. En avstikker til Aursfjorden og ut langs østsiden av Målselvfjorden i Målselv ga heller ikke noen lokaliteter verdt en nærmere beskrivelse.

BALSFJORD KOMMUNE

Balsfjord (1496 km²) omfatter nordsiden av Malangen – Nordfjorden og landet på begge sider av den store Balsfjorden. Kommunen omfatter en rekke små og store bygder, fordelt på en rekke fjorder, dalganger og åstrakter. Det gjør den temmelig uoversiktlig i vår sammenheng. Vi har bare besøkt hovedveien fra grensen mot Tromsø i nord til Nordkjosbotn og Storsteinnes i sør, samt fjellovergangen mot Aursfjorden i vest. Én lokalitet i det siste området er beskrevet under.

Visuelt er det ellers særlig de store beitebakkene under Perstinden i Nordkjosbotn som peker seg ut i kulturlandskapssammenheng, men et tidligere besøk der (ved Anders Often) tydet ikke på noen større botaniske verdier (se Mikalsen & Often 1993). Lignende bakker finnes også inne i dalføret langs Nordkjoselva.

Lok. 21. Balsfjord: indre Fiskeløsvann

Kartblad:	1533 III (Takvatnet), 1533 IV (Malangseidet).
UTM:	DB 2051-2084,8340-8367.
Høyde over havet:	170-260 moh.
Naturtype:	Beitemark.
Vegetasjonssone:	Nordboreal.
Vegetasjonseksjon:	Svakt oseanisk.
Undersøkt:	02.09.2008.
Inventert av:	Torbjørn Alm & Anders Often.
Verdi:	B.

Områdebeskrivelse: Lokaliteten ligger på nordvestsiden av Indre Fiskeløsvann, i en lisode mellom gårdene Vassvoll og Fagerli. Det er geitebruk i området, og omfattende geitebeite har gitt opphav til et klart beitemarkspreg, som riktignok gjør større utslag på landskapet enn i floraen.

Naturtype/kulturmarkstype: Beitet bjørkeskog.

Kulturspor: Ingen av betydning.

Botanisk beskrivelse/vegetasjon: Pent utformet, beitet bjørkeskog i et småkupert landskap på glimmerskifer. Berggrunnen er ikke særskilt gunstig for plantelivet, og terrenget er dels nokså grunnlendt, med noen rundslipte sva i dagen. Som følge av hardt geitebeite har lia parkpreget bjørkeskog, riktignok med nokså kronglete trær, men disse viser et tydelig utviklet beitesjikt. Tresettingen har innslag av asp og noen store furuer. Innimellom er det også noen vierklynger (sølv- og lappvier) og litt einer. Feltsjiktet har i hovedsak heivegetasjon, dels frisk kreklinghei, og dels frisk blåbærhei, den siste utformingen med en del urter. Noen små flekker har fukthei og finnskjegghei. Flere små berg og bekker bidrar til å gi topografisk variasjon.

Flora: Nokså artsfattig, og knapt med nevneverdig innslag av typiske beitemarksarter.

Tilstand: Beitet bjørkeskog i god hevd. Det er ingen gjerder i området, og beitepreget blir mer utydelig oppover i høyden.

Bruk: Omfattende beite av geit. Det er aktive gårder/grender på begge sider av lokaliteten. Beitet er hardt nok til å holde småbjørkene tilbake.

Inngrep: Ingen av betydning. Et par traktorveier fører opp i lia.

Vurdering: Pent utformet beitemark (beitet bjørkeskog) med tydelig parkpreg, men i en nokså fattig li uten noen større botaniske verdier.

Anmerkning: –

Floraliste, Midtre Fiskeløsvann (* angir herbariebelegg i TROM).

Agrostis capillaris – engkvein, *Alchemilla glomerulans* – kildemarikåpe, *Alchemilla wichurae* – skarmarikåpe, *Andromeda polifolia* – hvitlyng, *Anthoxanthum nipponicum* – fjellgulaks, *Arctous alpinus* – rypebær, *Athyrium filix-femina* – skogburkne, *Betula pubescens* – bjørk, *Bistorta vivipara* – harerug, *Calamagrostis lapponica* ssp. *lapponica* – finnmarskrørkvein, *Campanula rotundifolia* – blåklokke, *Carex brunnescens* – seterstarr, *Carex dioica* – tvebustarr, *Carex echinata* – stjernestarr, *Carex flava* – gulstarr, *Carex limosa* – dystarr, *Carex pallescens* – bleikstarr, *Carex pauciflora* – sveltstarr, *Carex rostrata* – flaskestarr, *Carex vaginata* – slirestarr, *Cerastium fontanum*

– vanlig arve, *Chamaepericlymenum suecicum* – skrubbeær, *Cirsium heterophyllum* – hvitbladtistel, *Comarum palustre* – myrhatt, *Deschampsia cespitosa* ssp. *cespitosa* – sølvbunke, *Empetrum nigrum* ssp. *hermaphroditum* – fjellkreking*, *Equisetum sylvaticum* – skogsnelle, *Eriophorum angustifolium* – duskmyrull, *Eriophorum vaginatum* – torvull, *Euphrasia wettsteinii* – fjelløyentrøst, *Festuca rubra* – rødsvingel, *Festuca vivipara* – geitsvingel, *Filipendula ulmaria* – mjødurt, *Geranium sylvaticum* – skogstorkenebb, *Gymnocarpium dryopteris* – fugletelg, *Juncus bufonius* – paddesiv, *Juncus filiformis* – trådsiv, *Juniperus communis* – einer, *Leontodon autumnalis* – følblom, *Luzula multiflora* ssp. *frigida* – seterfrytle, *Lycopodium annotinum* ssp. *annotinum* – stri kråkefot, *Melampyrum sylvaticum* – småmarimjelle, *Menyanthes trifoliata* – bukkeblad, *Nardus stricta* – finnskjegg, *Orthilia secunda* – nikkevintergrønn, *Parnassia palustris* – jåblom, *Phegopteris connectilis* – hengeving, *Phleum alpinum* – fjelltimotei, *Pinus sylvestris* – furu*, *Polygonum aviculare* – tungress, *Populus tremula* – asp, *Pyrola minor* – perlevintergrønn, *Ranunculus acris* – engsoleie, *Ranunculus repens* – krypssoleie, *Rhinanthus minor* – småengkall, *Rubus chamaemorus* – multe, *Rubus saxatilis* – teiebær, *Sagina procumbens* – tunarve, *Salix caprea* ssp. *sphacelata* – silkeselje, *Salix glauca* – sølvvier, *Salix hastata* – bleikvier, *Salix lapponum* – lappvier, *Salix myrsinifolia* ssp. *borealis* – setervier, *Saussurea alpina* – fjelltistel, *Selaginella selaginoides* – dvergjamne, *Solidago virgaurea* – gullris, *Thalictrum alpinum* – fjellfrøstjerne, *Trientalis europaea* – skogstjerne, *Trifolium repens* – hvitkløver, *Trollius europaeus* – ballblom, *Tussilago farfara* – hestehov, *Vaccinium myrtillus* – blåbær, *Vaccinium uliginosum* – blokkebær, *Vaccinium vitis-idaea* – tyttebær, *Veronica officinalis* – legeveronika, *Vicia cracca* – fuglevikke*, *Viola biflora* – fjellfiol, *Viola canina* ssp. *canina* – engfiol, *Viola palustris* – myrfiol.

TROMSØ KOMMUNE

Tromsø (2524 km²) er rent geografisk en sterkt oppbrutt kommune, med mye av arealet fordelt på en rekke store og små øyer (Kvaløya, Vengsøya, Ringvassøya, Rebbenesøya, Tromsøya og mange flere). Fastlandsdelen består i hovedsak av den store og fjellrike halvøya mellom Tromsøysundet – Grøttsundet og Ullsfjorden, pluss den sørøstlige delen av Lyngsalpene.

Kommunen er stor og uoversiktlig, og fortsatt ujevnt undersøkt. Bråthen *et al.* (1996) beskrev noen lokaliteter. Senere har Vange (2001) undersøkt kulturlandskap i området fra Brensholmen til Sommarøy, lengst sørvest i kommunen.

Lok. 22. Tromsø: Tønsvikdalen: under Henrikheia

Kartblad:	1534 II (Ullsfjorden).
UTM:	DC 3079-3089,3483-3489.
Høyde over havet:	135-225 moh.
Naturtype:	Beitebakke.
Vegetasjonssone:	Nordboreal.
Vegetasjonsseksjon:	Svakt oseanisk.
Undersøkt:	13.09.2008.
Inventert av:	Torbjørn Alm & Unni R. Bjerke Gamst.
Verdi:	C.

Områdebeskrivelse: Bratt, vestvendt skrent med beitebakkepreg i en åsfront under Henrikheia.

Naturtype/kulturmarkstype: Beitebakke/tørrbakke, dels med tette einerkratt.

Kulturspor: Det er et enkelt "leskjul" av steiner på toppen av åsen.

Botanisk beskrivelse/vegetasjon: Beitebakken har to hovedutforminger av vegetasjonen. Den nedre

delen har gressrik eng, med mye engkvein (*Agrostis capillaris*), fjellgulaks (*Anthoxanthum nipponicum*) og sølvbunke (*Deschampsia cespitosa*), og et beskjedent innslag av bregner – skogburkne (*Athyrium filix-femina*) og saueteig (*Dryopteris expansa*). Den øvre delen, i åsfronten, er mye brattere og tørrere. Den har en moserik tørrbakke med lave einerkratt. Også her er det mye engkvein (*Agrostis capillaris*), men vegetasjonen er mer urterik, med mye ryllik (*Achillea millefolium*), kattefot (*Antennaria dioica*) og blåklokke (*Campanula rotundifolia*), og innslag av bergskrinneblom (*Arabis hirsuta*), lodnerublom (*Draba incana*) og geitsvingel (*Festuca vivipara*). På toppen av åsen er det beitet kreklinghei og heibjørkeskog.

Flora: Måtelig artsrik.

Tilstand: Bakken er nokså gjengrodd i dag, og delvis dekket av einerkratt.

Bruk: Aktivt sauebeite.

Inngrep: Ingen.

Vurdering: Pen beitebakke/tørrbakke, men uten noen store botaniske verdier.

Anmerkning: –

Floraliste, beitebakke under Henrikheia i Tønsvikdalen.

Achillea millefolium – ryllik, *Agrostis capillaris* – engkvein, *Alchemilla wichurae* – skarmarikåpe, *Antennaria dioica* – kattefot, *Anthoxanthum nipponicum* – fjellgulaks, *Anthriscus sylvestris* – hundekjeks, *Arabis hirsuta* – bergskrinneblom, *Athyrium filix-femina* – skogburkne, *Avenella flexuosa* – smyle, *Betula pubescens* – bjørk, *Bistorta vivipara* – harerug, *Calamagrostis phragmitoides* – skogrørkvein, *Campanula rotundifolia* – blåklokke, *Cerastium alpinum* ssp. *alpinum* – fjellarve, *Cerastium fontanum* – vanlig arve, *Chamerion angustifolium* – geiterams, *Deschampsia cespitosa* ssp. *cespitosa* – sølvbunke, *Draba incana* – lodnerublom, *Dryopteris expansa* – saueteig, *Elymus caninus* var. *caninus* – hundekveke, *Empetrum nigrum* ssp. *hermaphroditum* – fjellkrekling, *Equisetum pratense* – engsnelle, *Euphrasia wettsteinii* – fjelløyentrøst, *Festuca rubra* – rødsvingel, *Festuca vivipara* – geitsvingel, *Geranium sylvaticum* – skogstorkenebb, *Gymnocarpium dryopteris* – fugleteig, *Hieracium* sp. – sveve, *Juniperus communis* – einer, *Luzula multiflora* coll. – eng/seterfrytle, *Luzula pilosa* – hårfrytle, *Melica nutans* – hengeaks, *Myosotis decumbens* – fjellforglemmegei, *Poa nemoralis* – lundrapp, *Poa pratensis* ssp. *alpigena* – seterrapp, *Poa*

pratensis ssp. *subcaerulea* – smårapp, *Polystichum lonchitis* – taggbregne, *Pyrola minor* – perlevintergrønn, *Ranunculus acris* – engsoleie, *Ribes spicatum* – rips, *Rubus saxatilis* – teiebær, *Rumex acetosa* – engsyre, *Salix caprea* ssp. *sphacelata* – silkeselje, *Solidago virgaurea* – gullris, *Stellaria nemorum* – skogstjerneblom, *Trientalis europaea* – skogstjerne, *Vaccinium myrtillus* – blåbær, *Valeriana sambucifolia* – vendelrot, *Vicia cracca* – fuglevikke, *Viola biflora* – fjellfiol, *Viola canina* ssp. *nemoralis* – lifiol.

Lok. 23. Tromsø: Rebbernesøya: Stordalen i Løksfjord

Kartblad:	1535 IV (Rebbernesøya).
UTM:	DC 125-126,712-714.
Høyde over havet:	0-80 m o h..
Naturtype:	Beitebakke.
Vegetasjonssone:	Nordboreal.
Vegetasjonsseksjon:	Oseanisk-Svakt oseanisk.
Undersøkt:	07.09.2008.
Inventert av:	Torbjørn Alm, Unni R. Bjerke Gamst & Anders Often.
Verdi:	B.

Områdebeskrivelse: Løksfjorden er en liten fjord på yttersiden av Rebbernesøya. Nordsiden har hatt flere gårder og småbruk. Stordalen er en grunn nedskjæring mellom Andersfjellet (242 moh.) i vest og Løkstinden (452 moh.) i nordøst. På østsiden av denne er det en bratt beitebakke i lia vest for gården Gamvollen. Det er bjørkeskog ovenfor og vest for bakken, mens det tilgrensende arealet i øst har glissen skog og åpne bakker.

Naturtype/kulturmarkstype: Beitebakke.

Kulturspor: Lite fjøs på en engteig ved foten av bakken.

Botanisk beskrivelse/vegetasjon: Bratt, sørvendt beitebakke på næringsfattig berggrunn. Bakken har variert vegetasjon, dels blåbærhei med mye smyle (*Avenella flexuosa*), dels gresshei dominert av smyle og dunhavre (*Avenula pubescens*), og dels mer urterik eng med mye hvitbladtistel (*Cirsium heterophyllum*), mjødurt (*Filipendula ulmaria*), skogstorkenebb (*Geranium sylvaticum*) og fuglevikke (*Vicia cracca*).

Engteigen nedenfor bakken er dominert av sølvbunke (*Deschampsia cespitosa*), men har også mye skogsnelle (*Equisetum sylvaticum*). Den indre, øvre delen har nå kraftig oppslag av skogburkne (*Athyrium filix-femina*), og bærer i så måte preg av begynnende gjengroing.

Flora: Ikke spesielt artsrik, men med rikelig dunhavre

(*Avenula pubescens*).

Tilstand: Beitebakken har det tradisjonelle preget i behold.

Bruk: Muligens noe sauebeite.

Inngrep: Ingen i bakken. Det er en liten fotball-løkke på slettelandet nedenfor.

Vurdering: Beitebakken utgjør et fremtredende landskapselement, men er knapt av noen større botanisk verdi.

Anmerkning: -

Floraliste, beitebakke i Løksfjorden på Rebbernesøya, Tromsø (* angir herbariebelegg i TROM).

Achillea millefolium – ryllik, *Agrostis capillaris* – engkvein, *Alchemilla alpina* – fjellmarikåpe, *Alchemilla wicheruae* – skarmarikåpe, *Allium schoenoprasum* ssp. *sibiricum* – sibirgressløk, *Angelica sylvestris* – sløke, *Anthoxanthum nipponicum* – fjellgulaks, *Anthriscus sylvestris* – hundekjeks, *Athyrium filix-femina* – skogburkne, *Avenella flexuosa* – smyle, *Avenula pubescens* – dunhavre*, *Betula pubescens* – bjørk, *Bistorta vivipara* – harerug, *Calamagrostis phragmitoides* – skogrørkvein, *Caltha palustris* – soleihov, *Campanula rotundifolia* – blåklokke, *Carex pallescens* – bleikstarr, *Carum carvi* – karve, *Cerastium alpinum* ssp. *alpinum* – fjellarve, *Cerastium fontanum* – vanlig arve, *Cicerbita alpina* – turt*, *Cirsium heterophyllum* – hvitbladtistel, *Crepis paludosa* – sumphaukeskjegg, *Draba incana* – lodnerublom*, *Dryopteris expansa* – sauetelg, *Dryopteris filix-mas* – ormetelg, *Elymus caninus* var. *caninus* – hundekveke, *Equisetum arvense* ssp. *arvense* – åkersnelle, *Equisetum pratense* – engsnelle, *Equisetum sylvaticum* – skogsnelle, *Euphrasia wettsteinii* – fjelløyentrøst, *Festuca rubra* – rødsvingel, *Festuca vivipara* – geitsvingel, *Filipendula ulmaria* – mjødurt, *Fragaria vesca* – markjordbær*, *Galeopsis bifida* – vrangdå, *Geranium sylvaticum* – skogstorkenebb, *Geum rivale* – enghumbleblom, *Hieracium seksj. Sylvatica* – skogsveve, *Hieracium seksj. Vulgata* – beitesveve, *Juniperus communis* – einer, *Leontodon autumnalis* – følblom, *Lotus corniculatus* – tirlitunge, *Luzula multiflora* coll. – eng/seterfrytle, *Luzula spicata* – aksfrytle*, *Melampyrum pratense* – stormarimjelle, *Melica nutans* – hengeaks, *Milium effusum* – myskegress, *Montia fontana* – kildeurt*, *Nardus stricta* – finnskjegg, *Phalaris arundinaceae* – strandrør, *Phegopteris connectilis* – hengeving, *Poa pratensis* ssp. *alpigena* – seterrapp, *Polypodium vulgare* – sisselrot, *Prunus padus* – hegg, *Ranunculus*

acris – engsoleie, *Rhinanthus minor* – småengkall, *Rhodiola rosea* – rosenrot, *Ribes spicatum* – rips, *Rubus saxatilis* – teiebær, *Rumex acetosa* – engsyre, *Saxifraga nivalis* – snøsildre, *Sedum acre* – bitter bergknapp, *Sedum annuum* – småbergknapp, *Silene dioica* – rød jonsokblom, *Solidago virgaurea* – gullris, *Stellaria graminea* – gresstjerneblom, *Trifolium repens* – hvitkløver, *Trollius europaeus* – ballblom, *Vaccinium myrtillus* – blåbær, *Vaccinium vitis-idaea* – tyttebær, *Valeriana sambucifolia* ssp. *sambucifolia* – vendelrot, *Veronica officinalis* – legeveronika*, *Vicia cracca* – fuglevikke, *Viola biflora* – fjellfiol, *Viola canina* ssp. *canina* – engfiol, *Viola tricolor* – stemorsblomst.

Lok. 24. Tromsø: Rebbernesøya: Finnkirka.

Kartblad:	1535 IV (Rebbernesøya).
UTM:	DC 152-154,699-703.
Høyde over havet:	0-20 moh.
Naturtype:	Beitemark/parkbjørkeskog.
Vegetasjonssone:	Nordboreal.
Vegetasjonsseksjon:	Svakt oseanisk.
Undersøkt:	07.09.2008.
Inventert av:	Torbjørn Alm, Unni R. Bjerke Gamst & Anders Often.
Verdi:	C.

Områdebeskrivelse: Finnkirka er en markert klippeformasjon på et nes på sørsiden av Rebbernesøya. Ytterst på neset, i sørøst, er det en nedlagt gård (Trettevollen). Innmarksarealet strekker seg inn mot klippefoten, med en adskilt engteig i vest. Selve Finnkirka har dels bratte bergsider, og dels beitemark.

Naturtype/kulturmarkstype: Brakk slåtteng (på flatene utenfor Finnkirka); beitemark (på Finnkirka).

Kulturspor: Den nedlagte gården har stående bygninger. Nordøst av bergene er det tydelige spor av torvtekt.

Botanisk beskrivelse/vegetasjon: Beitemarkene på Finnkirka er preget av den harde berggrunnen, og temmelig skrinne. Utformingen veksler fra krekling-, skrubber- og finnskjeggei til fukthei.

Engteigen i vest har frodig, urterik vegetasjon dominert av marikåper (*Alchemilla* spp.), hundekjeks (*Anthriscus sylvestris*), mjødurt (*Filipendula ulmaria*) og enghumleblom (*Geum rivale*).

Flora: Artsfattig, og preget av den næringsfattige berggrunnen.

Tilstand: I forfall, særlig engene, som preges av gjengroing på tidligere gjødslet mark.

Bruk: Muligens noe beite; ellers ligger området brakt.

Inngrep: Knappt noen av større betydning. En dårlig vei fører ut til gården.

Vurdering: Området utmerker seg mer ved sin karakteristiske bergformasjon enn ved kulturmark av betydning. Beitemarkene på Finnkirka er ordinnære, og de brakklagte engene utenfor er preget av gjengroing og forfall.

Anmerkning: –

Floraliste, Finnkirka på Rebbeneseøya, Tromsø (* angir herbariebelegg i TROM).

Alchemilla monticola – beitemarikåpe*, *Alchemilla subcrenata* – engmarikåpe, *Allium schoenoprasum* ssp. *sibiricum* – sibirgressløk, *Angelica archangelica* – kvann, *Anthriscus sylvestris* – hundekjeks, *Armeria maritima* – fjærekoll*, *Avenella flexuosa* – smyle, *Bistorta vivipara* – harerug, *Calamagrostis phragmitoides* – skogrørkvein, *Calluna vulgaris* – røsslyng, *Caltha palustris* – soleihov, *Campanula rotundifolia* – blåklokke, *Carex nigra* – slåttestarr, *Carex vaginata* – slirestarr, *Chamerion angustifolium* – geiterams, *Cirsium heterophyllum* – hvitbladtistel, *Cystopteris fragilis* – skjørlok, *Dactylorhiza maculata* – flekkmarihånd, *Deschampsia cespitosa* ssp. *cespitosa* – sølvbunke, *Dryopteris expansa* – sauetelg, *Empetrum nigrum* ssp. *hermaphroditum* – fjellkreking, *Eriophorum vaginatum* – torvull, *Eriophorum latifolium* – breiull, *Euphrasia wettsteinii* – fjelløyentrøst, *Festuca rubra* – rødsvingel, *Filipendula ulmaria* – mjødurt, *Geum rivale* – enghumleblom, *Hieracium* seksj. *Vulgata* – beitesveve, *Juncus filiformis* – trådsiv, *Juncus trifidus* – rabbesiv, *Leymus arenarius* – strandrug, *Luzula spicata* – aksfrytle, *Lycopodium clavatum* – myk kråkefot*, *Nardus stricta* – finnskjegg, *Poa nemoralis* – lundrapp, *Poa pratensis* ssp. *subcaerulea* – smårapp, *Polypodium vulgare* – sisselrot, *Rheum* × *rhobarbarum* – rabarbra, *Rhinanthus minor* – småengkall, *Rubus chamaemorus* – multe, *Rubus idaeus* – bringebær*, *Rumex longifolius* – høymol, *Sagina saginoides* – seterarve, *Salix phylicifolia* – grønnvier, *Solidago virgaurea* – gullris, *Trichophorum cespitosum* ssp. *cespitosum* – bjønnskjegg, *Trientalis europaea* – skogstjerne, *Vicia sepium* – gjerdevikke, *Viola biflora* – fjellfiol.

Lok. 25. Tromsø: Ullsfjorden: ytre Holmbukt

Kartblad: 1533 I (Balsfjord),
1534 II (Ullsfjord).

UTM: DC 500-501,1037-1049.

Høyde over havet: 5-30 moh.

Naturtype: Beitemark.

Vegetasjonssone: Nordboreal.

Vegetasjonsseksjon: Svakt oseanisk.

Undersøkt: 19.08.2008.

Inventert av: Torbjørn Alm & Anders Often.

Verdi: B.

Områdebeskrivelse: Beitemark på en sør- til vestvendt, nokså slakt skrånende teig på østsiden av Sørfjorden.

Naturtype/kulturmarkstype: Naturbeitemark med mange einerklynger og litt skog.

Kulturspor: Det ligger en gård i drift rett nord for denne teigen. Området er godt inngjerdet.

Botanisk beskrivelse/vegetasjon: Beitemark av noe vekslende utforming, fra hei til myr.

Flora: Relativt artsrik, med innslag av noen arter som kan tyde på litt kalk i grunnen.

Tilstand: Området synes å ha vært beitet i lang tid, og er tydelig preget av det.

Bruk: Området brukes trolig som kulturbeite.

Inngrep: En traktorvei.

Vurdering: Variert beitemark i aktiv bruk.

Anmerkning: –

Floraliste, Holmbukt ved Sørfjorden, Tromsø (* angir herbariebelegg i TROM).

Achillea millefolium – ryllik, *Agrostis capillaris* – engkvein, *Alchemilla alpina* – fjellmarikåpe, *Alchemilla filicaulis* – grannmarikåpe*, *Alchemilla wicherurae* – skarmarikåpe, *Alnus incana* – gråor, *Andromeda polifolia* – hvitlyng, *Antennaria dioica* – kattedot, *Anthoxanthum nipponicum* – fjellgulaks, *Avenella flexuosa* – smyle,

Betula pubescens – bjørk, *Bistorta vivipara* – harerug, *Botrychium lunaria* – marinøkkel, *Calluna vulgaris* – røsslyng, *Campanula rotundifolia* – blåkklokke, *Carex capillaris* – hårstarr, *Carex dioica* – tvebustarr, *Carex echinata* – stjernestarr, *Carex flava* – gulstarr, *Carex nigra* – slåttestarr, *Carex vaginata* – slirestarr, *Carum carvi* – karve, *Cerastium fontanum* – vanlig arve, *Chamaepericlymenum suecicum* – skrubbær, *Cirsium heterophyllum* – hvitbladtistel, *Coeloglossum viride* – grønnkurle, *Comarum palustre* – myrhatt, *Deschampsia cespitosa* ssp. *cespitosa* – sølvbunke, *Eleocharis quinqueflora* – nålsivaks, *Empetrum nigrum* ssp. *hermaphroditum* – fjellkrekling*, *Equisetum arvense* ssp. *boreale* – polarsnelle, *Equisetum pratense* – engsnelle, *Eriophorum vaginatum* – torvull, *Euphrasia wettsteinii* – fjelløyentrøst, *Festuca ovina* – sauesvingel, *Festuca rubra* – rødsvingel, *Festuca vivipara* – geitsvingel, *Filipendula ulmaria* – mjødur, *Gentianella aurea* – bleiksøte*, *Geum rivale* – enghumbleblom, *Juncus filiformis* – trådsiv, *Juniperus communis* – einer, *Linnaea borealis* – linnea, *Luzula multiflora* coll. – eng/seterfrytle, *Nardus stricta* – finnskjegg, *Parnassia palustris* – jåblom, *Phegopteris connectilis* – hengeving, *Phleum alpinum* – fjelltimotei, *Pinguicula vulgaris* – tettegress, *Poa pratensis* ssp. *subcaerulea* – smårapp, *Potentilla crantzii* – flekkmure, *Prunus padus* – hegg*, *Pyrola minor* – perlevintergrønn, *Ranunculus acris* – engsoleie, *Rhinanthus minor* – småengcall*, *Rubus idaeus* – bringebær, *Rumex acetosa* – engsyre, *Rumex acetosella* ssp. *acetosella* – småsyre, *Salix hastata* – bleikvier, *Salix myrsinifolia* ssp. *borealis* – setervier, *Salix myrsinites* – myrtevier, *Salix phylicifolia* – grønnvier, *Saussurea alpina* – fjelltistel, *Saxifraga aizoides* – gulsildre, *Selaginella selaginoides* – dvergjamne, *Sorbus aucuparia* – rogn*, *Taraxacum* seksj. *Ruderalia* – ugressløvetann, *Thalictrum alpinum* – fjellfrøstjerne, *Trientalis europaea* – skogstjerne, *Vaccinium myrtillus* – blåbær, *Vaccinium uliginosum* – blokkebær, *Vaccinium vitis-idaea* – tyttebær, *Veronica officinalis* – legeveronika*, *Vicia cracca* – fuglevikke, *Viola biflora* – fjellfiol, *Viola palustris* – myrfiol.

Lok. 26. Tromsø: Ullsfjorden: Mækken

Kartblad:	1534 II (Ullsfjord).
UTM:	DC 506-511, 208-207.
Høyde over havet:	0-20 moh.
Naturtype:	Beitemark/beitet hei.
Vegetasjonssone:	Nordboreal.
Vegetasjonsseksjon:	Svakt oseanisk.
Undersøkt:	19.08.2008.
Inventert av:	Torbjørn Alm & Anders Often.
Verdi:	B.

Områdebeskrivelse: Mækken er en kilometerlang og inntil 20 meter høy løsmasserygg som danner et stort nes ved det trange sundet (Storstraumen) mellom Sørfjorden og Ullsfjorden. Neset går i retning nord-sør, på tvers av de mektige endemorenene som nesten stenger fjorden her. Hele neset er preget av åpne heiflater, med svært spredt tresetting. Den ytre (sørlige) delen er helt skogbar.

Naturtype/kulturmarkstype: Beitet hei.

Kulturspor: En mulig gammetuft nær sørspissen av neset.

Botanisk beskrivelse/vegetasjon: Den dominerende vegetasjonstypen er frisk blåbærhei med innslag av blokkebær (*Vaccinium uliginosum*), fjellkrekling (*Empetrum nigrum* ssp. *hermaphroditum*), engkvein (*Agostis capillaris*), smyle (*Avenella flexuosa*) og einer (*Juniperus communis*).

Flora: Måtelig artsrik. Et mindre parti i bakkene på østsiden er tydelig kalkpåvirket, og har noen mer kravfulle arter.

Tilstand: Området er i relativt god hevd, og blir fortsatt beitet, slik det fremgikk av rikelig sauemøkk ved vårt besøk. Beitetrykket må like fullt være redusert, for det var tette oppslag av bjørkekratt i de noe skjermete bakkene på østsiden av neset.

Bruk: Sauebeite.

Inngrep: Ingen i selve bakken. Det er plantet noen få graner i sørvest.

Vurdering: Stort område/kystlandskap med beitepreget hei av nokså ordinær utforming, men landskapstypen som sådan er i rask tilbakegang på grunn av gjengroing.

Anmerkning: Det var mye fugl i området. Ca. 200 måser holdt til på nestippen. Vi så også storspove og dvergfalk.

Floraliste, Mækken ved Ullsfjorden, Tromsø (* angir herbariebelegg i TROM).

Achillea millefolium – ryllik, *Agrostis capillaris* – engkvein, *Alchemilla alpina* – fjellmarikåpe, *Antennaria dioica* – kattedot, *Anthoxanthum nipponicum* – fjellgulaks, *Arctous alpinus* – rypebær,

Argentina anserina – gåsemure, *Avenella flexuosa* – smyle, *Betula pubescens* – bjørk, *Bistorta vivipara* – harerug, *Calamagrostis neglecta* – smårørkvein, *Calluna vulgaris* – røsslyng, *Caltha palustris* – soleihov, *Campanula rotundifolia* – blåklokke, *Carex brunnescens* – seterrapp, *Carex capillaris* – hårstarr, *Carex glareosa* – grusstarr, *Carex maritima* – buestarr, *Carex nigra* – slåttestarr, *Carex vaginata* – slirestarr, *Cerastium fontanum* – vanlig arve, *Chamaepericlymenum suecicum* – skrubbær, *Chamerion angustifolium* – geiterams, *Chamorchis alpina* – fjellkurl*, *Deschampsia cespitosa* ssp. *cespitosa* – sølvbunke, *Dryopteris expansa* – sauetelg, *Empetrum nigrum* ssp. *hermaphroditum* – fjellkrekling, *Equisetum arvense* ssp. *boreale* – polarsnelle, *Equisetum sylvaticum* – skogsnelle, *Eriophorum angustifolium* – duskmyrull, *Euphrasia wettsteinii* – fjelløyentrøst, *Festuca ovina* – sauesvingel, *Festuca rubra* – rødsvingel, *Festuca vivipara* – geitsvingel, *Filipendula ulmaria* – mjødurt, *Galeopsis tetrahit* – kvassdå, *Gentianella aurea* – bleiksøte, *Gymnocarpium dryopteris* – fugletelg, *Juncus alpinoarticulatus* – skogsiv, *Juncus balticus* – sandsiv, *Juncus gerardii* – saltsiv, *Juniperus communis* – einer, *Leontodon autumnalis* – følblom, *Ligusticum scoticum* – strandkjeks, *Linnaea borealis* – linnea, *Luzula multiflora* coll. – eng/seterfrytle, *Parnassia palustris* – jåblom, *Pinguicula vulgaris* – tettegress, *Poa alpina* var. *alpina* – fjellrapp, *Poa annua* – tunrapp, *Poa pratensis* ssp. *subcaerulea* – smårapp*, *Puccinellia maritima* – fjæresaltgress, *Pyrola minor* – perlevintergrønn, *Ranunculus acris* – engsoleie, *Ranunculus repens* – krypssoleie, *Rumex acetosa* – engsyre, *Rumex acetosella* ssp. *acetosella* – småsyre, *Rumex longifolius* – høymol, *Sagina procumbens* – tunarve, *Salix caprea* ssp. *sphacelata* – silkeselje, *Salix glauca* – sølvvier, *Salix hastata* – bleikvier, *Salix phylicifolia* – grønnvier, *Salix*

reticulata – rynkevier, *Saxifraga aizoides* – gulsildre, *Selaginella selaginoides* – dvergjamne, *Sorbus aucuparia* – rogn, *Stellaria crassifolia* – saftstjerneblom, *Stellaria media* – vassarve, *Taraxacum* seksj. *Ruderalia* – ugressløvetann, *Tofieldia pusilla* – bjønnbrodd, *Trientalis europaea* – skogstjerne, *Triglochin palustris* – myrsauløk, *Vaccinium myrtillus* – blåbær, *Vaccinium uliginosum* – blokkebær, *Vaccinium vitis-idaea* – tyttebær, *Vicia cracca* – fuglevikke, *Viola biflora* – fjellfiol.

KARLSØY

Karlsøy (1086 km²) er en ren øykommune på kysten i Nord-Troms. Den omfatter en rekke store og mindre øyer, i alt ca. 600, inkludert Nord-Kvaløya, Helgøya, Vanna, Karlsøya og Reinøya, samt deler av Ringvassøya og Rebbeneseøya. Opprinnelig har det vært bosetning og gårdsdrift spredt over hele kommunen, men i dag er mange øyer fraflyttet og tungt tilgjengelige. En rekke lokaliteter ble botanisk undersøkt på 1980-tallet, og korte beskrivelser finnes hos Bråthen *et al.* (1996). På Vanna ble kulturlandskap innerst i Skipsfjorden undersøkt av Vange & Alm (2001).

Vi la hovedvekten på Karlsøya, som utmerker seg ved et særlig verdifullt kulturlandskap. Reinøya ble ikke besøkt i denne omgang, men har vært gjenstand for relativt omfattende botaniske undersøkelser på 1990-tallet (se Alm *et al.* 1998, Alm 2000). Her er det verdt å påpeke at et større beitebakkeareal ved Nordeidet viste seg å være svært rikt på beitemarks-sopp, inkludert en rekke sjeldne arter (Ravolainen 2002) – men så langt er kjennskapet til slike sopp i Troms ytterst mangelfullt. De artsrike beitebakkene under Migarkollen nordøst på Reinøya har likeens klare kvaliteter som kulturlandskap (se Alm *et al.* 1998).

Lok. 27. Karlsøy: Ringvassøya: Dåfjordbotn

Kartblad: 1534 I (Reinøya).

UTM: DC 384-391,654-656.

Høyde over havet: 0-5 moh.

Naturtype: Beitet strandeng og hei rundt poll-landskap i elveos.

Vegetasjonssone: Nordboreal.

Vegetasjonsseksjon: Svakt oseanisk.

Undersøkt: 07.09.2008.

Inventert av: Torbjørn Alm, Unni R. Bjerke Gamst & Anders Often.

Verdi: B.

Områdebeskrivelse: Lokaliteten er et poll-landskap rundt utløpet av Dåfjordelva. I elveosen er det et omfattende gruntvannsområde, som i vest danner en stor brakkvannspoll, skilt fra sjøen utenfor av en lav løsmasserygg. Pollen har leirbunn, mens løsmasseryggen dels tar form av et steinra. Den henger sammen med et strandflateareal i vest.

Naturtype/kulturmarkstype: Variert vegetasjon på havstrand og strandnære områder, med strandeng, strandsump, antydninger til tangvoll, eng og hei.

Kulturspor: –

Botanisk beskrivelse/vegetasjon: Strandengene rundt pollen er dominert av rødsvingel (*Festuca rubra*), men har også mye fjæresøte (*Gentianopsis detonsa*). Havstrandsvegetasjonen omfatter også adskillig saltsiv-eng, en pølstarr-pøl, litt fjæresaltgress-eng, noe flerårstangvoll med kvassdå (*Galeopsis tetrahit*), strandkjeks (*Ligusticum scoticum*) og vendelrot (*Valeriana sambucifolia*), og noe fjæresivaks-eng i kanten av pollen.

De strandnære engene er dominert av fuglevikke (*Vicia cracca*), men har innslag av flere arter som peker i retning av tangvoll-påvirkning, som kvassdå (*Galeopsis tetrahit*), strandkjeks (*Ligusticum scoticum*) og norsk sandslirekne (*Polygonum raii* ssp. *norvegicum*).

Mot landsiden overtar krekling-blokkebærhei med noen lave bjørker, mest som enkeltstående trær. Her er det også en strandsump med lave vierkjerr, i form av fukthei rundt en dam med myrhatt (*Comarum palustre*) og bukkeblad (*Menyanthes trifoliata*). Vierkjerrene består av sølvvier (*Salix glauca*), lappvier (*Salix lapponum*) og grønnvier (*Salix phylicifolia*).

Flora: Relativt artsrik, bl.a. med store mengder fjæresøte (*Gentianopsis detonsa*).

Tilstand: I god hevd.

Bruk: Aktivt beite av sau (og gås). Det var mye saue- og gåselort i området.

Inngrep: Ingen av betydning i selve strandområdet.

Vurdering: Beitet strandområde med variert vegetasjon og flora. Området utmerker seg ved å ha uvanlig store mengder fjæresøte (*Gentianopsis detonsa*). De åpne, beitebetingete kreklingheiene langs kysten er en naturtype i tilbakegang.

Anmerkning: Lokaliteten har trolig mye fugl i sesongen.

Floraliste, pollområde ved utløpet av Dåfjordelva på Ringvassøya, Karlsøy (* angir herbariebelegg i TROM).

Achillea millefolium – ryllik, *Agrostis capillaris* – engkvein, *Alchemilla alpina* – fjellmarikåpe, *Allium schoeoprasum* ssp. *sibiricum* – sibirgressløk, *Andromeda polifolia* – hvitlyng, *Angelica archangelica* – kvann, *Argentina anserina* – gåsemure, *Avenella flexuosa* – smyle, *Betula pubescens* – bjørk, *Bistorta vivipara* – harerug, *Calluna vulgaris* – røsslyng, *Carex dioica* – tvebustarr, *Carex limosa* – dystarr, *Carex mackenziei* – pølstarr, *Carex nigra* ssp. *nigra* – slåttestarr, *Carex salina* – fjærestarr, *Chamaepericlymenum suecicum* – skrubbær, *Cochlearia officinalis* – skjorbuksurt, *Comarum palustre* – myrhatt, *Deschampsia cespitosa* ssp. *cespitosa* – sølvbunke, *Eleocharis uniglumis* – fjæresivaks, *Empetrum nigrum* ssp. *hermaphroditum* – fjellkrekling, *Eriophorum angustifolium* – duskmyrull, *Festuca rubra* – rødsvingel, *Festuca vivipara* – geitsvingel, *Galeopsis tetrahit* – kvassdå, *Gentianopsis detonsa* – fjæresøte, *Glaux maritima* – strandkryp, *Juncus balticus* – sandsiv, *Juncus bufonius* ssp. *ranarius* – froksesiv, *Juncus gerardii* – saltsiv, *Ligusticum scoticum* – strandkjeks, *Luzula multiflora* coll. – eng/seterfrytle, *Menyanthes trifoliata* – bukkeblad, *Mertensia maritima* – østersurt, *Parnassia palustris* – jåblom, *Pedicularis palustris* – myrklegg, *Plantago maritima* – strandkjempe, *Polygonum raii* ssp. *norvegicum* – norsk sandslirekne*, *Puccinellia capillaris* – taresaltgress, *Puccinellia maritima* – fjæresaltgress, *Pyrola minor* – perlevintergrønn, *Rhinanthus minor* – småengkall, *Rumex acetosa* – engsyre, *Salix glauca* – sølvvier, *Salix lapponum* – lappvier, *Salix phylicifolia* – grønnvier, *Solidago virgaurea* – gullris, *Sorbus aucuparia* – rogn, *Stellaria crassifolia* – saftstjerneblom, *Trichophorum alpinum* – sveltull, *Triglochin maritima* – fjæresauløk, *Vaccinium myrtillus* – blåbær, *Vaccinium uliginosum* – blokkebær, *Vaccinium vitis-idaea* – tyttebær, *Valeriana sambucifolia* ssp. *sambucifolia* – vendelrot, *Vicia cracca* – fuglevikke.

Lok. 28-30. Karlsøy: Karlsøya

Karlsøya er en relativt liten (8 km²) og lavlendt øy på nordsiden av Reinøya, der Vannundet åpner seg mot Lyngen i øst. Øya har rik berggrunn, med mye dolomitt, noe som gir grunnlag for en artsrik flora. Dette har lokket en rekke botanikere hit, og floraen må regnes som godt kjent.

Benum (1937) presenterte en omfattende oversikt over floraen, senere oppdatert hos Elven (1983). En rekke arter har nordgrense her, dels med nokså isolerte, nordlige utpostforekomster, bl.a. blodmarihånd (*Dactylorhiza incarnata* ssp. *cruenta*), vårmarihånd (*Orchis mascula*) og engstarr (*Carex hostiana*). Vårt feltarbeid ga en ny art i denne gruppen, nemlig loppestarr (*Carex pulicaris*), som tidligere var kjent nord til Tranøy.

Kulturlandskapet på Karlsøya har utvilsomt røtter langt tilbake i tid. Hovedtyngden av bebyggelsen, og de fleste gårdene, er samlet rundt kirkestedet, som ligger omtrent midt på øya, og vender mot sørvest. I dag er bare et fåtall av gårdene i drift, i hovedsak som geitebruk. Geitene står for et omfattende utmarksbeite, som er nokså ujevnt fordelt på øya. Området Veten i vest, og det lavlendte eidet som krysser øya mellom kirkestedet og Draugvika, er hardt beitet, og har av den grunn et friskt kulturlandskap med parkpreget bjørkeskog og åpne beitebakker. Den sørøstlige delen av øya, med naturreservatet på Korsneset, blir ikke beitet på langt nær så hardt, og har heller ikke et så typisk kulturlandskapspreg. Faktisk er beitetrykket her trolig i minste laget, og de artsrike heiene er dels preget av gjengroing med kratt og skog, noe som på sikt kan være en trussel for flere av artsforekomstene, bl.a. marisko (*Cypripedium calceolus*).

Lok. 28. Karlsøy: Karlsøya, beitebakker på og under Vetten

Kartblad:	1635 III (Karlsøya).
UTM:	DC 566-574,670-675.
Høyde over havet:	5-100 m.
Naturtype:	Beitemark.
Vegetasjonssone:	Nordboreal.
Vegetasjonsseksjon:	
Undersøkt:	06.09.2008.
Inventert av:	Torbjørn Alm, Unni R. Bjerke Gamst & Anders Often.
Verdi:	A.

Områdebeskrivelse: Karlsøya er en lavlendt øy, med koller i vest og øst, skilt av et lavt (30 moh.) eid som går tvers over øya ved kirkestedet. Av høyde- dragene er Vetten i vest det høyeste; toppen når 217 moh. De bratte liene langs sørsiden av Vetten, mellom Andersvik i vest og kirkestedet i øst, har pent utformete og tilnærmet skogbare beitebakker på dolomitt fra havnivå opp til ca. 100 moh., hvor bjørkeskogen overtar.

Naturtype/kulturmarkstype: Naturbeitemark, beiteskog og beitet myr.

Kulturspor: Knappt noen av betydning.

Botanisk beskrivelse/vegetasjon: Pent utformete, tilnærmet skogbare beitebakker på dolomittgrunn, i god hevd og med et velholdt beitepreg. Vegetasjonsutformingen bærer preg av berggrunnen, og er dominert av rik heivegetasjon. I de bratteste partiene er det også noen nakne berg.

Flora: Artsrik, og med en rekke kalkkrevende arter.

Tilstand: I god hevd.

Bruk: Geitebeite.

Inngrep: Det er laget en enkel sti eller dugnadsvei fra kirkestedet mot Andersvik. Den utgjør knapt noe inngrep i egentlig forstand.

Vurdering: Pene og artsrike beitebakker på dolomitt, i god hevd.

Anmerkning: –

Floraliste, beitebakker under Vetten på Karlsøya (*angir herbariebelegg i TROM).

Achillea millefolium – ryllik, *Agrostis capillaris* – engkvein, *Agrostis vinealis* – bergkvein, *Ajuga pyramidalis* – jonsokkoll*, *Alchemilla alpina* – fjellmarikåpe, *Alchemilla wichurae* – skarmarikåpe, *Antennaria dioica* – kattedot, *Anthoxanthum nipponicum* – fjellgulaks, *Anthriscus sylvestris* – hundekjeks, *Anthyllis vulneraria* – rundskolm*, *Arabis hirsuta* – bergskrinneblom, *Arctostaphylos uva-ursi* – melbær*, *Arctous alpinus* – rypebær, *Arenaria serpyllifolia* – sandarve*, *Asplenium viride* – grønnburkne, *Avenella flexuosa* – smyle, *Avenula pubescens* – dunhavre, *Betula pubescens* – bjørk, *Bistorta vivipara* – hærerug, *Botrychium lunaria* – marinøkkel, *Calluna vulgaris* – røsslyng, *Campanula rotundifolia* – blåklokke, *Capsella bursa-pastoris* – gjetertaske, *Carex capillaris* – hårstarr, *Carex flava* – gulstarr, *Carex panicea* – kornstarr, *Carex rupestris* – bergstarr, *Carex vaginata* – slirestarr, *Carum carvi* – karve, *Cerastium alpinum* ssp. *lanatum* – ullarve, *Cerastium fontanum* – vanlig arve, *Chamaepericlymenum suecicum* – skrubbbær, *Cirsium heterophyllum* – hvitbladtistel, *Crepis paludosa* – sumphaukeskjegg, *Cystopteris fragilis* – skjørlok, *Dactylis glomerata* – hundegress, *Dactylorhiza fuchsii* – skogmarihånd, *Dactylorhiza lapponica* – lappmarihånd, *Dactylorhiza maculata* – flekkmarihånd, *Deschampsia cespitosa* ssp. *cespitosa* – sølvbunke, *Draba incana* – lodnerubblom, *Dryas octopetala* – reinrose, *Elymus caninus* var. *caninus* – hundekveke, *Empetrum nigrum* ssp. *hermaphroditum* – fjellkrekling, *Epipactis atrorubens* – rødflangre*, *Equisetum pratense* – engsnelle, *Equisetum variegatum* – fjellsnelle, *Erigeron acer* ssp. *acer* – bakkestjerne, *Erigeron borealis* – fjellbakkestjerne, *Euphrasia wettsteinii* – fjelløyentrøst, *Festuca rubra* – rødsvingel, *Festuca vivipara* – geitsvingel, *Filipendula ulmaria* – mjødurt, *Galium boreale* – hvitmaure, *Gentianella aurea* – bleiksøte, *Gentianella campestris* – bakkesøte, *Geranium sylvaticum* – skogstorkenebb, *Geum rivale* – enghumbleblom, *Gymnadenia conopsea* – brudespore, *Hieracium* seksj. *Vulgata* – beitesveve, *Juniperus communis* – einer, *Leontodon autumnalis* – følblom, *Lotus corniculatus* – tirltunge, *Melampyrum pratense* – stormarimjelle, *Melica nutans* – hengeaks, *Orthilia secunda* – nikkevintergrønn, *Parnassia palustris* – jåblom, *Phleum alpinum* – fjelltimotei, *Poa pratensis* ssp. *subcaerulea* – smårapp, *Populus tremula* – asp, *Potentilla crantzii* – flekkmure, *Ranunculus acris* –

engsoleie, *Rhinanthus minor* – småengkall, *Rhodiola rosea* – rosenrot, *Rubus saxatilis* – teiebær, *Rumex acetosa* – engsyre, *Rumex longifolius* – høymol, *Sagina procumbens* – tunarve, *Salix hastata* – bleikvier, *Saxifraga aizoides* – gulsildre, *Saxifraga oppositifolia* – rødsildre, *Sedum acre* – bitter bergknapp, *Selaginella selaginoides* – dvergjamne, *Silene acaulis* – fjellsmelle, *Silene uniflora* – strandsmelle, *Silene vulgaris* – engsmelle, *Solidago virgaurea* – gullris, *Sorbus aucuparia* – rogn, *Taraxacum* gr. *Ruderalia* – ugressløvetann, *Thalictrum alpinum* – fjellfrøstjerne, *Trifolium repens* – hvitkløver, *Trollius europaeus* – ballblom, *Vaccinium myrtillus* – blåbær, *Vaccinium uliginosum* – blokkebær, *Vaccinium vitis-idaea* – tyttebær, *Veronica fruticans* – bergveronika, *Veronica officinalis* – legeveronika, *Vicia cracca* – fuglevikke*, *Viola biflora* – fjellfiol, *Viola canina* ssp. *nemoralis* – lifiol, *Viola riviniana* – skogfiol, *Viola rupestris* ssp. *relicta* – kalkfiol*.

Lok. 29. Karlsøy: Karlsøya, dunhavre-eng på kirkestedet.

Kartblad:	1635 III (Karlsøya).
UTM:	DC 5725-5742,6680-6691.
Høyde over havet:	15-30 m.
Naturtype:	Brakk slåtteng.
Vegetasjonssone:	Nordboreal.
Vegetasjonsseksjon:	
Undersøkt:	06.09.2008.
Inventert av:	Torbjørn Alm, Unni R. Bjerke Gamst & Anders Often.
Verdi:	B.

Områdebeskrivelse: Kirkestedet på Karlsøy ligger i en slak skråning på sørsiden av øya. Bebyggelsen er i hovedsak samlet rundt kaianlegg og kirke, med noen våningshus og fjøs litt i utkanten av disse. I vest, mot Veten, er det et større, "uberørt" areal med eng og hei. Beskrivelsen her gjelder dette området.

Naturtype/kulturmarkstype: Dunhavre-eng.

Kulturspor: Knappt noen av betydning på selve engarealet.

Botanisk beskrivelse/vegetasjon: Stort, åpent og slakt skrånende engareal med noen få, enkeltstående bjørker. Det strekker seg fra en gammel strandterrasse (som dels har frodigere eng) i overkant ned mot en gård i sør. Området er dominert av dunhavre-eng, som dels er urterik. Dunhavre (*Avenula pubescens*) er et fremtredende og karakteristisk artsinnslag. Det er også mye engkvein (*Agrostis capillaris*), hvitmaure (*Galium boreale*) og småengkall (*Rhinanthus minor*), og en rekke kalkkrevende arter og fjellplanter. Flekkvis er det noe fukt i bakken.

Flora: Relativt artsrik. Forekomsten av loppestarr (*Carex pulicaris*) på en nordlig utpost er av særlig interesse; den er tidligere ikke kjent lenger nord enn ved Vågsfjorden (Engelskjøn & Skifte 1995), men forekommer rikelig her.

Tilstand: Området ligger nær gårdene, og har tidligere ganske sikkert vært slått. Innslag av lyng-arter viser at det er en god stund siden.

Bruk: Trolig noe beite av geit, selv om disse tilsynelatende foretrakk å holde seg oppe i bakkene på og under Vetten.

Inngrep: Ingen av betydning.

Vurdering: Pent areal med dunhavre-eng, med en nordlig utpostforekomst av loppestarr. Dunhavre har i Nord-Norge en utbredelse som nokså nøyaktig svarer til de gamle, norrøne bosetningsområdene. Den er nokså vanlig langs kysten av Troms, og har noen få utposter i Finnmark – på Loppa, Sørøya, Ingøya og Magerøya (sml. Alm et al. 2000).

Anmerking: –

Floraliste, dunhavre-eng ved kirkestedet på Karlsøya (* angir herbariebelegg i TROM).

Achillea millefolium – ryllik, *Agrostis capillaris* – engkvein, *Alchemilla alpina* – fjellmarikåpe, *Alchemilla subcrenata* – engmarikåpe, *Alchemilla wichurae* – skarmarikåpe, *Allium schoenoprasum* ssp. *sibiricum* – sibirgressløk, *Alopecurus pratensis* ssp. *pratensis* – engreverumpe, *Anthoxanthum nipponicum* – fjellgulaks, *Arctous alpinus* – rypebær, *Avenella flexuosa* – smyle, *Avenula pubescens* – dunhavre, *Bartsia alpina* – svarttopp, *Betula pubescens* – bjørk, *Bistorta vivipara* – harerug, *Calluna vulgaris* – røsslyng, *Campanula rotundifolia* – blåklokke, *Carex capillaris* – hårstarr, *Carex nigra* ssp. *nigra* – svartstarr, *Carex panicea* – kornstarr, *Carex pulicaris* – loppestarr*, *Carex vaginata* – slirestarr, *Cerastium fontanum* – vanlig arve, *Chamaepericlymenum suecicum* – skrubbær, *Cirsium heterophyllum* – hvitbladtistel, *Comarum palustre* – myrhatt, *Crepis paludosa* – sumphaukeskjegg, *Dactylorhiza maculata* – flekkmarihånd, *Deschampsia cespitosa* ssp. *cespitosa* – sølvbunke, *Empetrum nigrum* ssp. *hermaphroditum* – fjellkrekling, *Equisetum pratense* – engsnelle, *Equisetum variegatum* – fjellsnelle, *Euphrasia wettsteinii* – fjelløyentrøst, *Festuca vivipara* – geitsvingel, *Filipendula ulmaria* – mjødurt, *Galium boreale* – hvitmaure, *Gentianella campestris* – bakkesøte, *Geranium sylvaticum* – skogstorkenebb, *Geum rivale* – enghumleblom, *Juncus trifidus* – rabbesiv, *Leontodon autumnalis* – følblom, *Lotus corniculatus* – tiriltunge, *Luzula multiflora* ssp. *multiflora* – engfrytle, *Melampyrum pratense* – stormarimjelle, *Nardus stricta* – finnskjegg, *Parnassia palustris* – jåblom, *Poa pratensis* ssp. *alpigena* – seterrapp, *Poa pratensis* ssp. *subcaerulea* – smårapp, *Potentilla erecta* – tepperot, *Ranunculus acris* – engsoleie, *Rhinanthus minor* – småengkall, *Rubus saxatilis* – teiebær, *Rumex acetosa* – engsyre,

Salix hastata – bleikvier, *Salix myrsinifolia* ssp. *borealis* – setervier, *Salix myrsinites* – myrtevier, *Saussurea alpina* – fjelltistel, *Selaginella selaginoides* – dvergjamne, *Solidago virgaurea* – gullris, *Sorbus aucuparia* – rogn, *Stellaria media* – vassarve, *Taraxacum* sp. – løvetann, *Thalictrum alpinum* – fjellfrøstjerne, *Tofieldia pusilla* – bjønnbrodd, *Trifolium pratense* – rødkløver, *Trifolium repens* – hvitkløver, *Trollius europaeus* – ballblom, *Vaccinium myrtillus* – blåbær, *Vaccinium uliginosum* – blokkebær, *Vicia cracca* – fuglevikke.

Lok. 30. Karlsøy: Karlsøya, Lågmyra til Sandvika

Kartblad:	1635 III (Karlsøya).
UTM:	DC 589-600,670-674.
Høyde over havet:	0-30 m.
Naturtype:	Beitemark/parkbjørkeskog.
Vegetasjonssone:	Nordboreal.
Vegetasjonsseksjon:	
Undersøkt:	06.09.2008.
Inventert av:	Torbjørn Alm, Unni R. Bjerke Gamst & Anders Often.
Verdi:	A.

Områdebeskrivelse: Lågmyra ligger på nord-siden av det lavlendte eidet som krysser midten av Karlsøya. Øst for dette myrområdet er det tørrere mark, med hardt beitet og for en stor del parkpreget bjørkeskog, med noe vekslende undervegetasjon. Skogen strekker seg østover til sanddynene i Sandvika.

Naturtype/kulturmarkstype: Beitet bjørkeskog.

Kulturspor: Øyas nåværende, naturpregete kirkegård ligger lengst vest i området

Nær Sandvika er det en heller mellom store steinblokker (i posisjon DC 5946,6710).

Botanisk beskrivelse/vegetasjon: Øverst på eidet er det nokså fattig heiskog på kvartære løsmasser, mens det mot Sandvika i nordøst er tynnere løsmasser og mer kalkrik grunn. Dette området utgjør et slakt lavland, og rommer et stort areal med sterkt beitepreget engbjørkeskog. Den er lysåpen, og har et klart parkpreg, selv om trærne er små og nokså kronglete. Området har også innslag av kalkrike heier, små rikmyrdrag, rike kildemyrer og kalkberg.

Flora: Artsrik, med mange kalkkrevende arter, bl.a. med hodestarr (*Carex capitata*) og agnorstarr (*Carex microgloch*).

Tilstand: Beitet bjørkeskog i god hevd.

Bruk: Omfattende beite av geit.

Inngrep: Ingen av betydning. En kjerrevei fører over eidet ned mot Draugvika, og utgjør en populær vandringsrute. Nær sjøen er det en godt etablert bål- og sitteplass.

Vurdering: Parkbjørkeskog og beitemark i uvanlig god hevd, med artsrik, variert og botanisk verdifull undervegetasjon.

Anmerkning: Deler av området er naturreservat.

Floraliste, beitet bjørkeskog i området mellom Lågmyra og Sandvika på Karlsøya (* angir herbariebelegg i TROM).

Achillea millefolium – ryllik, *Agrostis capillaris* – engkvein, *Alchemilla filicaulis* – granmarikåpe, *Alchemilla glomerulans* – kildemarikåpe, *Allium schoeoprasum* ssp. *sibiricum* – sibirgressløk, *Angelica sylvestris* – sløke, *Anthoxanthum nipponicum* – fjellgulaks, *Arctous alpinus* – rypebær, *Asplenium viride* – grønnburkne, *Avenella flexuosa* – smyle, *Avenula pubescens* – dunhavre, *Bartsia alpina* – svarttopp, *Betula nana* – dvergbjørk, *Betula pubescens* – bjørk, *Bistorta vivipara* – harerug, *Calamagrostis phragmitoides* – skogørkvein, *Calluna vulgaris* – røsslyng, *Campanula rotundifolia* – blåklokke, *Carex buxbaumii* – klubbstarr, *Carex capillaris* – hårstarr, *Carex capitata* – hodestarr, *Carex dioica* – tvebustarr, *Carex flava* – gulstarr, *Carex microgloch* – agnorstarr, *Carex nigra* ssp. *nigra* – slåttstarr, *Carex norvegica* – fjellstarr, *Carex panicea* – kornstarr, *Carex rostrata* – flaskestarr, *Carex rupestris* – bergstarr, *Carex serotina* ssp. *serotina* – beitestarr, *Carex vaginata* – slirestarr, *Cerastium fontanum* – vanlig arve, *Cirsium heterophyllum* – hvitbladtistel, *Coeloglossum viride* – grønnkurle, *Crepis paludosa* – sumphaukeskjegg, *Cystopteris montana* – fjell-lok, *Dactylorhiza fuchsii* – skogmarihånd, *Dactylorhiza lapponica* – lappmarihånd, *Dactylorhiza maculata* – flekkmarihånd, *Deschampsia cespitosa* ssp. *cespitosa* – sølvbunke, *Dryas octopetala* – reinrose, *Elymus caninus* var. *caninus* – hundekveke, *Empetrum nigrum* ssp. *hermaphroditum* – fjellkrekling, *Epipactis atrorubens* – rødflangre, *Equisetum pratense* – engsnelle, *Equisetum scirpoides* – dvergsnelle, *Equisetum variegatum* – fjellsnelle, *Eriophorum angustifolium* – duskmyrull, *Eriophorum latifolium* – breiull, *Euphrasia wettsteinii* – fjelløyentrøst, *Festuca rubra* – rødsvingel, *Festuca vivipara* – geitsvingel, *Filipendula ulmaria* – mjødurt, *Galium boreale* – hvitmaure, *Gentianella aurea* – bleiksøte, *Gentianella campestris* – bakkesøte, *Geranium sylvaticum* – skogstorkenebb, *Geum rivale* – enghumleblom, *Gymnadenia conopsea*

– brudespore, *Hieracium* seksj. *Vulgata* – beitesveve, *Juniperus communis* – einer, *Leontodon autumnalis* – følblom, *Leymus arenarius* – strandrug, *Lotus corniculatus* – tiriltunge, *Melampyrum pratense* – stormarimjelle, *Melica nutans* – hengeaks, *Orthilia secunda* – nikkevintergrønn, *Parnassia palustris* – jåblom, *Phleum alpinum* – fjelltimotei, *Platanthera bifolia* – nattfiol, *Poa pratensis* ssp. *subcaerulea* – smårapp, *Populus tremula* – asp, *Potentilla crantzii* – flekkmure, *Ranunculus acris* – engsoleie, *Rhinanthus minor* – småengkall, *Rhodiola rosea* – rosenrot, *Rubus saxatilis* – teiebær, *Rumex acetosa* – engsyre, *Rumex longifolius* – høymol, *Sagina procumbens* – tunarve, *Salix hastata* – bleikvier, *Saxifraga aizoides* – gulsildre, *Saxifraga oppositifolia* – rødsildre, *Sedum acre* – bitter bergknapp, *Selaginella selaginoides* – dvergjamne, *Silene acaulis* – fjellsmelle, *Silene uniflora* – strandsmelle, *Silene vulgaris* – engsmelle, *Solidago virgaurea* – gullris, *Sorbus aucuparia* – rogn, *Taraxacum* gr. *Ruderalia* – ugressløvetann, *Thalictrum alpinum* – fjellfrøstjerne, *Trifolium repens* – hvitkløver, *Trollius europaeus* – ballblom, *Vaccinium myrtillus* – blåbær, *Vaccinium uliginosum* – blokkebær, *Vaccinium vitis-idaea* – tyttebær, *Veronica fruticans* – bergveronika, *Veronica officinalis* – legeveronika, *Vicia cracca* – fuglevikke*, *Viola biflora* – fjellfiol, *Viola canina* ssp. *nemoralis* – lifiol, *Viola riviniana* – skogfiol, *Viola rupestris* ssp. *relicta* – kalkfiol*.

Karlsøya har trolig det fineste kulturlandskapet i Troms. Øya, eller i hvert fall den vestlige delen, bør sees under ett.

STORFJORD KOMMUNE

Storfjord (1543 km²) omfatter et betydelig landareal på begge sider av den innerste delen av Lyngenfjorden. Kommunen er dominert av høye og bratte fjell, og de dyrkbare arealene er for en stor del klemt opp mot fjellføttene, og ellers knyttet til de større dalførene. Terrengformen gir grunnlag for en rekke beitebakker, som nå mange steder er i sterk gjengroing. Vi besøkte én slik lokalitet, på vestsiden av Lyngenfjorden.

Lok. 31. Storfjord: beitebakke nord for Kjeledalen

Kartblad:	1633 IV (Storfjord).
UTM:	DB 5685-5764,8732-8750.
Høyde over havet:	20-100 moh.
Naturtype:	Beitebakker.
Vegetasjonssone:	Nordboreal.
Vegetasjonsseksjon:	Svakt oseanisk.
Undersøkt:	21.08.2008.
Inventert av:	Torbjørn Alm & Anders Often.
Verdi:	B.

Områdebeskrivelse: Lokaliteten omfatter et større areal med beitebakke-preg i lia nord for munningen av Kjeledalen, på vestsiden av Storfjorden. Her er det måtelig bratte, øst- til sørøstvendte bakker opp til ca. 80 moh., før fjellsiden skyter i været mot Kvalnesfjellet. På en terrasse i sørvest er det noe eng og gammel innmark, ellers er hele lia ovenfor gårdene sterkt preget av beite.

Naturtype/kulturmarkstype: Beitebakker på kalkfattig grunn.

Engteigen på terrassen i sørvest har fattig eng dominert av engkvein (*Agrostis capillaris*) og sølvbunke (*Deschampsia cespitosa*), med innslag av ryllik (*Achillea millefolium*), småengkall (*Rhinanthus minor*) og hvitkløver (*Trifolium repens*). Dette delarealet

har vært inngjerdet, og er ganske sikkert blitt slått.

Kulturspor: Noen gamle og nå brakklagte engteiger på en avsats oppe i lia, hvor det også er tufter etter sommerfjøs e.l.

Botanisk beskrivelse/vegetasjon: Det aller meste av arealet har heipreget vegetasjon, med fjellkrekling (*Empetrum nigrum* ssp. *hermaphroditum*), blokkebær (*Vaccinium uliginosum*) og skrubbær (*Chamaepericlymenum suecicum*) som dominerende arter.

Flora: Relativt artsrik, med noen artsforekomster av interesse, bl.a. myskemaure (*Galium triflorum*) oppunder bergene i overkant. Av typiske beiteindikatorer opptrer bl.a. snøsøte (*Gentiana nivalis*), bleiksøte (*Gentianella aurea*) og bakkesøte (*Gentianella campestris*).

Tilstand: Fortsatt sterkt beitepreget.

Bruk: Aktivt beite. Gården nedenfor er i drift, og har både kyr, sauer og geiter.

Inngrep: Knappt noen av betydning. En høyspentlinje krysser området.

Vurdering: Stort beitebakkeareal på nokså næringsfattig grunn, med typisk vegetasjon og flora. Det rommer knapt noen store botaniske verdier, men har en viss interesse i form av kontinuitet i driften – og i forekomsten av myskemaure, som er regionalt sjelden.

Anmerkning: –

Floraliste, beitebakker nord for Kjeledalen, Storfjord (* angir herbariebelegg i TROM).

Achillea millefolium – ryllik, *Achillea ptarmica* – nyseryllik, *Agrostis capillaris* – engkvein, *Agrostis mertensii* – fjellkvein, *Alchemilla wichurae* – skarmarikåpe, *Allium oleraceum* – vill-løk, *Alnus incana* – gråor, *Angelica sylvestris* – sløke, *Antennaria dioica* – kattefot, *Anthoxanthum nipponicum* – fjellgulaks, *Athyrium distentifolium* – fjellburkne, *Avenella flexuosa* – smyle, *Betula pubescens* – bjørk, *Bistorta vivipara* – harerug, *Calamagrostis neglecta* – smårørkvein, *Calamagrostis phragmitoides* – skogrørkvein, *Campanula rotundifolia* – blåklokke, *Carex atrata* – svartstarr, *Carex brunnescens* – seterstarr, *Carex buxbaumii* – klubbstarr, *Carex capillaris* – hårstarr, *Carex flava* – gulstarr, *Carex limosa* – dystarr, *Carex nigra* ssp. *nigra* – slåttstarr, *Carex norvegica* – fjellstarr, *Carex pallescens* – bleikstarr, *Carex vaginata* – slirestarr, *Cerastium fontanum* – vanlig arve, *Chamaepericlymenum suecicum* – skrubbær,

Chamerion angustifolium – geiterams, *Circaea alpina* – trollurt, *Cirsium heterophyllum* – hvitbladtistel, *Comarum palustre* – myrhatt, *Cystopteris fragilis* – skjørlok, *Deschampsia cespitosa* ssp. *cespitosa* – sølvbunke, *Dryopteris expansa* – sauetelg, *Elymus caninus* var. *caninus* – hundekveke, *Empetrum nigrum* ssp. *hermaphroditum* – fjellkrekling, *Epilobium collinum* – bergmjølke, *Epilobium montanum* – krattmjølke, *Equisetum sylvaticum* – skogsnelle, *Eriophorum angustifolium* – duskmyrull, *Euphrasia wettsteinii* – fjelløyentrøst, *Festuca ovina* – sauesvingel, *Festuca rubra* – rødsvingel, *Festuca vivipara* – geitsvingel, *Fragaria vesca* – markjordbær, *Galeopsis bifida* – vrangdå, *Galium palustre* – myrmaure, *Galium triflorum* – myskemaure, *Gentiana nivalis* – snøsøte, *Gentianella aurea* – bleiksøte, *Gentianella campestris* – bakkesøte, *Geranium sylvaticum* – skogstorkenebb, *Gymnocarpium dryopteris* – fugletelg, *Hieracium* seksj. *Prenanthes* – salatsveve, *Hieracium* seksj. *Vulgata* – beitesveve, *Juncus alpinoarticulatus* – skogsiv, *Juncus bufonius* ssp. *bufonius* – paddesiv, *Juncus filiformis* – trådsiv, *Juniperus communis* – einer, *Leontodon autumnalis* – følblom, *Linnaea borealis* – linnea, *Luzula multiflora* coll. – eng/seterfrytle, *Luzula pilosa* – hårfrytle, *Lycopodium annotinum* ssp. *annotinum* – stri kråkefot, *Lycopodium clavatum* – myk kråkefot, *Melica nutans* – hengeaks, *Nardus stricta* – finnskjegg, *Oxyria digyna* – fjellsyre, *Phegopteris connectilis* – hengeving, *Pinguicula vulgaris* – tettegress, *Poa alpina* var. *alpina* – fjellrapp, *Poa annua* – tunrapp, *Poa pratensis* ssp. *alpigena* – seterrapp, *Polypodium vulgare* – sisselrot, *Potentilla crantzii* – flekkmure, *Prunus padus* – hegg, *Pyrola norvegica* – norsk vintergrønn, *Ranunculus acris* – engsoleie, *Ranunculus repens* – krypssoleie, *Rhinanthus minor* – småengkall, *Rhodiola rosea* – rosenrot, *Rubus idaeus* – bringebær, *Rubus saxatilis* – teiebær, *Rumex acetosa* – engsyre, *Rumex acetosella* ssp. *acetosella* – småsyre, *Rumex longifolius* – høymol, *Sagina procumbens* – tunarve, *Salix hastata* – bleikvier, *Salix myrsinifolia* ssp. *borealis* – setervier, *Salix phylicifolia* – grønnvier, *Saussurea alpina* – fjelltistel, *Saxifraga aizoides* – gulsildre, *Saxifraga foliosa* – grynsildre, *Saxifraga nivalis* – snøsildre, *Saxifraga oppositifolia* – rødsildre, *Saxifraga stellaris* – stjernesildre, *Selaginella selaginoides* – dvergjamne, *Silene dioica* – rød jonsokblom, *Solidago virgaurea* – gullris, *Stellaria borealis* – fjellstjerneblom, *Stellaria graminea* – gresstjerneblom, *Stellaria media* – vassarve, *Stellaria nemorum* – skogstjerneblom, *Taraxacum* seksj. *Borealia* – hornløvetann, *Taraxacum* seksj. *Ruderalia*

– ugressløvetann, *Trientalis europaea* – skogstjerne, *Trifolium repens* – hvitkløver, *Trollius europaeus* – ballblom, *Urtica dioica* ssp. *sondenii* – linesle, *Vaccinium myrtillus* – blåbær, *Vaccinium uliginosum* – blokkebær, *Vaccinium vitis-idaea* – tyttebær, *Valeriana sambucifolia* ssp. *sambucifolia* – vendelrot, *Veronica officinalis* – legeveronika, *Viola biflora* – fjellfiol, *Viola canina* ssp. *nemorialis* – lifiol, *Viola palustris* – myrfiol.

LYNGEN KOMMUNE

Lyngen (813 km²) omfatter landet på vestsiden av den midtre og nordlige delen av Lyngenfjorden. Lyngs-alpene, med topper opp i 1833 moh. (Jiehkkevárri), utgjør et dominerende innslag i landskapet. Kommunen har imidlertid også noen slakere lavlandsarealet, på halvøya utenfor Polleidet, rundt Lyngseidet, og derfra nordover mot Koppangen. Vi besøkte områdene langs hovedveien, med en avstikker ut til Koppangen.

I likhet med nabokommunen i sør, har Lyngen en rekke beitebakker, men den ene vi undersøkte, var ikke av noen større botanisk interesse.

Lok. 32. Lyngen: beitebakke nord for Pollelva

Kartblad: 1633 IV (Storfjord).

UTM: DC 674-677,670-673.

Høyde over havet: 80-150 moh.

Naturtype: Beitebakke.

Vegetasjonssone: Nordboreal.

Vegetasjonsseksjon: Svakt oseanisk.

Undersøkt: 21.08.2008.

Inventert av: Torbjørn Alm & Anders Often.

Verdi: B.

Områdebeskrivelse: Stort område med østvendte beitebakker nord for Pollelva på vestsiden av Lyngen. De dekker skredmark under stupene ved foten av Istind.

Naturtype/kulturmarkstype: Beitebakker.

Kulturspor: –

Botanisk beskrivelse/vegetasjon: Beitebakker med lyngheipreg på næringsfattig berggrunn. De dominerende artene er fjellkrekling (*Empetrum nigrum* ssp. *hermaphroditum*), blokkebær (*Vaccinium uliginosum*) og tyttebær (*Vaccinium vitis-idaea*). Inni-mellom er det litt gråor (*Alnus incana*) og bringebær

(*Rubus idaeus*). Mellom de åpne bakkene er det store gråor-bestander.

Mot fjellfoten og oppover i lia er det mer gressrik vegetasjon med mye engkvein (*Agrostis capillaris*), sølvbunke (*Deschampsia cespitosa*) og smårapp (*Poa pratensis* ssp. *subcaerulea*).

Flora: Temmelig artsfattig.

Tilstand: I gjengroing.

Bruk: Noe sauebeite (også ved besøket), men opplagt mindre enn før.

Inngrep: Det er et grustak nedenfor beitebakkene.

Vurdering: Beitebakke i raskt forfall som følge av begynnende gjengroing. Den har uansett ikke rommet noen større botaniske verdier.

Anmerkning: Et tilsvarende område ble observert lenger nord, under Oksen.

KÅFJORD KOMMUNE

Kåfjord (991 km²) er en fjellrik kommune på østsiden av Lyngenfjorden. De viktigste bosetningene er knyttet til de større dalførene: Manndalen/Olmmaivággi, Kåfjorddalen og Olderdalen, men kommunen har også mange, spredte enkeltgårder langs sjøkanten. Vi så ikke kulturlandskap av større interesse langs hovedveien gjennom kommunen, mens sideveiene inn i Manndalen/Olmmaivággi og Kåfjorddalen ga bedre utbytte. Tre lokaliteter i disse områdene er beskrevet under. I tillegg kunne kanskje beitebakkene i fjellsiden ovenfor Olderdalen være verdt et besøk.

Lok. 33. Kåfjord: Manndalen/Olmmaivággi: Ruovdašsæter

Kartblad: 1633 I (Manndalen).

UTM: DC 83,01.

Høyde over havet: 120-200 moh.

Naturtype: Beitemark.

Vegetasjonssone: Nordboreal.

Vegetasjonsseksjon: Svakt oseanisk.

Undersøkt: 20.08.2008.

Inventert av: Torbjørn Alm & Anders Often.

Verdi: B.

Områdebeskrivelse: Ruovdašsæter er et felles seterområde dypt inne i Manndalen/Olmmaivággi, der sidedalen Ápmelašvággi kommer inn fra øst. Setrene er geitebruk. Omfattende beite setter tydelig preg på liene på begge sider av dalen, og da i form av åpne beitebakker og fravær av skog.

Naturtype/kulturmarkstype: Beitebakker (og setervoller).

Kulturspor: En rekke seterbuer m.v., både gamle og nye.

Botanisk beskrivelse/vegetasjon: Topografisk variert område med flate, dels noe fuktige engflater og noe myr på løsmasseterrasser i dalbunnen, og

slake til nokså bratte lier omkring. Området har også noen små bekkedrag og kildefremspring.

Hele landskapet er åpent og sterkt beitepreget, med beitebakkepreg i liene. Vegetasjonen er frisk gresshei dominert av fjellgulaks (*Anthoxanthum nipponicum*) og sauesvingel (*Festuca ovina*). Videre inngår engkvein (*Agrostis capillaris*), smårapp (*Poa pratensis* ssp. *subcaerulea*) og noe lyng, mest fjellkrekling (*Empetrum nigrum* ssp. *hermaphroditum*), blåbær (*Vaccinium myrtillus*) og tyttebær (*Vaccinium vitis-idaea*). Den berglente ryggen sør for og langsetter Ápmelašjohka har lynghei dominert av de samme lyngartene. Her er det også noen spredte bjørketrær. Lia sør for elva har også en del åpen mark som følge av et stort jordskred.

Engene i dalbunnen har et klart setervollpreg, med sterkt kulturpåvirket eng med rikelig tunrapp (*Poa annua*) og tunbalderbrå (*Lepidotheca suaveolens*).

Flora: Relativt artsrik, men uten sjeldne arter. Av typiske beiteindikatorer registrerte vi bare marinøkkel (*Botrychium lunaria*) oppe i beitebakkene. Nær elva i dalbunnen er det også en liten forekomst av bakkesøte (*Gentianella campestris*). Særlig i øst-helningene på vestsiden av dalen er det også mange fjellplanter.

Tilstand: I god hevd og aktiv bruk.

Bruk: Omfattende beite, mest av geit. Hardt beite fremgår bl.a. av at det er svært lite einer i området, og bare i form av små skudd og flate busker.

Inngrep: Ingen av betydning.

Vurdering: Samisk seterlandskap med klare botaniske kvaliteter i form av setervoller og beitebakker i god hevd. Det store arealet og fraværet av inngrep trekker opp.

Anmerkning: Denne lokaliteten er prioritert høyt også ved tidligere registreringer i Troms.

Floraliste, beitemark ved Ruovdašseter i Manndalen/Olmmaivággi i Kåfjord (* angir herbariebelegg i TROM).

Achillea millefolium – ryllik, *Agrostis capillaris* – engkvein, *Agrostis mertensii* – fjellkvein, *Alchemilla alpina* – fjellmarikåpe, *Alchemilla murbeckiana* – nyremarikåpe*, *Alchemilla wichurae* – skarmarikåpe*, *Antennaria dioica* – kattfot, *Anthoxanthum nipponicum* – fjellgulaks*, *Anthriscus sylvestris* – hundekjeks, *Arabis alpina* – fjellskrinneblom, *Asplenium viride* –

grønnburkne, *Astragalus alpinus* – setermjelt, *Avenella flexuosa* – smyle*, *Bartsia alpina* – svarttopp, *Betula pubescens* – bjørk, *Bistorta vivipara* – harerug, *Botrychium lunaria* – marinøkkel*, *Calamagrostis neglecta* – smårørkvein, *Campanula rotundifolia* – blåklokke, *Capsella bursa-pastoris* – gjetertaske, *Carex brunnescens* – seterstarr, *Carex canescens* – gråstarr, *Carex capillaris* – hårstarr, *Carex norvegica* – fjellstarr, *Carex rupestris* – bergstarr, *Carex vaginata* – slirestarr, *Carum carvi* – karve, *Cerastium alpinum* ssp. *glabratum* – snauarve, *Cerastium alpinum* ssp. *lanatum* – ullarve, *Cerastium cerastoides* – brearve, *Cerastium fontanum* – vanlig arve, *Chamaepericlymenum suecicum* – skrubbær, *Chamerion angustifolium* – geiterams, *Cirsium heterophyllum* – hvitbladistel, *Coeloglossum viride* – grønnkurle, *Comarum palustre* – myrhatt, *Cystopteris fragilis* – skjørlok, *Deschampsia cespitosa* ssp. *cespitosa* – sølvbunke, *Diapensia lapponica* – fjellpyrd, *Dryas octopetala* – reinrose, *Dryopteris expansa* – sauetelg, *Empetrum nigrum* ssp. *hermaphroditum* – fjellkrekling, *Epilobium alsinifolium* – kildemjølke, *Epilobium hornemannii* – setermjølke, *Epilobium lactiflorum* – hvitmjølke, *Equisetum arvense* ssp. *arvense* – åkersnelle, *Equisetum arvense* ssp. *boreale* – polarsnelle, *Equisetum pratense* – engsnelle, *Equisetum scirpoides* – dvergsnelle, *Equisetum variegatum* – fjellsnelle, *Erigeron borealis* – fjellbakkestjerne, *Eriophorum scheuchzeri* – snøull, *Euphrasia wettsteinii* – fjelløyentrøst, *Festuca ovina* – sauesvingel*, *Festuca rubra* – rødsvingel, *Festuca vivipara* – geitsvingel, *Filipendula ulmaria* – mjødurt, *Gentianella campestris* – bakkesøte*, *Geranium sylvaticum* – skogstorkenebb, *Geum rivale* – enghumleblom, *Gymnocarpium dryopteris* – fugletelg, *Hieracium* seksj. *Vulgata* – beitesveve, *Huperzia selago* – lusegress, *Juncus trifidus* – rabbesiv, *Juncus triglumis* – trillingsiv, *Juniperus communis* – einer, *Leontodon autumnalis* – følblom, *Lepidotheca suaveolens* – tunbalderbrå*, *Linnaea borealis* – linnea, *Luzula multiflora* coll. – eng/seterfrytle, *Luzula spicata* – aksfrytle, *Lycopodium annotinum* ssp. *alpestre* – heikråkefot, *Melampyrum pratense* – stormarimjelle, *Melampyrum sylvaticum* – skogmarimjelle, *Melica nutans* – hengeaks*, *Montia fontana* – kildeurt, *Omalotheca supina* – dverggråurt, *Orthilia secunda* – nikkevintergrønn, *Oxyria digyna* – fjellsyre, *Parnassia palustris* – jåblom, *Phegopteris connectilis* – hengeving, *Phleum alpinum* – fjelltimotei, *Pinguicula vulgaris* – tettegress, *Plantago major* – groblad, *Poa alpina* var. *alpina* – fjellrapp, *Poa annua* – tunrapp*, *Poa glauca* – blårapp, *Poa pratensis* ssp. *alpigena* – seterrapp, *Poa*

pratensis ssp. *subcaerulea* – smårapp*, *Poa trivialis* – markrapp*, *Polygonum aviculare* – tungress*, *Potentilla crantzii* – flekkmure, *Pyrola minor* – perlevintergrønn, *Pyrola norvegica* – norsk vintergrønn, *Ranunculus acris* – engsoleie, *Ranunculus repens* – krypssoleie, *Rhinanthus minor* – småengkall, *Rubus idaeus* – bringebær, *Rubus saxatilis* – teiebær, *Rumex acetosa* – engsyre, *Rumex acetosella* ssp. *acetosella* – småsyre, *Rumex longifolius* – høymol, *Sagina saginoides* – seterarve, *Salix myrsinifolia* ssp. *borealis* – setervier, *Saussurea alpina* – fjelltistel, *Saxifraga aizoides* – gulsildre, *Saxifraga nivalis* – snøsildre, *Saxifraga oppositifolia* – rødsildre, *Saxifraga stellaris* – stjernesildre, *Selaginella selaginoides* – dvergjamne, *Silene acaulis* – fjellsmelle, *Solidago virgaurea* – gullris, *Sorbus aucuparia* – rogn*, *Stellaria media* – vassarve, *Stellaria nemorum* – skogstjerneblom, *Taraxacum* seksj. *Borealia* – hornløvetann, *Taraxacum* seksj. *Ruderalia* – ugressløvetann, *Thalictrum alpinum* – fjellfrøstjerne, *Tofieldia borealis* – bjønnbrodd, *Trientalis europaea* – skogstjerne, *Trifolium repens* – hvitkløver, *Trollius europaeus* – ballblom, *Tussilago farfara* – hestehov, *Urtica dioica* ssp. *dioica* – stornesle, *Urtica dioica* ssp. *sondenii* – linesle, *Vaccinium myrtillus* – blåbær, *Vaccinium vitis-idaea* – tyttebær, *Valeriana sambucifolia* ssp. *sambucifolia* – vendelrot, *Veronica alpina* – fjellveronika, *Veronica serpyllifolia* ssp. *serpyllifolia* – snauveronika, *Viola biflora* – fjellfiol.

Lok. 34. Kåfjord: Manndalen: beitebakke ved Kjerringdalen.

Kartblad:	1633 I (Manndalen).
UTM:	DC 802-804,096-100.
Høyde over havet:	80-160 moh.
Naturtype:	Beitebakke.
Vegetasjonssone:	Nordboreal.
Vegetasjonsseksjon:	
Undersøkt:	20.08.2008.
Inventert av:	Torbjørn Alm & Anders Often.
Verdi:	B.

Områdebeskrivelse: Kjerringdalen er en hengende sidedal til Manndalen, og munner ut i denne ca. 6 km fra fjorden. I liene på begge sider av elva er det store, østvendte beitebakker. Til sammen utgjør de et av de mest fremtredende landskapselementene i Manndalen.

Vi undersøkte bare området nord for elva. Beitebakken sør for elva er tilsynelatende gressdominert, mens utformingen på nordsiden er tørrere og mer gress- og heipregget. I nedre del er området nærmest elva et unntak. Det er fuktigere, og har nå lave orekratt (gjenoppslag etter sykdomsangrep).

Naturtype/kulturmarkstype: Beitebakke.

Kulturspor: Knappt noen av betydning i selve bakken.

Botanisk beskrivelse/vegetasjon: Bratt beitebakke av noe vekslende utforming, med typiske einerklynger og mager eng/heivegetasjon med fjellmarikåpe (*Alchemilla alpina*), smyle (*Avenella flexuosa*) og fjellgulaks (*Anthoxanthum nipponicum*). I den øvre delen er bakken dels mer rent gressdominert, med mye engkvein (*Agrostis capillaris*), sølvbunke (*Deschampsia cespitosa* ssp. *cespitosa*) og rødsvingel (*Festuca rubra*).

Flora: Middels artsrik.

Tilstand: I god hevd.

Bruk: Aktivt beite. Det gikk flere sauer i lia. Flere av gårdene i den tilgrensende delen av Manndalen er i

drift. En engteig ved foten av bakken var slått ved besøket (og høyet brukt til produksjon av rundballer).

Inngrep: Det går en gårdsvei inn til elva. Ved veienden er det et grustak og et vanninntak. Ingen av dem berører beitebakken.

Vurdering: Stort beitebakke-areal på begge sider av elva fra Kjerringdalen, i god hevd, men uten noen store botaniske verdier.

Anmerkning: –

Floraliste, beitebakke ved Kjerringdalen, Kåfjord (* angir herbariebelegg i TROM).

Agrostis capillaris – engkvein, *Alchemilla alpina* – fjellmarikåpe, *Alchemilla wichurae* – skarmarikåpe, *Alnus incana* – gråor, *Anthoxanthum nipponicum* – fjellgulaks, *Avenella flexuosa* – smyle, *Betula pubescens* – bjørk, *Bistorta vivipara* – harerug, *Campanula rotundifolia* – blåkklokke, *Carex norvegica* – fjellstarr, *Carex vaginata* – slirestarr, *Carum carvi* – karve, *Cerastium fontanum* – vanlig arve, *Cirsium heterophyllum* – hvitbladtistel, *Crepis paludosa* – sumphaukeskjegg, *Deschampsia cespitosa* ssp. *cespitosa* – sølvbunke, *Dryopteris expansa* – sauetelg, *Empetrum nigrum* ssp. *hermaphroditum* – fjellkrekling, *Equisetum pratense* – engsnelle, *Festuca ovina* – sauesvingel, *Festuca rubra* – rødsvingel, *Festuca vivipara* – geitsvingel, *Filipendula ulmaria* – mjødurt, *Geranium sylvaticum* – skogstorkenebb, *Geum rivale* – enghumleblom, *Gymnocarpium dryopteris* – fugletelg, *Hieracium* seksj. *Vulgata* – beitesveve, *Juniperus communis* – einer, *Linnaea borealis* – linnea, *Luzula multiflora* coll. – eng/seterfrytle, *Luzula pilosa* – hårfrytle, *Luzula spicata* – aksfrytle, *Phalaris arundinacea* – strandrør*, *Phegopteris connectilis* – hengeving, *Phleum alpinum* – fjelltimotei, *Poa alpina* var. *alpina* – fjellrapp, *Poa pratensis* ssp. *subcaerulea* – smårapp, *Potentilla crantzii* – flekkmure, *Pyrola minor* – perlevintergrønn, *Ranunculus acris* – engsoleie, *Ranunculus acris* – engsoleie, *Rhinanthus minor* – småengkall, *Rubus idaeus* – bringebær, *Rumex acetosa* – engsyre, *Salix caprea* ssp. *sphacelata* – silkeselje, *Selaginella selaginoides* – dvergjamne, *Solidago virgaurea* – gullris, *Sorbus aucuparia* – rogn, *Stellaria borealis* – fjellstjerneblom, *Stellaria graminea* – gresstjerneblom, *Stellaria nemorum* – skogstjerneblom, *Taraxacum* seksj. *Ruderalia* – ugressløvetann, *Thalictrum alpinum* – fjellfrøstjerne, *Trientalis europaea* – skogstjerne, *Trifolium repens* – hvitkløver, *Vaccinium myrtillus* – blåbær, *Vaccinium vitis-idaea* – tyttebær, *Viola biflora* – fjellfiol, *Viola canina* ssp. *nemoralis* – lifiol.

Lok. 35. Kåfjord: beitebakke sørøst av Skogheim

Kartblad: 1633 I (Manndalen).

UTM: DC 977-982,045-048.

Høyde over havet: 80-120 moh.

Naturtype: Beitebakke.

Vegetasjonssone: Nordboreal.

Vegetasjonsseksjon: Svakt oseanisk.

Undersøkt: 20.08.2008.

Inventert av: Torbjørn Alm & Anders Often.

Verdi: C.

Områdebeskrivelse: Lokaliteten er en bratt, vestvendt beitebakke sørøst av gården Skogheim, ved enden av den ordinære kjøreveien inn gjennom Kåfjorddalen (den fortsetter som kjerrevei inn mot gruvene i Ankerlia). Bakken er svært steinete, med flere svære blokker, men har ellers et vanlig beitebakkepreg. Foran foten av den egentlige beitebakken har det flate terrenget i dalbunnen likeens tydelig beitepreg, men med mer engpreget vegetasjon.

Naturtype/kulturmarkstype: Beitebakke.

Kulturspor: –

Botanisk beskrivelse/vegetasjon:

Flora: Relativt artsrik, med noen uvanlige innslag: bergfrue (*Saxifraga cotyledon* – på blokk i beitebakken), fjellkveke (*Elymus kronokensis*) og hengepiggefrø (*Lappula deflexa*).

Tilstand: I god hevd.

Bruk: Aktivt beite, tilsynelatende mest av sau.

Inngrep: Ingen av betydning.

Vurdering: Pent utformet, men uvanlig steinete beitebakke med artsrik flora og noen artsforekomster av interesse.

Anmerkning: –

Floraliste, beitebakke sørøst av Skogheim i Kåfjorddalen, Kåfjord (* angir herbariebelegg i TROM).

Achillea millefolium – ryllik, *Agrostis capillaris* – engkvein, *Alchemilla wichurae* – skarmarikåpe, *Alnus incana* – gråor, *Antennaria dioica* – kattefot, *Anthoxanthum nipponicum* – fjellgulaks, *Betula pubescens* – bjørk, *Bistorta vivipara* – harerug, *Botrychium lunaria* – marinøkkel, *Campanula rotundifolia* – blåklokke, *Carex buxbaumii* – klubbstarr, *Carex capillaris* – hårstarr, *Carex capitata* – hodestarr, *Carex vaginata* – slirestarr, *Cerastium alpinum* ssp. *lanatum* – ullarve, *Cerastium fontanum* – vanlig arve, *Cystopteris fragilis* – skjørlok, *Deschampsia cespitosa* ssp. *cespitosa* – sølvbunke, *Draba glabella* – skredrublom, *Draba norvegica* – berg-rublom*, *Elymus caninus* var. *caninus* – hundekveke, *Elymus kronokensis* – fjellkveke*, *Empetrum nigrum* ssp. *hermaphroditum* – fjellkrekling, *Equisetum pratense* – engsnelle, *Equisetum scirpoides* – dvergsnelle, *Erigeron acer* ssp. *acer* – bakkestjerne, *Erigeron borealis* – fjellbakkestjerne*, *Festuca ovina* – sauesvingel, *Festuca rubra* – rødsvingel, *Fragaria vesca* – markjordbær, *Galeopsis bifida* – vrangdå, *Gentiana nivalis* – snøsøte, *Gentianella aurea* – bleiksøte, *Gentianella campestris* – bakkesøte*, *Geranium sylvaticum* – skogstorkenebb, *Hieracium* seksj. *Vulgata* – beitesveve, *Juncus trifidus* – rabbesiv, *Juniperus communis* – einer, *Lappula deflexa* – hengepiggrfrø*, *Linnaea borealis* – linnea, *Luzula pilosa* – hårfrytle, *Melica nutans* – hengeaks, *Poa glauca* – blårapp, *Poa nemoralis* – lundrapp, *Poa pratensis* ssp. *subcaerulea* – smårapp, *Polypodium vulgare* – sisselrot, *Populus tremula* – asp, *Potentilla crantzii* – flekkmure, *Pyrola minor* – perlevintergrønn, *Ranunculus acris* – engsoleie, *Rubus idaeus* – bringebær, *Rumex acetosa* – engsyre, *Rumex acetosella* ssp. *acetosella* – småsyre, *Salix caprea* ssp. *caprea* – selje, *Saxifraga cotyledon* – bergfrue*, *Saxifraga nivalis* – snøsildre, *Sedum annuum* – småbergknapp, *Solidago virgaurea* – gullris, *Stellaria borealis* – fjellstjerneblom, *Stellaria graminea* – gresstjerneblom*, *Stellaria nemorum* – skogstjerneblom, *Trichophorum alpinum* – sveltull, *Trientalis europaea* – skogstjerne, *Trifolium repens* – hvitkløver, *Urtica dioica* ssp. *dioica* – stornesle, *Vaccinium vitis-idaea* – tyttebær, *Vicia cracca* – fuglevikke, *Viola biflora* – fjellfiol, *Viola canina* ssp. *nemoralis* – lifiol, *Woodsia ilvensis* – lodnebreagne*.

SKJERVØY KOMMUNE

Skjervøy (473 km²) er etter flere grensereguleringer blitt en ren øykommune. Den omfatter flere store øyer: norddelen av Uløya, Kågen, Arnøya og Laukøya, og noen mindre øyer som Vorterøya og Skjervøya.

Bråthen *et al.* (1996) beskrev én lokalitet i kommunen. Vi besøkte bare sørdelen av Kågen, uten å finne lokaliteter av interesse. Arnøya har imidlertid vært undersøkt av flere botanikere i de senere år, og én av oss (T. Alm) har vært innom samtlige veitilgjengelige områder. Bortsett fra noen beitebakker under fjellene ved Akkarfjorden og videre vestover, er det knapt noen større botaniske verdier knyttet til de kulturlandskapene vi har sett. Nordvest på øya har Bankekeila i og for seg et pent kulturlandskap på kalkrik grunn, mest i form av beitemark, mens det tidligere innmarksarealet har tuete sølvbunke-eng (Alm 2006).

NORDREISA KOMMUNE

Nordreisa (3437 km²) omfatter et betydelig landareal ved den nordøstlige delen av Lyngenfjorden, rundt Reisafjorden og Reisadalen. Her finnes et stort og uoversiktlig antall gårder og bosetninger, fordelt på to større halvøyer (Reasnjárga og halvøya ut mot Maurnes), flere sund, fjorder og fjordarmer, og tre dalfører: Rotsundelvdalen, Reisadalen og Oksfjorddalen.

Reisadalen ble besøkt av Bråthen *et al.* (1996). Vi konsentrerte oss om områdene langs hovedveien og på de to halvøyene. To lokaliteter er beskrevet under.

Lok. 36. Nordreisa: Sletta

Kartblad:	1734 IV (Nordreisa).
UTM:	DB 018-023,422-424.
Høyde over havet:	20-50 m.
Naturtype:	Beitemark.
Vegetasjonssone:	Nordboreal.
Vegetasjonsseksjon:	Suoseanisk.
Undersøkt:	21.08.2008.
Inventert av:	Torbjørn Alm & Anders Often.
Verdi:	B.

Områdebeskrivelse: Lokaliteten er en inngjerdet beitemark på øst- og sørsiden av hovedveien (E6), i bakkene under Nappen.

Naturtype/kulturmarkstype: Beitemark.

Kulturspor: –

Botanisk beskrivelse/vegetasjon: Beitemark i småkupert terreng, som i utgangspunktet har hatt bjørkeskog. Det meste av arealet er nå åpent, i form av eng og beitebakker. Berggrunnen synes å være nokså næringsfattig.

Flora: Måtelig artsrik.

Tilstand: I god hevd som beitelandskap.

Bruk: Aktivt beite.

Inngrep: Ingen av betydning.

Vurdering: Dette arealet har vært hardt beitet over lang tid, og er det fortsatt. Det skiller seg klart ut sammenlignet med de mange, mer eller mindre gjengrodde beitemarkene og beitebakkene man ser langs E6 i Nord-Troms. Kontinuitet og tilstand trekker opp, men botanisk er området knapt særlig spennende.

Anmerkning: –

Floraliste, beitemark ved Sletta i Nordreisa (* angir herbariebelegg i TROM).

Achillea millefolium – ryllik, *Agrostis capillaris* – engkvein, *Alchemilla wichuræ* – skarmarikåpe, *Avenella flexuosa* – smyle, *Bartsia alpina* – svarttopp, *Betula pubescens* – bjørk, *Bistorta vivipara* – harerug, *Carex brunnescens* – seterstarr, *Carex capillaris* – hårstarr, *Cerastium alpinum* ssp. *lanatum* – ullarve, *Cerastium fontanum* – vanlig arve, *Chamaepericlymenum suecicum* – skrubbbær, *Chamerion angustifolium* – geiterams, *Cystopteris fragilis* – skjørlok, *Deschampsia cespitosa* ssp. *cespitosa* – sølvbunke, *Draba norvegica* – bergrubblom, *Dryopteris expansa* – sauetelg, *Dryopteris filix-mas* – ormetelg, *Empetrum nigrum* ssp. *hermaphroditum* – fjellkrekling, *Epilobium anagallidifolium* – dvergmjølke, *Euphrasia hyperborea* – tromsøyentrøst, *Euphrasia wettsteinii* – fjelløyentrøst, *Festuca ovina* – sauesvingel, *Festuca rubra* – rødsvingel, *Festuca vivipara* – geitsvingel, *Filipendula ulmaria* – mjødurt, *Galeopsis bifida* – vrangdå, *Geranium sylvaticum* – skogstorkenebb, *Gymnocarpium dryopteris* – fugletelg, *Hieracium* seksj. *Vulgata* – beitesveve, *Juncus filiformis* – trådsiv, *Juniperus communis* – einer, *Leontodon autumnalis* – følblom, *Linnaea borealis* – linnea, *Luzula multiflora* coll. – eng/seterfrytle, *Orthilia secunda* – nikkevintergrønn, *Phegopteris connectilis* – hengeving, *Pinguicula vulgaris* – tettegress, *Poa annua* – tunrapp, *Poa glauca* – blårapp, *Poa pratensis* ssp. *alpigena* – seterrapp, *Ranunculus acris* – engsoleie, *Rhinanthus minor* – småengkall, *Rhodiola rosea* – rosenrot, *Rubus idaeus* – bringebær, *Rumex acetosa* – engsyre, *Rumex acetosella* ssp. *acetosella* – småsyre, *Sagina procumbens* – tunarve, *Salix caprea* ssp. *caprea* – selje, *Salix myrsinifolia* ssp. *borealis* – setervier, *Saussurea alpina* – fjellstistel, *Saxifraga nivalis* – snøsildre, *Saxifraga oppositifolia* – rødsildre, *Stellaria graminea* – gresstjerneblom, *Stellaria media* – vassarve, *Stellaria nemorum* – skogstjerneblom, *Taraxacum* seksj. *Ruderalia* – ugress-løvetann, *Thalictrum alpinum* – fjellfrøstjerne, *Trientalis*

europaea – skogstjerne, *Trifolium repens* – hvitkløver, *Trollius europaeus* – ballblom, *Urtica dioica* ssp. *dioica* – stornesle, *Urtica dioica* ssp. *sondenii* – linesle, *Vaccinium myrtillus* – blåbær, *Vaccinium vitis-idaea* – tyttebær, *Veronica serpyllifolia* ssp. *serpyllifolia* – snauveronika, *Viola biflora* – fjellfiol.

Lok. 37. Nordreisa: Sørnesodden

Kartblad:	1734 IV (Nordreisa).
UTM:	EC 065-074,519-526.
Høyde over havet:	0-5 moh.
Naturtype:	Beitet hei.
Vegetasjonssone:	Nordboreal.
Vegetasjonsseksjon:	Svakt oseanisk.
Undersøkt:	21.08.2008.
Inventert av:	Torbjørn Alm & Anders Often.
Verdi:	B.

Områdebeskrivelse: Sørnesodden er et flatt nes på vestsiden av det trange utløpet av Straumfjorden. Lokaliteten omfatter et stort strandflateareal, med en skjermet poll eller brakkvannsdam inne på flatene. Det slake terrenget har smårelieff skapt av gamle strandvoller. Mot fjorden i nord går disse i retning vest-øst, mens de mot Straumen i øst går i nord-sør-retning. Disse vollene setter i noen grad preg på vegetasjonen, men det meste av arealet har mager kreklinghei, som på "landsiden" går over i beitet bjørkeskog.

Naturtype/kulturmarkstype: Beitet hei.

Kulturspor: –

Botanisk beskrivelse/vegetasjon: Vegetasjonen er gjennomgående fattig. Storparten av arealet har kreklinghei. Mot sjøen i nord er det fattig dynehei med mye mose, og en del strandrug (*Leymus arenarius*)-bestander. Bare mot engarealer, og nær sjøen i nord, er det noen friskere arealer.

Flora: Nokså artsfattig.

Tilstand: I dag er området nærmest uten busker og trær, men det viser tydelige oppslag av små bjørkeskudd, mest i vest og sør (innerst).

Bruk: Noe sauebeite, men ut fra vegetasjonen mindre enn før.

Inngrep: Litt granplanting. I sørvest er den indre delen dyrket opp og inngjerdet (to engteiger). Det dyrkede arealet strekker seg et stykke ut langs dammen.

Vurdering: Sørnesodden har et åpent og beitepreget kystlandskap, og et stort areal med kreklinghei i begynnende gjengroing. Naturtypen som sådan er i tilbakegang.

Anmerking: –

Floraliste, Sørnesodden, Nordreisa (* angir herbariebelegg i TROM).

Achillea millefolium – ryllik, *Alchemilla alpina* – fjellmarikåpe, *Alchemilla wichurae* – skarmarikåpe, *Allium schoeonprasum* ssp. *sibiricum* – sibirgressløk*, *Angelica archangelica* – kvann, *Antennaria dioica* – kattedot, *Argentina anserina* – gåsemure, *Astragalus alpinus* – setermjelt, *Avenella flexuosa* – smyle, *Betula pubescens* – bjørk, *Bistorta vivipara* – harerug, *Botrychium lunaria* – marinøkkel, *Calamagrostis neglecta* – smårørkvein, *Callitriche palustris* – vasshår, *Caltha palustris* – soleihov, *Campanula rotundifolia* – blåklokke, *Carex aquatilis* ssp. *aquatilis* – nordlandsstarr, *Carex brunnescens* – seterstarr, *Carex canescens* – gråstarr, *Carex maritima* – buestarr, *Carex nigra* ssp. *nigra* – slåttstarr, *Carex norvegica* – fjellstarr, *Carex salina* – fjærestarr, *Carex vaginata* – slirestarr, *Carum carvi* – karve, *Cerastium alpinum* ssp. *lanatum* – ullarve, *Cerastium fontanum* – vanlig arve, *Chamaepericlymenum suecicum* – skrubbær, *Chamerion angustifolium* – geiterams, *Comarum palustre* – myrhatt, *Corallorhiza trifida* – korallrot, *Crepis paludosa* – sumphaukeskjegg, *Cystopteris fragilis* – skjørlok, *Dactylorhiza fuchsii* – skogmarihånd, *Deschampsia cespitosa* ssp. *cespitosa* – sølvbunke, *Dryopteris filix-mas* – ormetelg, *Empetrum nigrum* ssp. *hermaphroditum* – fjellkrekling, *Epilobium palustre* – myrmjølke, *Equisetum arvense* ssp. *arvense* – åkersnelle, *Equisetum arvense* ssp. *boreale* – polarsnelle, *Erigeron borealis* – fjellbakkestjerne, *Eriophorum angustifolium* – duskmyrull, *Eriophorum scheuchzeri* – snøull, *Euphrasia wettsteinii* – fjelløyentrøst, *Festuca ovina* – sauesvingel, *Festuca rubra* – rødsvingel, *Filipendula ulmaria* – mjøduert, *Galium palustre* – myrmaure, *Gentiana nivalis* – snøsøte, *Gentianella campestris* – bakkesøte, *Gymnocarpium dryopteris* – fugletelg, *Hierochloë hirta* ssp. *arctica* – elvemarigress, *Hippuris vulgaris* – hesterumpe, *Leontodon autumnalis* – følblom, *Lepidotheca suaveolens* – tunbalderbrå, *Leymus arenarius* – strandrug, *Luzula multiflora* coll. – eng/seterfrytle, *Luzula pilosa* – hårfrytle, *Menyanthes trifoliata* – bukkeblad, *Mertensia maritima* – østersurt, *Montia fontana* – kildeurt, *Orthilia secunda* – nikkevintergrønn, *Phleum alpinum* – fjelltimotei, *Phleum pratense* – timotei, *Plantago major* – groblad, *Poa alpina*

var. *alpina* – fjellrapp, *Polygonum raii* ssp. *norvegicum* – norsk sandlirekne, *Potentilla crantzii* – flekkmure, *Pyrola minor* – perlevintergrønn, *Ranunculus repens* – krypsøleie, *Rhinanthus minor* – småengcall, *Rubus saxatilis* – teiebær, *Rumex acetosa* – engsyre, *Rumex acetosella* ssp. *acetosella* – småsyre, *Rumex longifolius* – høymol, *Sagina procumbens* – tunarve, *Salix caprea* ssp. *caprea* – selje, *Salix hastata* – bleikvier, *Salix lanata* ssp. *glandulifera* – kjertelvier, *Salix lapponum* – lappvier, *Salix myrsinifolia* ssp. *borealis* – setervier, *Saussurea alpina* – fjelltistel, *Saxifraga cespitosa* – tuesildre, *Schedonorus pratensis* – engsvingel, *Sedum acre* – bitter bergknapp, *Selaginella selaginoides* – dvergjamne, *Solidago virgaurea* – gullris, *Sorbus aucuparia* – rogn, *Stellaria graminea* – gresstjerneblom, *Trientalis europaea* – skogstjerne, *Trifolium repens* – hvitkløver, *Trollius europaeus* – ballblom, *Urtica dioica* ssp. *dioica* – stornesle, *Vaccinium myrtillus* – blåbær, *Vaccinium uliginosum* – blokkebær, *Vaccinium vitis-idaea* – tyttebær, *Valeriana sambucifolia* ssp. *sambucifolia* – vendelrot, *Vicia cracca* – fuglevikke, *Viola biflora* – fjellfiol, *Viola palustris* – myrfiol.

6. DISKUSJON OG "STJERNEOMRÅDER"

På sett og vis er det vanskeligere å vurdere og verdsette kulturlandskap i Troms enn i Finnmark. Nabofylket i øst har et langt sterkere innslag av østlige plantearter enn det som er tilfelle i Troms. En rekke av disse inngår i kulturlandskap, og kan stundom være dominerende innslag, slik at det oppstår særegne vegetasjonstyper som ikke forekommer ellers i landet (sml. Fremstad 1997). I den grad disse artene når inn i Troms, er de for en stor del sjeldne, og ofte bare så vidt representert i områder som ligger i grensetraktene mot Finnmark, Finland og Sverige.

Samtidig tynner innslaget av sørlige og noe varmekrevende arter raskt ut nordover. Mange arter har nordgrense i Nordland, og mangler i Troms. I så måte utmerker kulturlandskapene i Troms seg på sett og vis like mye ved fravær som tilstedeværelse av slike arter. Like fullt har en rekke svakt varmekjære arter sine nordgrenser i fylket. I en tid med stor sannsynlighet for raske klimaendringer, har slike utpostforekomster en betydelig interesse.

I Finnmark er det på grunn av bosetningsmønsteret ofte et klart sammenfall mellom etniske aspekter ved kulturlandskapet og forekomsten av østlige plantearter og tilhørende vegetasjonstyper. Begge har et klart tyngdepunkt i de hovedsaklig samiske bosetningsområdene i innlandet, og i fjordstrøkene Øst-Finnmark. De gamle, norske bosetningene er i hovedsak knyttet til ytterkysten, mens finske (kvenske) bosetninger for en stor del ligger i fjordstrøkene. De siste skiller seg i noen tilfeller klart ut også med hensyn til fordeling av bygninger m.v. i landskapsrommet. Skallelv og flere andre finsk-dominerte bygder i Finnmark utgjør landsbyer på en helt annen måte enn norske og samiske bosetninger, hvor spredte enkeltgårder er hovedmønsteret.

Selv om noen bygdelag og bosetninger i Troms i hovedsak har samisk eller finsk befolkning, er det vanskeligere å peke på klare skiller i kulturlandskapet sammenlignet med bygdelag dominert av en etnisk norsk befolkning. Det er knapt noe i det tilhørende plantelivet som uten videre tilsier at slike lokaliteter skal blinkes ut som særlig verdifulle. Dermed får

kulturhistoriske aspekter økt betydning for valg av særlig verdifulle lokaliteter. Det samme gjelder for de typiske dølebygdene i Bardu og Målselv, som for en stor del er befolket av innflyttere sørfra på 1700-tallet og senere.

Til sammen er det i forbindelse med "Nasjonal registrering av verdifulle kulturlandskap" på 1990-tallet, noen spredte senere befaringer, og våre undersøkelser i 2008, blitt besøkt et stort antall lokaliteter i Troms, med vid spredning over fylket (tabell 2). Dekningen av veiløse områder på kysten er riktignok dårlig, men samlet er materialet stort nok til å kunne blinke ut noen områder som i botanisk henseende har særlig verdifulle kulturlandskap. I tillegg bør noen lokaliteter prioriteres mer av rent landskapsmessige hensyn, eller ut fra kulturhistoriske aspekter, enn på grunnlag av botaniske kvaliteter.

Dekningen er utvilsomt noe skjev med hensyn på typen av lokaliteter som er funnet verdig for undersøkelser. Hovedvekten ligger helt klart på beitemark, ikke minst i form av beitebakker. De utgjør f.eks. 2/3 av lokalitetene som er beskrevet i denne rapporten. Troms er på grunn av terrenget som skapt for denne formen av kulturlandskap. Mange steder er beite av sau og geit, ikke minst i liene, den eneste gjenværende formen for tradisjonell bruk av inn- og utmark.

Innmarkene ligger gjerne på de slakere arealene under marin grense, og er enten i drift som fulldyrket mark, eller sterkt preget av gjengroing. Det er knapt tradisjonell slåttemark igjen i Troms, hverken i form av slåtteng eller myr, i hvert fall om man samtidig krever at arealene fortsatt blir slått. I den grad det gjenstår botanisk verdifulle rester av tidligere slåttemark, er de i dag nesten uten unntak i bruk som beitemark, og i hevd som dette.

Stjerneområder

Etter vårt syn er det særlig områdene 1-6 under som utmerker seg og kan betraktes som "stjerneområder", dvs representative og helhetlige kulturlandskap med store biologisk mangfold-verdier. Noen andre områder har også gode kvaliteter og kan betraktes som gode alternativer.

(1) **Harstad: Åkerøya.** Ei lita, nokså lavlendt øy i Vågsfjorden. Øya har pent utformede, artsrike og botanisk verdifulle tørrbakker og kalkstrandberg.

Floraen består dels av varmekrevende, noe sørlige arter, men har også et stort innslag av kalkkrevende fjellplanter.

(2) **Harstad: Trondenes.** Området rundt Laugen, Altevåg og Trondenes prestegård og kirke er rikt på kulturminner fra vikingetid og senere. Det har også klare botaniske verdier, bl.a. i form av artsrike tørrbakker. Skjøtselsforsøk (beite) pågår på noen engteiger ved Laugen. Pr. i dag er de kulturhistoriske verdiene større enn de rent botaniske.

(3) **Ibestad: Sørrollnes.** Stort, variert og artsrikt område, med klare botaniske verdier – og sterk gjengroing, slik det er dokumentert ved flere undersøkelser (sml. Alvestad 1997, Jensen et al. 2001).

(4) **Dyrøy: Vinje og Berg.** Disse områdene ble nokså lavt vurdert ved tidligere registreringer, men har etter vårt syn et verdifullt kulturlandskap – på Vinje i form av pene og velholdte beitebakker knyttet til en aktiv jordbruks-grend, på Berg i form av stort kulturlandskapsareal (innmark og beitemark) som nå, med unntak av noe beite, ligger brakt.

(5) **Lenvik: Senja familiepark.** Denne litt atypiske lokaliteten har takket være hardt og vedvarende beite et særdeles velfrisert kulturlandskap, og overgår i så måte alle andre lokaliteter vi har sett i Troms.

(6) **Karlsøy: Karlsøya.** Med unntak av østenden, er store deler av Karlsøya preget av hardt beite, som gir opphav til et velfrisert kulturlandskap, med beitebakker og parkbjørkeskog. Den kalkrike berggrunnen og et gunstig lokalklima gir grunnlag for en meget artsrik flora. Etter vårt syn har Karlsøya i botanisk henseende uten sammenligning det mest verdifulle kulturlandskapet i Troms, med innslag av en rekke kravfulle arter, og flere utpostlokaliteter og nordgrenser for sørlige og noe varmekjære arter.

Følgende områder er også gode representanter for helhetlige kulturlandskap i Troms:

(7) **Kvæfjord: Kveøya – Borkenes.** Dette er et aktivt og viktig jordbruksområde. Innmarksarealene har for en stor del åkerland eller fulldyrket eng. Hovedverdien ligger i landskapsrommet. Gårdene ligger på rekke og rad langs marin grense, med eng og annen innmark knyttet til marine avsetninger ned mot sjøen, og beitemark ovenfor og bak gårdene.

(8) **Kvæfjord: Storbjorden.** Dette er en gammel, samisk boplass, med tallrike tufter og andre kulturspor. Selv om området har en pent og variert kulturlandskap ligger verdiene for en stor del på den kulturhistoriske siden. For en botanisk beskrivelse, se Bråthen et al. (1996:35-36).

(9) **Kåfjord: Ruovdašsæter i Manndalen/Olmaivaggi.** Dette samiske seterområdet har et stort areal med velholdt beitemark, og rommer klare botaniske verdier. For en botanisk beskrivelse, se vår lok. 33. Noen utfyllende opplysninger finnes hos Mikalsen & Often (1993:37-39).

7. LITTERATUR

- Alm, T. 1994: Botaniske undersøkelser av kulturlandskap i Finnmark. 1. Naturgrunnlag, historie og utforming. Tromsø, naturvitenskap 75. 178 s.
- Alm, T. 2000: Reinøya i Karlsøy, 19.-20. august 2000, s. 235-236 i Alm, T., Arnesen, G. & Sætra, H.: Ekskursjonsrapporter 2000. Polarflokken 24 (2): 231-236.
- Alm, T. 2006: Helgetur til Arnøya, 16.-18. juni 2006. Polarflokken 30 (2): 171-177.
- Alm, T. & Often, A. 2010: Løkkurt *Alliaria petiolata* i Dyrøy – ny nordgrense i Troms. *Blyttia* 68 (1): 12-16.
- Alm, T. & Perander, H. 2001: Biologisk mangfold i Harstad kommune - rapport for botaniske undersøkelser i 2000. Tromsø museum.
- Alm, T., Edvardsen, H. & Elven, R. 1989: Vaid (*Isatis tinctoria*) på Nordlandskysten – utbredelse og økologi. *Blyttia* 48 (1): 3-12.
- Alm, T., Alsos, I.G. & Bråthen, K.A. 1994a: Botaniske undersøkelser av kulturlandskap i Finnmark. 4. Supplerende undersøkelser i Alta (Stjernøya og Seiland) og Måsøy (Hjelmsøya og Måsøya). Tromsø, naturvitenskap 78. 73 s.
- Alm, T., Alsos, I.G., Bråthen, K.A., Karlsen, S.-R., Nilsen, L., Sommersel, G.-A. & Øiesvold, S. 1994b: Botaniske undersøkelser av kulturlandskap i Finnmark. 2. Lokalitetsbeskrivelser for Vest-Finnmark. Tromsø, naturvitenskap 76. 248 s.
- Alm, T., Bråthen, K.A., Karlsen, S.-R., Nordtug B., Sommersel, G.-A. & Øiesvold, S. 1994c: Botaniske undersøkelser av kulturlandskap i Finnmark. 3. Lokalitetsbeskrivelser for Øst-Finnmark. Tromsø, naturvitenskap 77. 258 s.
- Alm, T., Alsos, I.G., Bjørklund, P.K., Gamst, S.B., Gamst, U.R.B., Kramvik, E. & Schumacher, T. 1998: Bidrag til floraen på Reinøya i Troms. Polarflokken 22 (2): 147-154.
- Alm, T., Alsos, I.G., Bråthen, K.A., Nilsen, L. & Sommersel, G.-A. 2000: Dunhavre *Avenula pubescens* i Finnmark – utbredelse og økologi. *Blyttia* 58 (3-4): 166-173.
- Alm, T., Gamst, U.R.B. & Perander, H. 2001: Floraen på Kjøtta, Kjøttakalven og Åkerøya i Harstad (Troms). Polarflokken 25 (2): 115-164.
- Alvestad, Å. 1997: Populasjonsøkologiske undersøkelser av *Linum catharticum*: effekten av simulert skjøtsel i kulturlandskap. Hovedfagsoppgave, Universitetet i Tromsø.
- Benum, P. 1937: Floraen på Karlsøy i Troms. *Nytt magasin for naturvidenskapene* 77: 39-80.
- Benum, P. 1940: *Hippophaë rhamnoides* L. og *Isatis tinctoria* L. i Troms fylke. *Nytt magasin for naturvidenskapene* 80: 40-44. Oslo.
- Benum, P. 1958: The flora of Troms fylke. Tromsø museums skrifter 6. 402 s. + 546 kart.
- Bråthen, K.A. & Alm, T. 1996: Vågen – en sjøsamisk bygd i Nord-Troms. *Ottar* 209 (1/1996): 56-57.
- Bråthen, K.A., Alm, T. & Vange, V. 1996: Registrering av verdifulle kulturlandskap i Troms. Beskrivelser av lokaliteter besøkt i 1995, med vekt på det botaniske. HiF-rapport 1996 (11). 109 s.
- Elven, R. 1983: Botaniske verneverdier på Karlsøya, Karlsøy kommune, Troms. Universitetet i Tromsø, Institutt for biologi og geologi. 29 s.
- Engelskjøn, T. & Skifte, O. 1995: The vascular plants of Troms, northern Norway. Revised distribution maps and altitude limits after Benum: The flora of Troms fylke. Tromsø, naturvitenskap 80. 227 s.
- Fremstad, E. 1997: Vegetasjonstyper i Norge. NINA temahefte 12. 279 s.
- Holmboe, J. 1921. Nogen kulturrelikter i urenes plantevekst. *Naturen* 1921: 65-76.
- Jensen, C. 1996: Sørrollnes i Ibestad – tilbake til naturen? *Ottar* 209 (1/1996): 49.
- Jensen, C. & Eilertsen, S.M. 1993: Suksesjonsundersøkelser i kulturbetinget vegetasjon i Nord-Norge. Polarflokken 17 (3): 539-554.
- Jensen, C., Vorren, K.-D., Eilertsen, S.M. & Samuelsen, R. 2001: Successionary stages of formerly cultivated grasslands in northern Norway, abandoned for 10, 20 and 35 years. *Nordic journal of botany* 21: 305-320.
- Lysaker, T. 1956: Trondenes bygdebok. Bind 2. Gårdshistorie for Sandtorg herred. Trondenes bygdeboknemnd, Harstad. 417 s.
- Mikalsen, J. & Often, A. 1993: Nasjonal registrering av verdifulle kulturlandskap i Troms, 1992. Fylkesmannen i Troms, miljøvernavdelingen. 97 s.

Norberg, M.B.E. 1995: Nasjonal registrering av verdifulle kulturlandskap i Troms. Fylkesmannen i Troms, Miljøvernavdelingen, rapport 1995 (59). 109 s.

Norberg, M.B.E. 1996a: Troms. Ottar 209 (1/1996): 43-44.

Norberg, M.B.E. 1996b: Stangnes i Tranøy – mildt klima og god jordbuksforhold. Ottar 209 (1/1996): 53.

Norberg, M.B.E. 1996c: Leikvik og Årberg i Torsken. Ottar 209 (1/1996): 52-53.

Norberg, M.B.E. 1996d: Iselvdalen i Målselv – døle-kultur i Troms innland. Ottar 209 (1/1996): 54-55.

Norberg, M.B.E. & Granmo, A. 1996: Blåfjell – en markesamegård i Skånland kommune. Ottar 209 (1/1996): 47.

Norberg, M.B.E. & Often, A. 1996: Finnesletta – stor beitebakke i Gratangen. Ottar 209 (1/1996): 51.

Norberg, M.B.E. & Svensson, L. 1996: Borkenes og Voktor i Kvæfjord. Ottar 209 (1/1996): 45-46.

Nybø S. (red.) 2010. Naturindeks for Norge 2010. DN-utredning 3-2010.

Ravolainen, V. 2002: Diversity, synecology and chorology of macrofungi in seminatural grassland on Reinøya, Troms, North Norway. Hovedfagsoppgave, Universitetet i Tromsø. 80 s.

Sætra, H. 1992: Botaniske streiftog på Lavangens solside. Polarflokken 16 (1): 183-194.

Vange, V. 2001: Kulturlandskapet på Sør-Kvaløy, Sommarøy og Hillesøy i Tromsø kommune: botaniske registreringer i 2001. Rapport, Tromsø museum. 42 s. + kart.

Vange, V. & Alm, T. 2001: Kulturlandskapet i Skipsfjord landskapsvernområde, Karlsøy kommune: botaniske registreringer i 2001. Fylkesmannen i Troms, miljøvernavdelingen, rapport 76-2001. 22 s. + kart.

Vorren, K.-D. 1977: Forelesninger over nordisk plantegeografi. Universitetet i Tromsø. 286 s.

DN-utredning

oversikt

2013

- 9-2013: Supplerende kartlegging av biologisk mangfold i jordbrukets kulturlandskap, inn- og utmark i Troms med en vurdering av kunnskapsstatus
- 8-2013: Supplerende kartlegging av biologisk mangfold i jordbrukets kulturlandskap, inn- og utmark i Finnmark med en vurdering av kunnskapsstatus
- 1-2013: Redningsaksjonen for Vossolaksen

2012

- 9-2012: Faggrunnlag for tobis (Ammodytidae) på norskekysten – Kunnskapsoversikt med forslag til tiltak
- 8-2012: Kunnskapsstatus for spredning og effekter av fremmede bartrær på biologisk mangfold
- 7-2012: Testing og modifisering av modeller for å estimere spredning og etablering av fremmede arter
- 6-2012: Videreføring av prediksjonsmodellering av invaderende fremmede arter
- 5-2012: Terrengekalking for å redusere surhet og tilførsel av aluminium til vassdrag
Terrengekalkingsprosjektets oppsummeringsrapport
- 4-2012: Kriterier og metoder for kartlegging og overvåkning av fremmede arter
- 3-2012: Kartlegging av fremmede marine arter i Rogaland
- 2-2012: Kartlegging av fremmede marine arter i Hordaland
- 1-2012: Sjørøyevassdragene i Nord-Norge; 100 av 400 mulige - en zoogeografisk analyse av de aktuelle vassdragene

2011

- 11-2011: Innstilling fra utvalg om kultivering av anadrom laksefisk
- 10-2011: Utredning av europeisk flatøsters *Ostrea edulis* L. – Kunnskapsoversikt med forslag til handlingsplan
- 9-2011: CEPA-handlingsplan for våtmark 2011-2014
- 8-2011: Endringer i norsk marin bunnfauna 1997-2010
- 7-2011: Lavkart Setesdal/Ryfylkeheiene og Setesdal Austhei metodeutvikling og validering av kart
- 6-2011: Invasive American Mink (*Neovison vison*): Status, ecology and control strategies
- 3-2011: Genbank 2008 og 2009
- 2-2011: Utbredelsesmodellering av fremmede invaderende karplanter langs veg
- 1-2011: The Norwegian Nature Index 2010

2010

- 9-2010: Evaluering av «Program for terrestrisk naturovervåking» (TOV 2000-2010)
- 8-2010: Overvåking av fjellvegetasjon på Stortussen/Snøtind et pilotprosjekt innenfor GLORIA Norge
- 7-2010: Etablering av nye laksestammer på Sørlandet. Erfaringer fra arbeidet i Mandalselva og Tovdalselva etter kalking
- 6-2010: Supplerende kartlegging av biologisk mangfold i jordbrukets kulturlandskap, inn- og utmark i Oslo og Akershus, med en vurdering av kunnskapsstatus
- 5-2010: Supplerende kartlegging av biologisk mangfold i jordbrukets kulturlandskap, inn- og utmark i Vestfold, med en vurdering av kunnskapsstatus
- 4-2010: Datagrunnlag for Naturindeks 2010
- 3-2010: Naturindeks for Norge 2010
- 2-2010: Spredning av fremmede karplanter fra veganlegg – kartlegging og metodeutvikling
- 1-2010: Mulige effekter av etablering av stillehavsøsters (*Crassostrea gigas*) i Norge

2009

- 6-2009: Overvåking av fjellvegetasjon sommeren 2008 (GLORIA-prosjektet)
- 5-2009: Bleka i Byglandsfjorden – bestandsstatus og tiltak for økt naturlig rekruttering 1999-2008
- 4-2009: Moderne hjorteviltforvaltning med ny virkemiddelbruk mot 2015
- 3-2009: Utvikling av tradisjonelle kulturlandskaper i Barentregionen – KNP-modellen
- 2-2009: GMO Assessment in Norway as Compared to EU Procedures: Societal Utility and Sustainable Development
- 1-2009: Supplerende kartlegging av biologisk mangfold i jordbrukets kulturlandskap, inn- og utmark, i Hordaland med en vurdering av kunnskapsstatus
Nasjonalt program for kartlegging og overvåking av biologisk mangfold

KONTAKTINFO

Direktoratet for naturforvaltning. Besøksadresse: Tungasletta 2, postadresse: 7485 Trondheim, tlf.: 73 58 05 00, faks: 73 58 05 01, postmottak@dirnat.no, www.dirnat.no

Direktoratet for naturforvaltning har sentrale, nasjonale oppgaver og ansvar i arbeidet med å forvalte norsk natur. Det innebærer å bevare naturmangfoldet og legge til rette for friluftsliv og bruk av naturens ressurser.

Direktoratet for naturforvaltning er en rådgivende og utøvende etat, underlagt Miljøverndepartementet. Vi har myndighet til å forvalte naturressurser, gjennom ulike lover og forskrifter som Stortinget har vedtatt.

Ut over lovbestemte oppgaver har vi også ansvar for å identifisere, forebygge og løse miljøproblemer. Direktoratet for naturforvaltning samarbeider med andre myndigheter og gir råd og informasjon til befolkningen.